

Raport diagnostyczny

Miasto
Leszno

Gmina
Lipno

Miasto i Gmina
Osieczna

Miasto i Gmina
Rydzyna

Gmina
Święciechowa

Powiat
Leszczyński

Raport diagnostyczny

**Portret partnerstwa
ZIT Leszna**

**Centrum
Wsparcia
Doradczego**

Raport diagnostyczny

Portret Partnerstwa Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Marian Adamek, Piotr Górka, Jakub Jaźwiec, Krzysztof Rosenkiewicz, Wojciech Zarzycki.

Kierownik projektu CWD w Związku Miast Polskich

Jarosław Komża

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” jest drugą edycją programu Centrum Wsparcia Doradczego, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecna edycja CWD wdrażana jest przez Fundację Fundusz Współpracy oraz Związek Miast Polskich. Bezpośrednim wsparciem doradczym ekspertów FFW i ZMP objęto 77 partnerstw samorządowych. Program ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego oraz budowanie kompetencji samorządów lokalnych do strategicznego planowania rozwoju we współpracy z innymi JST i planowania kompleksowych przedsięwzięć, rozwiązujących problemy rozwojowe i odpowiadających zidentyfikowanemu potencjałowi obszaru partnerstwa.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, Fundacji Fundusz Współpracy, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla partnerstw samorządowych, w tym z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi, przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie różnego typu strategie rozwoju oraz pakiety przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców, a także dokumentacja konieczna do pozyskania dofinansowania.

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od kwietnia 2022 do czerwca 2023 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2022 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

- Miasto Leszno
- Powiat Leszczyński
- Miasto i Gmina Rydzyna
- Miasto i Gmina Osieczna
- Gmina Świeciechowa
- Gmina Lipno

Skład Rady Partnerstwa

- Łukasz Borowiak – Prezydent Miasta Leszna, Przewodniczący Rady Partnerstwa;
- Jarosław Wawrzyniak – Starosta Leszczyński;
- Kornel Malcherek – Burmistrz Miasta i Gminy Rydzyna;
- Stanisław Glapiak – Burmistrz Gminy Osieczna;
- Marek Lorych – Wójt Gminy Świeciechowa;
- Łukasz Litka – Wójt Gminy Lipno.

Skład Grupy Roboczej

- Magdalena Kuczma- przedstawicielka Miasta Leszna, Koordynator Grupy Roboczej Partnerstwa;
- Beata Nawrocka – przedstawicielka Miasta Leszna;
- Natalia Staniewska – przedstawicielka Powiatu Leszczyńskiego;
- Łukasz Bartkowiak- przedstawiciel Miasta i Gminy Rydzyna;
- Sławomir Kosmański – przedstawiciel Miasta i Gminy Osieczna;
- Karolina Samelczak- przedstawicielka Gminy Świeciechowa;
- Maja Flieger, Monika Raczyńska – przedstawicielki Gminy Lipno.

Spis treści

1. Wstęp	9
1.1. Metodologia prac	9
2. Charakterystyka Partnerstwa	12
2.1. Podstawowe informacje o partnerstwie	12
2.2. Delimitacja obszaru funkcjonalnego w strukturze przestrzennej województwa	18
3. Charakterystyka partnerstwa - diagnoza na podstawie danych statystycznych, badań ilościowych i jakościowych	20
3.1. Wymiar ogólny	20
3.2. Wymiar społeczny	23
3.2.1. Demografia	27
3.2.2. Edukacja i wychowanie	44
3.2.3. Kultura i sztuka	50
3.2.4. Sport i rekreacja	52
3.2.5. Aktywność społeczna i integracja mieszkańców, w tym pomoc społeczna	54
3.2.6. Bezpieczeństwo	58
3.2.7. Mieszkalnictwo	62
3.3. Wymiar gospodarczy	66
3.3.1. Przedsiębiorczość	68
3.3.2. Rynek pracy	71
3.3.3. Sektor rolny	72
3.3.4. Stan finansów lokalnych	74
3.3.5. Gospodarka o obiegu zamkniętym	76
3.3.6. Inne wyzwania w wymiarze gospodarczym	80
3.4. Wymiar środowiskowo-przestrzenny	82
3.4.1. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia partnerstwa w regionie/kraju	85
3.4.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju	85
3.4.3. Zabytki i krajobraz kulturowy	87
3.4.4. Komunikacja, transport oraz aspekty zrównoważonej mobilności	88
3.4.5. Infrastruktura techniczna i OZE	94
3.5. Wymiar instytucjonalny	94
3.5.1. Współpraca międzysamorządowa	94
3.5.2. Wyniki badania ankietowego wymiaru instytucjonalnego	96

3.6.	Analiza wzajemnych powiązań społecznych, gospodarczych, środowiskowych	99
3.7.	Wyniki badań mieszkańców, liderów i młodzieży.....	101
3.7.1.	Wyniki badań młodzieży	101
3.7.2.	Wyniki badań mieszkańców	103
3.7.3.	Badania ankietowe liderów	104
3.7.4.	Inne opinie badanych.....	105
3.7.5.	Rekomendacje.....	106
4.	Analiza potencjałów, problemów i potrzeb obszaru partnerstwa.....	108
4.1.	Kluczowe potencjały obszaru partnerstwa (zasoby i produkty lokalne)	108
4.2.	Kluczowe problemy obszaru partnerstwa	110
4.3.	Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)	116
4.4.	Kluczowe potrzeby rozwojowe obszaru partnerstwa.....	118
5.	Wykazy i spisy.....	121
	Skan protokołu przyjęcia raportu.....	124

1. Wstęp

1.1. Metodologia prac

Niniejszy Raport diagnostyczny – Portret Partnerstwa Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, jest wynikiem pracy zespołu doradców partnerstwa z ramienia Związku Miast Polskich we współpracy z Radą Partnerstwa (RP) i Grupą Roboczą (GR) w ramach Projektu „Centrum Wsparcia Doradczego Plus”.

Prace diagnostyczne, analityczne i badawcze trwały od maja do końca października 2022 i objęły szeroki obszar tematyczny z koncentracją wokół zagadnień demografii, rynku pracy, aktywności ekonomicznej mieszkańców i podmiotów gospodarczych, ale także stanu infrastruktury.

Diagnoza opracowana została w oparciu o bogaty zasób źródeł zastanych (tzw. wtórnych) i wywołanych (tzw. pierwotnych) z wykorzystaniem dedykowanych diagnozie Partnerstwa narzędzi badawczych i analitycznych.

Pełen zbiór obejmował 5 kategorii:

A. Ogólnodostępne i dostarczone przez Partnerów dane, informacje i dokumenty o charakterze strategicznym, analitycznym, statystycznym (strategie, opracowania diagnostyczne, badania, raporty, sprawozdania, bilanse itd.). Podstawowymi kryteriami ich wykorzystania były: merytoryczny związek z problematyką diagnozy, aktualność oraz wiarygodności i rzetelność źródła danych i wniosków.

B. Monitor Rozwoju Lokalnego II (MRL II) - Specjalnie przygotowane i zasilone danymi na potrzeby Projektu CWD Plus narzędzia - bazy danych. Służyły one głównie do analizy i oceny potencjału rozwojowego gmin i całego Partnerstwa. Na system MRL II składa się:

- Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju partnerstw: www.partnerstwa.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju partnerstwa i gmin partnerstwa oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych bezwzględnych oraz względnych (w grupach porównawczych).
- Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju gmin: www.gminy.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju gmin oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych.
- Serwis MRL II - ocena potencjału rozwoju gmin wg obszarów: www.analazy.monitorrozwoju.pl. Baza umożliwi analizę potencjału rozwoju gmin

oraz przegląd podstawowych wskaźników rozwojowych. • Kompatybilny z systemem MRL II zasób kartograficzny – analizy i prezentacje danych w formie kartogramów, map i ikonografik dedykowany partnerstwom.

- Pozyskany na potrzeby CWD Plus zasób najświeższych (31 XII 2019) danych społeczno-ekonomicznych, m.in. dane: POLTAX, ZUS, KRUS, dane i prognozy demograficzne, MPSiR, i inne.

C. Zestaw badań społecznych dedykowanych badaniu opinii 3 kluczowych kategorii mieszkańców gmin OP:

- Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru partnerstwa, zwane dalej „Badaniami mieszkańców”. Badania przeprowadzono online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, na niereprezentatywnej próbie 421 aktywnych internautów - mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa, w dniach 7 – 28.07.2022r. 421 osoby wypełniły ankietę do końca. Z terenu wszystkich gmin Partnerstwa (Miasto Leszno 54,16%, Miasto i Gmina Rydzyna 8,08%, Miasto i Gmina Osieczna 11,64%, Gmina Lipno 17,10%, Gmina Świąciechowa 9,03%). Kobiety stanowiły 49,41%, mężczyźni 50,59%. Dominowali respondenci w wieku 31-45 lat (51,31%), z przedziału 20-30 lat (20,90%) i 46-55 lat (13,78%). Większość respondentów legitymowała się większością z osób z wykształceniem wyższym (66,75%) i średnim (19,95%).

- Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży zwane dalej „Badaniami młodzieży”. Badania, przeprowadzone online za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP, objęły 895 uczniów przedostatnich klas szkół ponadpodstawowych mieszkających na obszarze partnerstwa, z tego 676 osób wypełniło kwestionariusz do końca. Badanie przeprowadzono przy aktywnym udziale szkół i ich organów prowadzących.

- Badanie opinii lokalnych liderów (VIP), zwane dalej „Badaniami liderów”, skierowane do 4 kategorii liderów lokalnych przeprowadzone online na celowej próbie 31 liderów administracji, gospodarki, sektora społecznego, opinii. Wśród osób, które wypełniły ankietę do końca było 14 kobiet i 17 mężczyzn. 18 to osoby w wieku 35-50 lat, 10 było powyżej 50 roku życia. 29,03% reprezentowało administrację publiczną, 21,59% gospodarkę, 45,16% organizacje pozarządowe a 3,23% to liderzy opinii (jedna osoba). Ankietę przeprowadzono w dniach 14-22.07.2022r.

- Badania zasobów i produktów na obszarze partnerstwa, zwane dalej „Badaniami zasobów i produktów”. Badania przeprowadzono wśród wszystkich samorządów. Badania polegały na inwentaryzacji posiadanych przez samorzady zasobów i produktów miejskich/ gminnych.

- Inne, zastosowane przez Zespół narzędzia: drzewo problemów – diagram przyczynowo-skutkowy, ukazujący kluczowe problemy (deficyty) obszaru w szerszym kontekście wnioskowania.

E. Badania jakościowe:

- spotkania i debaty członków Grupy Roboczej i Rady Partnerstwa;
- warsztaty prowadzone w oparciu o wyżej opisane narzędzia. Zrealizowane, w znacznym stopniu własnymi siłami i zasobami Partnerstwa, badania dostarczyły unikatowego zasobu danych i informacji o gminach obszaru Partnerstwa i jego mieszkańcach: ich opiniach, preferencjach, zachowaniach - korzystaniu z usług, planach i aspiracjach. Powtarzalność części pytań w kilku badaniach umożliwiła „agregowanie” i porównanie wyników, zaś zbiorcze ich zestawienia zobaczenie naszego Partnerstwa na tle innych i średnich wskaźników z wszystkich Partnerstw;
- badanie ankietowe wymiaru instytucjonalnego, przygotowane we wrześniu 2022 roku, jako pomocnicze narzędzie diagnostyczne w obszarze instytucjonalnym gmin Partnerstwa, ze szczególnym uwzględnieniem potencjału i możliwości współpracy. Kwestionariusz stanowił narzędzie samooceny i był wypełniany przez poszczególne samorzady indywidualnie. Głównym celem ankiety było uzyskanie podstawowych informacji w zakresie potrzeb i zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych, jako zaplecza administracyjnego do prowadzenia procesów strategicznych na poziomie Partnerstwa, ale także doświadczeń, warunków i możliwości wzajemnej współpracy pomiędzy poszczególnymi samorządami Partnerstwa.

Sposób organizacji badań (z dużym zaangażowaniem Partnerów i liderów Partnerstwa) oraz formuła badania opinii publicznej, wniosła dodatkowo walor społecznej partycypacji mieszkańców w powstałym portrecie diagnostycznym obszaru Partnerstwa. Zgromadzone bazy danych pozostają do dyspozycji Partnerstwa i umożliwiają – w miarę potrzeb, dalszą pogłębioną analizę wyników.

2. Charakterystyka Partnerstwa

2.1. Podstawowe informacje o partnerstwie

Partnerstwo samorządów pt.: „Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego” tworzy sześć samorządów: Miasto Leszno, Powiat Leszczyński, Miasto i Gmina Rydzyna, Miasto i Gmina Osieczna, Gmina Świeciechowa, Gmina Lipno.

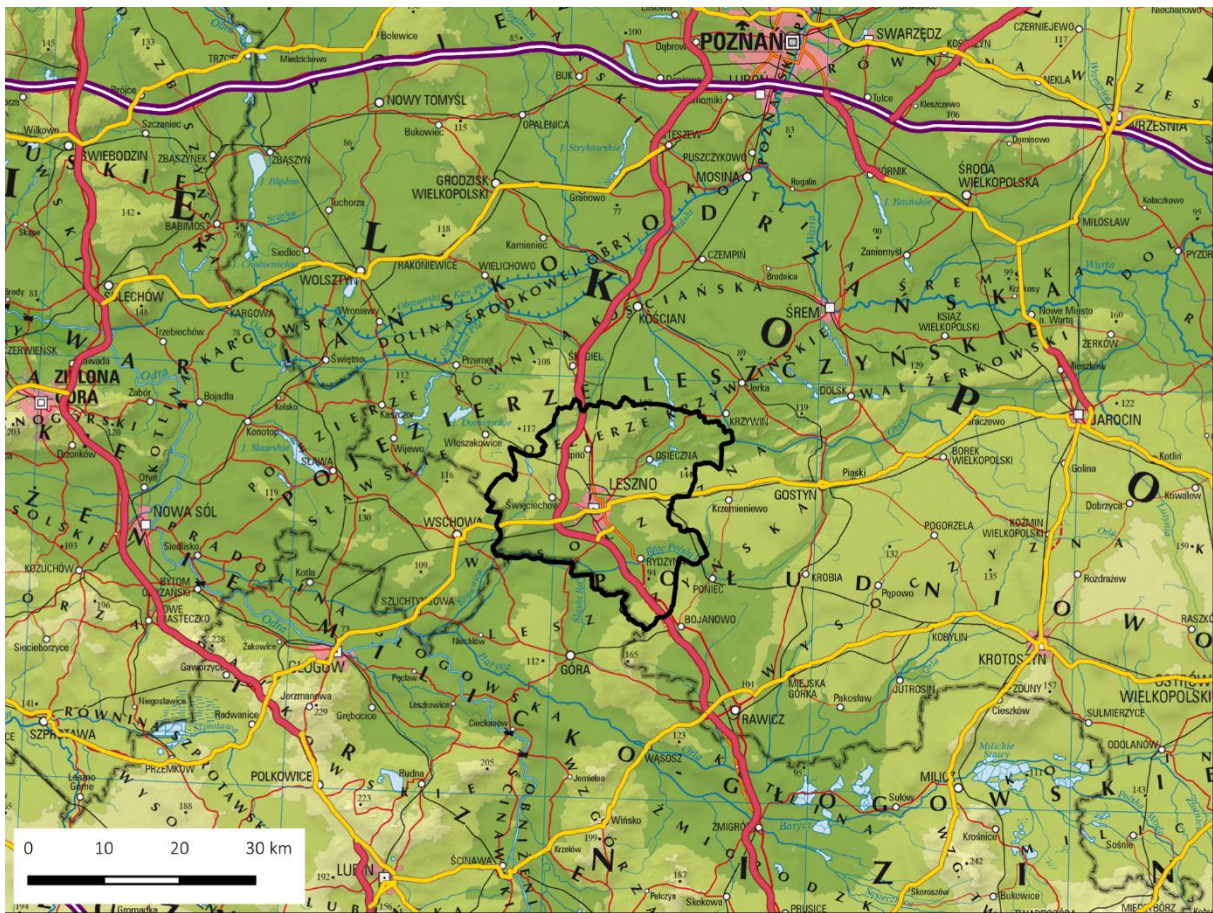
Samorządy zawarły 15 kwietnia 2022 roku Porozumienie, w którym określono następujące cele:

- ustalenie praw i obowiązków oraz zasad współpracy stron Porozumienia przy przygotowaniu Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (LOF) do nowej perspektywy finansowej 2021- 2027;
- określenie zasad współpracy stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, koordynacji, finansowaniu, ewaluacji oraz rozliczaniu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT LOF);
- zasięg terytorialny określony Porozumieniem;
- czas funkcjonowania Porozumienia, określony na okres programowania, negocjowania i przygotowania dokumentów strategicznych oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT.

Partnerstwo posiada doświadczenie współpracy w ramach funkcjonowania Leszczyńskiego Obszaru Strategicznej Interwencji. Podczas poprzedniego etapu współpracy, w wyniku delimitacji Obszarów Strategicznej Interwencji Ośrodków Subregionalnych zgodnie z dokumentem „Zasady i kryteria wyznaczania obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim”, przyjętym Uchwałą Nr 478/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 kwietnia 2015 r. wskazano w Leszczyńskim OSI następujące gminy: Leszno, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świeciechowa.

Leszczyński Obszar Funkcjonalny (LOF) położony jest w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego graniczącego w z województwem dolnośląskim i lubuskim. Obszar Partnerstwa usytuowany jest pomiędzy dwoma silniejszymi ośrodkami regionalnymi w zachodniej części Polski – Poznaniem i Wrocławiem.

Rysunek 1: Obszar partnerstwa i otoczenie

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych GUGiK oraz GDDKiA

Obszar Partnerstwa tworzy 6 jednostek samorządu terytorialnego:

1. Miasto Leszno – miasto na prawach powiatu;
2. Powiat Leszczyński;
3. Miasto i Gmina Rydzyna;
4. Miasto i Gmina Osieczna;
5. Gmina Lipno;
6. Gmina Świąciechowa.

Liderzy samorządów obszaru Partnerstwa opisali charakterystykę Partnerstwa, skupiając się na zagadnieniu wspólnoty samorządowej jako wspólnocie mieszkańców, na próbie scharakteryzowania genius loci danej społeczności oraz na fizycznym opisie obszaru Partnerstwa. Przedstawiciele samorządów scharakteryzowali ww. zagadnienia następująco:

LESZNO

„(...) cytuję naszych mieszkańców, którzy najlepiej potrafią określić swoje miasto!

>Leszno jest miastem, które spełnia warunki do wygodnego życia. Posiada komunikację miejską, szkoły na różnych szczeblach, przedszkola, urzędy, sąd, urozmaicone usługi handlowe, miejsca kulturowe. W jednym mieście można załatwić wiele spraw, a z jednego do drugiego końca miasta można dość szybko się przemieścić. <

>Odpowiada mi wielkość i charakter miasta, gdzie mimo wszystko nie jest problemem znalezienie pracy i można niekiedy skorzystać z rozrywek jakie oferują miejscowe biznesy/placówki. Miasto nie jest zabetonowane, ale istniejąca zielen często jest niezadbana. Nie jestem największym żuźlowym fanem, ale cieszę

się, że mamy coś czym możemy się wyróżnić, ponadto dobrze jest się czasami przejść na mecz/widowisko. To samo tyczy się balonów, szybowców, czy dowolnych aktywności na lotnisku. Dobrze, że miasto ma pewną ofertę, jeśli chodzi o edukację czy miejsca pracy. Lokalizacja Leszna także na plus, pomiędzy dwoma dużymi miastami z bardzo dobrą komunikacją. <

>Leszno uwielbiam, ale rynek pracy i oferta życia kulturalno-społecznego zmuszają mnie obecnie do zamieszkiwania poza nim. Chciałbym wrócić, ale dla ludzi młodych i dobrze wykształconych, nie mających jeszcze własnej rodziny Leszno niestety nie jest ofertą. Dobrym prognostykiem jest oczywiście powrót akwawitu, czy studyjnego kina w teatrze, ale to nadal mało, a i w tym zakresie trzeba ludzi aktywizować, żeby były to przedsięwzięcia opłacalne. W okresie letnim super - rowery, spacer, Osieczna, Rydzyna..., ale jesienią i zimą miasto jest w letargu. <

>Mieszkam w Lesznie częściowo, z uwagi na pracę. Lubię Leszno za kompaktowość, brak korków, zadbaną przestrzeń miejską wyróżniającą się na tle innych, małych miast, dostępność zieleni w mieście i dookoła (choć brakuje szerzej zakrojonej współpracy z nadleśnictwami - parkingi, mała architektura - altany, siłownie, miejsca wypoczynku, śmietniki). Dobra oferta edukacyjna do poziomu szkoły średniej.<

Wspólnota mieszkańców jest chętna do współpracy, w chwilach grozy, zmobilizowaną. Trochę zamkniętą w swoim środowisku. Zrzesza się w wielu organizacjach pozarządowych, by aktywizować siebie i innych mieszkańców. Leszno jest ośrodkiem, w którym obywatel otrzymuje pełny zakres usług publicznych. Co jednak najważniejsze daje poczucie bycia u siebie. Mieszkańcy mogą wieść swoje spokojne codzienne życie w naturalnie ukształtowanej przestrzeni.

Polityka przestrzenna miasta oceniana jest pozytywnie. Położenie między ważnymi ośrodkami Wrocław-Poznań jest niepodważalnym atutem, jak również środowisko naturalne i infrastruktura techniczna.”

POWIAT LESZCZYŃSKI

„Powiat Leszczyński tworzy 7 gmin. Są to dwie gminy miejsko-wiejskie: Osieczna i Rydzyna oraz pięć gmin wiejskich: Krzemieniewo, Lipno, Święciechowa, Wijewo i Włoszakowice. Powiat Leszczyński to zatem wspólnota mieszkańców wszystkich ww. gmin. Powiat leszczyński na skutek reformy administracyjnej, przeprowadzonej w 1998 roku, otrzymał rangę powiatu ziemskiego. Funkcję miasta powiatu grodzkiego (miasta na prawach powiatu) w subregionie leszczyńskim powierzono byłemu ośrodkowi wojewódzkiemu - miastu Leszno.

Gospodarka powiatu leszczyńskiego ma charakter rolniczo – przemysłowo–usługowy. Powiat leszczyński leży w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego. Sąsiadujące z nim powiaty to: od północy – powiat wolsztyński i kościański, od wschodu-powiat gostyński, od południa rawicki w województwie wielkopolskim, a także powiat górowski w województwie dolnośląskim oraz od zachodu– powiat wschowski w województwie lubuskim. W skład powiatu leszczyńskiego wchodzi 7 gmin. Są to dwie gminy miejsko-wiejskie: Osieczna i Rydzyna oraz pięć gmin wiejskich: Krzemieniewo, Lipno, Święciechowa, Wijewo i Włoszakowice. Sieć osadniczą powiatu tworzą 2 niewielkie miasta (poniżej 3 tys. mieszkańców): Osieczna i Rydzyna (stolice dwóch gmin powiatu) oraz 137 miejscowości (wsi). Rzeźba terenu powiatu leszczyńskiego jest zróżnicowana. Blisko 20 540 ha powierzchni powiatu zajmują lasy, natomiast 53 581 ha stanowią użytki rolne. Północna część powiatu charakteryzuje się ciągami wzgórz i pagórków morenowych oraz skupiskami jezior. Teren powiatu wyróżnia się dużym udziałem atrakcyjnych krajobrazowo lasów i powierzchni zadrzewionych. Za najważniejsze walory Powiatu Leszczyńskiego jest jego położenie, rozwinięta gospodarka rolna oraz atrakcyjność turystyczno-wypoczynkowa. Powiat chlubi się też dużą liczbą obiektów zabytkowych.”

GMINA RYDZYNA

„Gmina Rydzyna położona jest w południowej części Województwa Wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna (ok. 10 km), w powiecie leszczyńskim. Teren gminy kształtują trzy malownicze krainy: Równina Leszczyńska, Wał Bojanowski i dzielące je Obniżenie Rowu Polskiego. Rydzyna jest miastem – zabytkiem, objętym opieką konserwatorską z uwagi na zachowany XVIII wieczny układ przestrzenny oraz liczne zabytkowe budowle. Rydzyna nazywana jest „perłą polskiego baroku” i uznawana jest za największą atrakcję regionu leszczyńskiego. Miasto założył na początku XV w. Jan z Czerniny, wywodzący się z rodu Wierzbnow rycerz Władysław Jagiełły. W końcu XVII w. Właścicielami miasta i dóbr rydzynskich były najwybitniejsze rodziny magnackie Rzeczypospolitej: Leszczyńscy i Sułkowscy.

Najcenniejszym z rydzynskich zabytków jest Zamek z XV/XVII w., dawna rezydencja króla Stanisława Leszczyńskiego i książąt Sułkowskich. Zamek wraz z przylegającym do niego parkiem i terenami przyległymi stanowią jeden z najcenniejszych w Polsce zespołów pałacowo-parkowych.

Rydzyna z całym zespołem rezydencjonalno-urbanistyczny została wpisana na listę Pomników Historii. Rydzyna powiązana z otoczeniem urbanistycznym jest cennym i czytelnym do dziś przykładem kompozycji wiążącej przestrzennie kilka sprzężonych osiowo elementów ukształtowanych w XVII i XVIII wieku. Odznacza się wyjątkowymi wartościami historycznymi, urbanistyczno-architektonicznymi i naukowymi. Usytuowana jest w północno-wschodniej części Rydzyny. W jej skład wchodzi: zamek, rozległy park, monumentalne oficyny i budynki gospodarcze oraz założenie ogrodowe z budynkiem strzelnicy.

Pomnik Historii to jedna z form ochrony zabytków o wyjątkowym znaczeniu dla historii i kultury Polski.

Rydzyna zajmuje powierzchnię 135,56 km². Sąsiaduje z pięcioma gminami Województwa Wielkopolskiego: Świąciechowa, Osieczna, Krzemieniewo, Poniec, Bojanowo i miastem Leszno oraz Gminą Góra (Województwo Dolnośląskie). Przez gminę przebiega droga ekspresowa S5 oraz droga wojewódzka nr 309 Poznań – Wrocław. Gminę Rydzyna zamieszkuje ponad 10 tys. osób, w tym w mieście Rydzyna blisko 3 tys. osób. System osadniczy tworzą 22 jednostki osadnicze, z czego 16 posiada status sołectw.

Na terenie miasta znajdują się liczne zabytki m.in. barokowy zespół kamieniczek w Rynku wraz z ratuszem i unikalną w Polsce figurą Trójcy Świętej, barokowy kościół parafialny oraz kościół poewangelicki. Styl klasycystyczny prezentuje monumentalny zespół dawnych oficyn zamkowych. Wszystkie zabytkowe budowle Rydzyny są dziełami wybitnych architektów i budowniczych, ściąganych z różnych krajów Europy przez magnacki dwór Leszczyńskich i Sułkowskich.”

GMINA OSIECZNA

„Wspólnotę samorządową tworzą wszyscy mieszkańcy naszej gminy- Gminy Osieczna, bez względu na okres zamieszkiwania na jej terenie. W skład wspólnoty wchodzi nie tylko obywatele, ale również cudzoziemcy. Gmina Osieczna ma 9 311 mieszkańców, czyli zamieszkuje ją 16,8% ludności powiatu.

Gmina Osieczna to prężnie rozwijająca się gmina miejsko-wiejska. Nakłady inwestycyjne poniesione na jej rozwój w ostatnich latach zwiększają jej atrakcyjność. Działalność produkcyjna i usługowa w ciągu ostatnich kilku lat stale wzrasta i wzrastają również możliwości pozyskania pracowników na lokalnym rynku.

Miasto i gmina Osieczna usytuowane są w południowo-zachodniej Polsce, w odległości 9 kilometrów na północy wschód od Leszna, przy drodze Leszno - Śrem. Leży na terenie województwa wielkopolskiego, w powiecie leszczyńskim. Miasto od strony wschodniej położone jest nad brzegami Jeziora Łoniewskiego, rozłożone jakby u stóp zbiornika wodnego. Położenie u stóp jeziora i w urozmaiconym wzgórzami moreny dennej terenie stanowi o niezwykle malowniczym usytuowaniu Osiecznej,

tworzącej jeden z najpiękniejszych zakątków tzw. Ziemi Leszczyńskiej i Wielkopolski. Przez centrum miasta przepływa rzeka Samica.”

GMINA ŚWIĘCIECHOWA

„Mieszkańcy Gminy Święciechowa identyfikują się z gminą, w której mieszkają, a jeszcze bardziej z miejscowością. W każdej miejscowości jest grupa, która inicjuje różne działania, aktywizuje społeczność – angażuje do współorganizacji wydarzeń i akcji promocyjnych.

To typowa gmina wiejska, większość powierzchni gminy to użytki rolne, prawie 35% składa się na grunty leśne i zadrzewione, zaś resztę stanowią pozostałe grunty i nieużytki. Gmina ma potencjał przyrodniczy (lasy, grunty leśne, tereny zadrzewione, łąki) – na terenie gminy znajdują się fragmenty Przemęckiego Parku Krajobrazowego, obszar Natura 2000 itp. Gmina stara się w zaspokoić potrzeby mieszkańców np. w zakresie infrastruktury – prawie cała gmina jest skanalizowana.

Gmina zajmuje powierzchnię 134,9 km², czyli niespełna 17% obszaru powiatu i 0,45% powierzchni województwa. Sieć osadniczą gminy tworzy 14 miejscowości, które składają się na 12 sołectw. Korzystne położenie – graniczenie z miastem Leszno, lokalizacja przy drodze S5, walory krajobrazowe.”

GMINA LIPNO

„Wspólnota mieszkańców Gminy Lipno jest aktywna, zorganizowana, chętna do współpracy, ale i wymagająca. Tworzy ją ponad 9 tys. mieszkańców, którzy cenią sobie otoczenie, spokój oraz środowisko przyrodnicze.

Gmina Lipno to gmina wiejska. Jej dynamiczny rozwój związany jest z dogodnym położeniem pomiędzy Poznaniem i Wrocławiem, w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Leszno. Prężnie działa przedsiębiorczość, dobrze funkcjonuje rolnictwo. Intensywnie rozwija się budownictwo mieszkaniowe, co przekłada się na szybki wzrost liczby mieszkańców.

Gmina położona jest w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego. Graniczy z 5 gminami. Tworzy ją 18 miejscowości w 15 sołectwach. Ma korzystną lokalizację oraz szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe.”

W sieci osadniczej Wielkopolski, Leszno jest ośrodkiem subregionalnym (obok Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego oraz Konina, Piły i Gniezna). Na Leszno i cały obszar Partnerstwa wpływ ma zarówno metropolia poznańska (gdzie skoncentrowana jest największa część potencjału gospodarki regionu) jak i w pewnym stopniu aglomeracja wrocławska. Obszar Partnerstwa to 534,9 km².

Tabela 1: Powierzchnia i gęstość zaludnienia gmin Partnerstwa

Gmina Obszaru Partnerstwa	Powierzchnia w km ²	powierzchnia poszczególnych Gmin Partnerstwa	Gęstość zaludnienia
Miasto Leszno	31,9 km ²	5,96 %	1959,5 os./km ²
Miasto i Gmina Rydzyna	135,6 km ²	25,35 %	67 os./km ²
Miasto i Gmina Osieczna	128,6 km ²	24 %	71 os./km ²
Gmina Świeciechowa	134,9 km ²	25,22 %	59 os./km ²
Gmina Lipno	103,9 km ²	19,42 %	74 os./km ²
Suma:	534,9 km ²	100 %	---

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/> [dostęp 12. 08. 2022]

Sam powiat leszczyński, otaczający Leszno ma powierzchnię 804,6 km². Na obszarze Powiatu Leszczyńskiego funkcjonują gminy, które współtworzą Partnerstwo. Są to Rydzyna, Osieczna, Świeciechowa i Lipno.

Ponadto na obszarze Powiatu Leszczyńskiego funkcjonują gminy, które nie należą do Partnerstwa. Są to gminy wiejskie: Krzemieniewo, Wijewo, Włoszakowice.

2.2. Delimitacja obszaru funkcjonalnego w strukturze przestrzennej województwa

Partnerstwo posiada doświadczenie współpracy w ramach funkcjonowania Leszczyńskiego Obszaru Strategicznej Interwencji. Podczas poprzedniego etapu współpracy, w wyniku delimitacji Obszarów Strategicznej Interwencji Ośrodków Subregionalnych zgodnie z dokumentem „Zasady i kryteria wyznaczania obszarów funkcjonalnych w województwie wielkopolskim”, przyjętym Uchwałą Nr 478/2015 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 kwietnia 2015 r. wskazano w Leszczyńskim OSI następujące gminy: Leszno, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świeciechowa.

Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałę NR V/70/19 z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, wskazując między innymi Miejski

Obszar Funkcjonalny Ośrodka Subregionalnego¹ – LESZNO. MOF Leszno został następująco scharakteryzowany:

„Charakterystyka Leszno to jeden z subregionalnych biegunów wzrostu w Wielkopolsce, tworzący, wraz z bezpośrednio sąsiadującymi z nim gminami, obszar funkcjonalny. Za względu na położenie miasta oraz jego rangę w hierarchii osadniczej, Leszno posiada silnie ugruntowaną pozycję w regionie. Pomimo dość znacznej odległości od stolicy województwa, pozostaje ono w zasięgu silnego oddziaływania Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego. Leszno to centrum administracyjne południowo-zachodniej Wielkopolski oraz ośrodek skupiający funkcje gospodarcze i przemysłowe, usługowe, biznesowe i edukacyjne, stanowiące podstawę obecnego rozwoju miasta i jego najbliższego otoczenia, wymagające dalszego wzmocnienia i uzupełniania. Znaczącym potencjałem obszaru są zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, umożliwiające rozwój turystyki. Istotnym zagadnieniem dla wzmocnienia gospodarczej roli miasta i jego okolic, a jednocześnie w znacznym stopniu warunkującym dalszy rozwój obszaru, jest rozbudowa elementów komunikacji drogowej i kolejowej, jak również infrastruktury technicznej. Ważnym zasobem podnoszącym atrakcyjność inwestycyjną tego obszaru jest sportowe lotnisko zlokalizowane w Lesznie-Strzyżewicach. Zasięg przestrzenny: w granicach obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego miasta Leszno znalazło się 5 gmin, w tym: – **1 gmina miejska: Leszno**, – **2 gminy miejsko-wiejskie: Osieczna i Rydzyna**, – **2 gminy wiejskie: Lipno i Świąciechowa.**²”

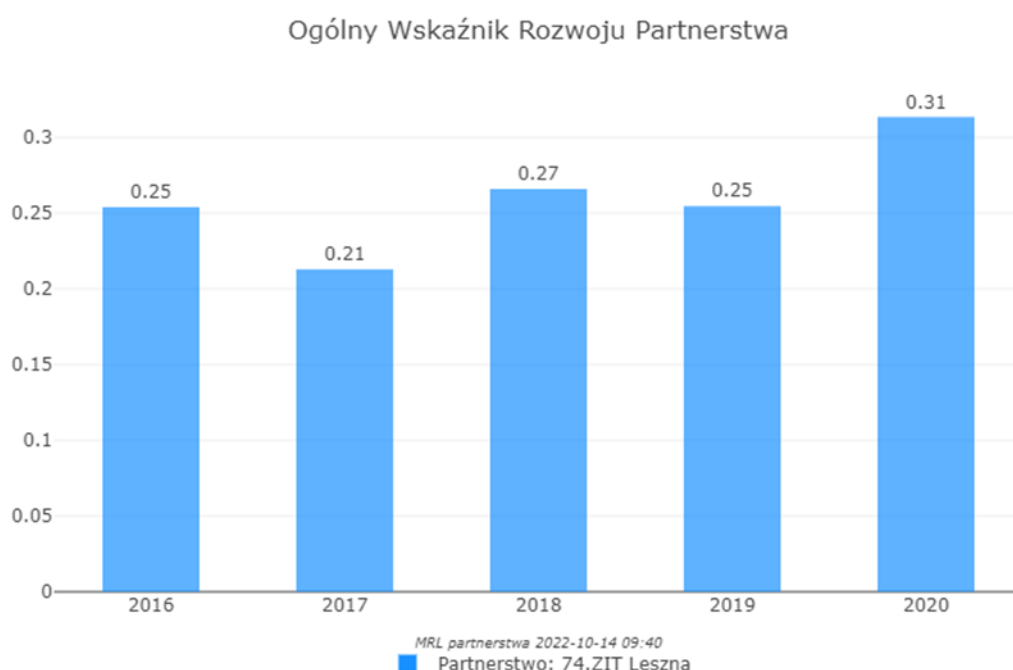
¹ https://bip.umww.pl/artykuly/2824952/pliki/20190328121632_70.pdf

3. Charakterystyka partnerstwa - diagnoza na podstawie danych statystycznych, badań ilościowych i jakościowych

3.1. Wymiar ogólny

Ogólny obraz statystyczny Partnerstwa pokazuje, że jest ono na lepszej (statystycznie) pozycji względem podobnych jednostek i dodatkowo dynamika zmian jest pozytywna, czyli partnerstwo rozwija się szybciej niż obszary referencyjne. Widoczna jest systematyczna tendencja wzrostowa z minimalnymi spadkami w roku 2017 i 2019. Sytuacja pożądana występuje wówczas, gdy wartości są dodatnie oraz wzrastają. Wtedy można mówić o dobrej pozycji w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru i taką tutaj posiadamy.

Rysunek 2: Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa

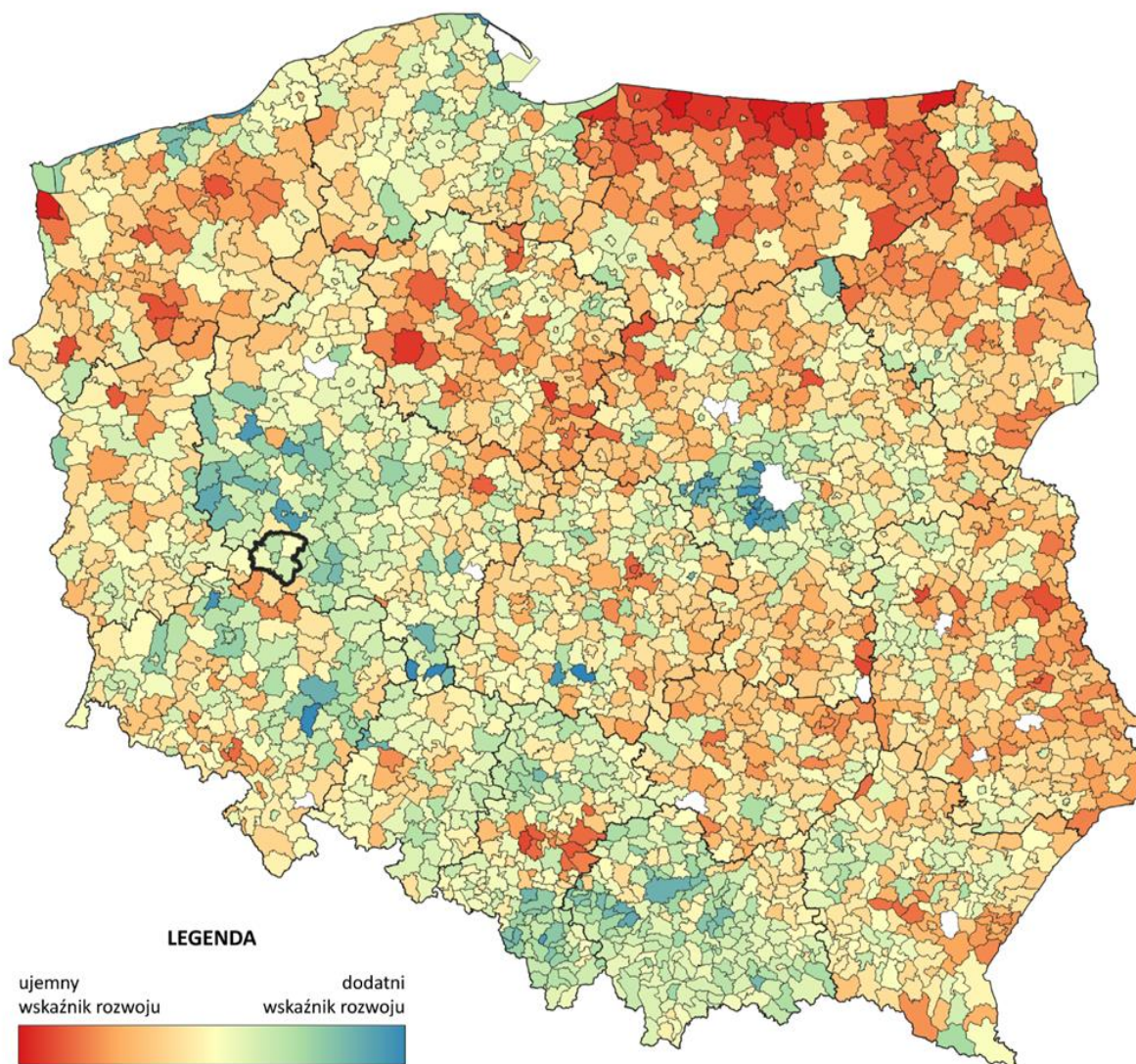

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa wskazuje, iż ogólna sytuacja w roku 2020 w Partnerstwie jest zdecydowanie lepsza niż średnia dla grupy referencyjnej. Spośród

80 partnerstw w Projekcie CWD, Partnerstwo znajduje się na 4 miejscu pod względem ogólnego wskaźnika rozwoju.

Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle kraju

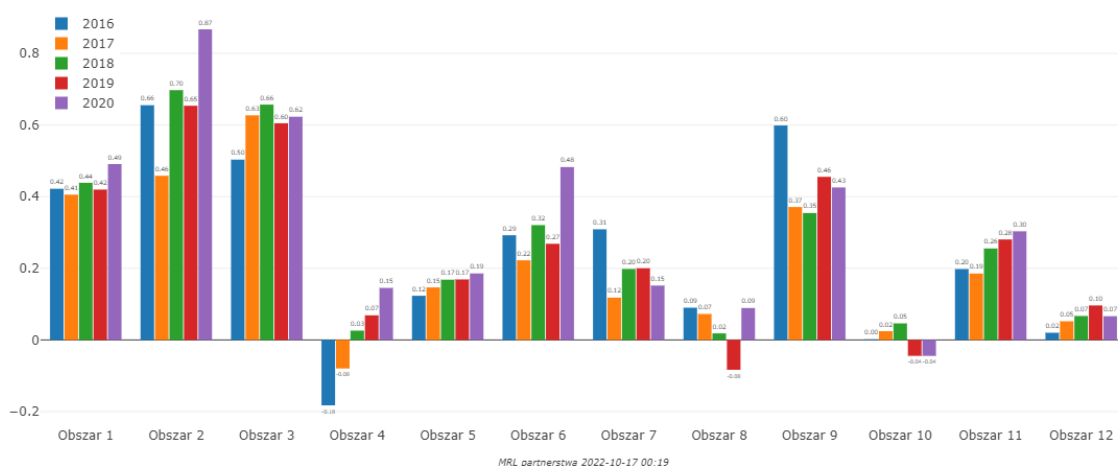

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Na tle kraju jest potwierdzenie tej sytuacji co przedstawia kolejny wskaźnik rozwoju. Widzimy tutaj obraz wszystkich gmin w Polsce i możemy dokonać wstępnego porównania. Potwierdzają się dane z wcześniejszego wykresu kolumnowego o korzystnej sytuacji Partnerstwa, ale widoczne są też gminy, które rozwijają się szybciej.

W ramach Monitora Rozwoju Lokalnego analizowanych jest 12 obszarów rozwoju. Porównanie sytuacji w latach 2016-2020 obrazuje poniższy wykres kolumnowy.

Rysunek 4: Wskaźniki wg obszarów – wykres kolumnowy

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Rysunek 5: Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach 2016-2020

Nazwa obszaru	2016	2017	2018	2019	2020	zm.
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,42	0,41	0,44	0,42	0,49	↗
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,66	0,46	0,70	0,65	0,87	↑
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,50	0,63	0,66	0,60	0,62	↗
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	-0,18	-0,08	0,03	0,07	0,15	↑
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,12	0,15	0,17	0,17	0,19	↗
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	0,29	0,22	0,32	0,27	0,48	↑
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	0,31	0,12	0,20	0,20	0,15	↓
8. Poziom bezpieczeństwa	0,09	0,07	0,02	-0,08	0,09	≈
9. Sytuacja demograficzna	0,60	0,37	0,35	0,46	0,43	↓
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,00	0,02	0,05	-0,04	-0,04	≈
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	0,20	0,19	0,26	0,28	0,30	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,02	0,05	0,07	0,10	0,07	↗

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Na obszarze Partnerstwa, najmocniejszymi obszarami są **rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej, sytuacja materialna mieszkańców (ich zarobki), potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki**.

Należy zauważyć, że w 11 na 12 obszarów Partnerstwo osiąga wyniki lepsze niż średnia w grupach porównawczych. Jedynym obszarem, o pozycji bardzo nieznacznie niższej niż średnia **jest dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)**. Należy też odnotować, że Partnerstwo sukcesywnie poprawia swoją pozycję względem grupy porównawczej aż w 8 obszarach na 12. Partnerstwo traci swoją przewagę konkurencyjną tylko w dwóch obszarach: **zasoby instytucjonalne oraz integracja i kapitał społeczny gminy i demografia**.

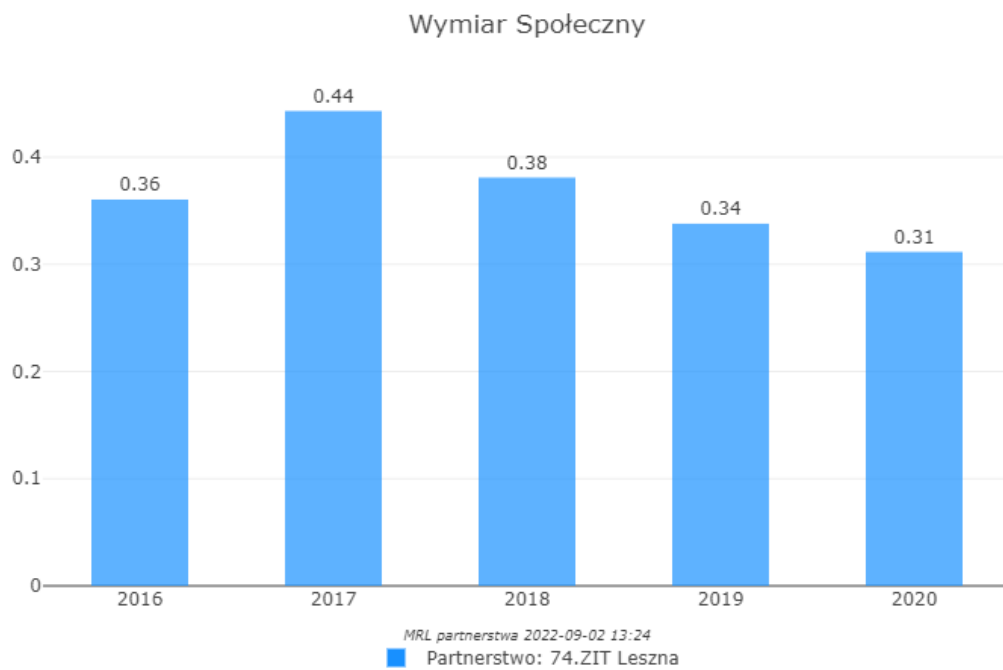
Celem uściślenia i uszczegółowienia obrazu obszaru Partnerstwa, dotarcia do przyczyn problemów, a także przewidywania skutków obecnej sytuacji, dla wyodrębnienia działań zaradczych do podjęcia, konieczna jest poszerzona analiza kluczowych obszarów życia społeczno-gospodarczego.

Należy jednak pamiętać, że na etapie diagnozy objętej niniejszym raportem podsumowującym, obszary te traktowane są jako kierunkowe i wstępne, stanowiące punkt wyjścia do pogłębionej refleksji podczas procesu strategicznego zakończonego określeniem zasadniczych celów.

3.2. Wymiar społeczny

Analizując społeczny wymiar rozwoju Partnerstwa, za pomocą partnerstwa.monitorrozwaju.pl/, widzimy, że wskaźnik rozwoju społecznego Partnerstwa zachowuje na przestrzeni ostatnich lat dodatnią wartość. Oznacza to, że pozycja Partnerstwa, jest silniejsza niż przeciętnie w podobnych gminach. Należy jednak zauważyć, że od 2018 roku wskaźnik ten pogarsza się.

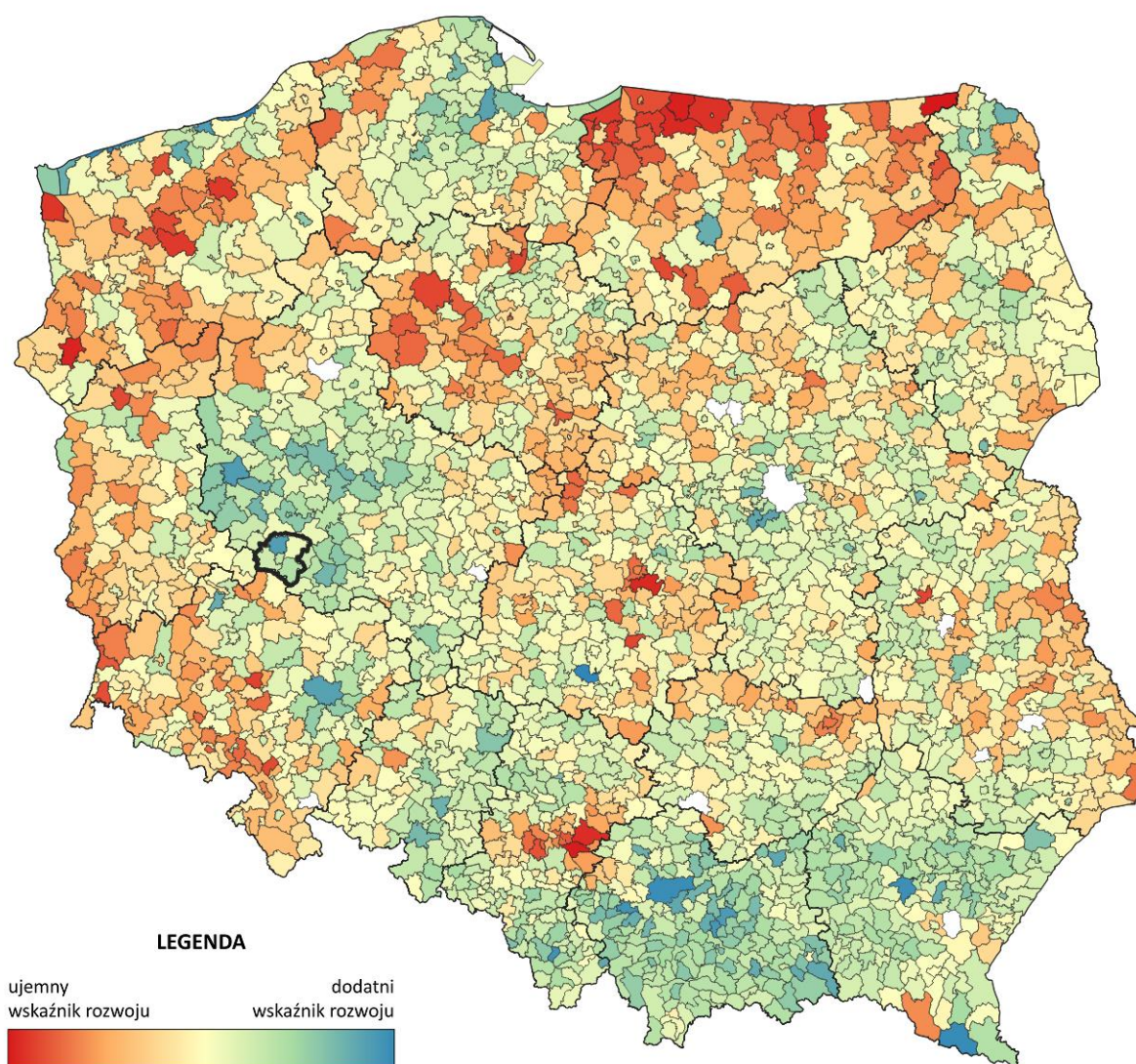
Rysunek 6: Wskaźnik rozwoju partnerstwa - wymiar społeczny

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/> dostęp 02 09 2022

Rysunek 7: Wskaźnik rozwoju gmin partnerstwa na tle kraju – wymiar społeczny 2020

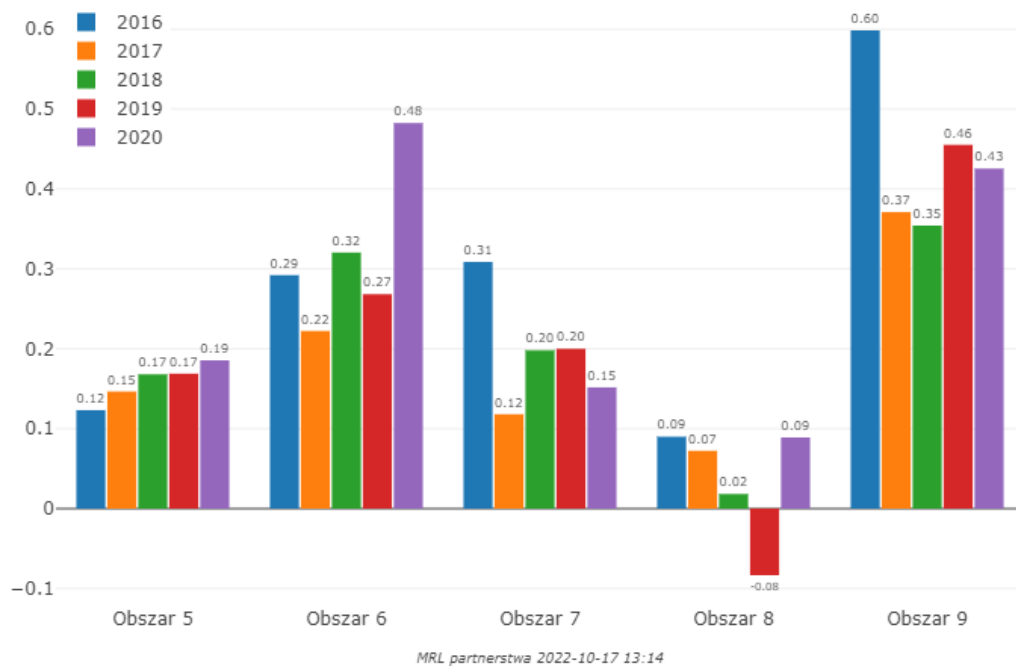
Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W kolejnym kroku należy zwrócić szczególną uwagę, które obszary w wymiarze społecznym wzmocniają i rozwijają Partnerstwo, co oznacza, że można je pogłębić i wykorzystać do rozwoju społeczno-gospodarczego, a które wykazują największe deficyty i największe spadki rozwoju, powodując konieczność interwencji w celu zatrzymania niekorzystnych trendów.

W sferze społecznej poddano analizie następujące zagadnienia:

- Dostępność i jakość usług i infrastruktury;
- Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
- Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
- Poziom bezpieczeństwa
- Sytuacja demograficzna

Rysunek 8: Wymiar społeczny – wykres kolumnowy

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 2: Wymiar społeczny – obszary

Nazwa obszaru	2016	2017	2018	2019	2020	zm.
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury	0,12	0,15	0,17	0,17	0,19	↗
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie	0,29	0,22	0,32	0,27	0,48	↑
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy	0,31	0,12	0,20	0,20	0,15	↓
8. Poziom bezpieczeństwa	0,09	0,07	0,02	-0,08	0,09	≈
9. Sytuacja demograficzna	0,60	0,37	0,35	0,46	0,43	↓

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Podsumowując obraz obszarów społecznych z dwóch punktów widzenia – aktualnej sytuacji i zmian w ostatnich latach, widzimy, że **wszystkie obszary mają dodatnie wartości**. Największą przewagę konkurencyjną Partnerstwo osiąga (i stale umacnia) w obszarze **dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie**. Wymiar społeczny wymaga szczególnego zainteresowania w obszarach które posiadają wyraźnie ujemną dynamikę w okresie pięcioletnim. Są to: **Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy oraz demografia**.

3.2.1. Demografia

Obszar gmin Partnerstwa na koniec 2021 r. zamieszkiwało 98 827 mieszkańców. Dla poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa populacja ludności wynosiła:

Tabela 3: Ludność i dynamika zmian liczby ludności w latach 2011- 2021

Obszar	Ludność ogółem		
	2011	2021	2011- 2021
	osoba	osoba	Dynamika [%]
Wszystkie gminy Partnerstwa	96 544	98 827	102,4
Miasto Leszno	64 713	62 200	96,1
Gmina Rydzyna	8 534	10 046	117,6
Gmina Osieczna	8 897	9 329	104,9
Gmina Świeciechowa	7 505	8 311	110,6
Gmina Lipno	6 895	8 941	129,7

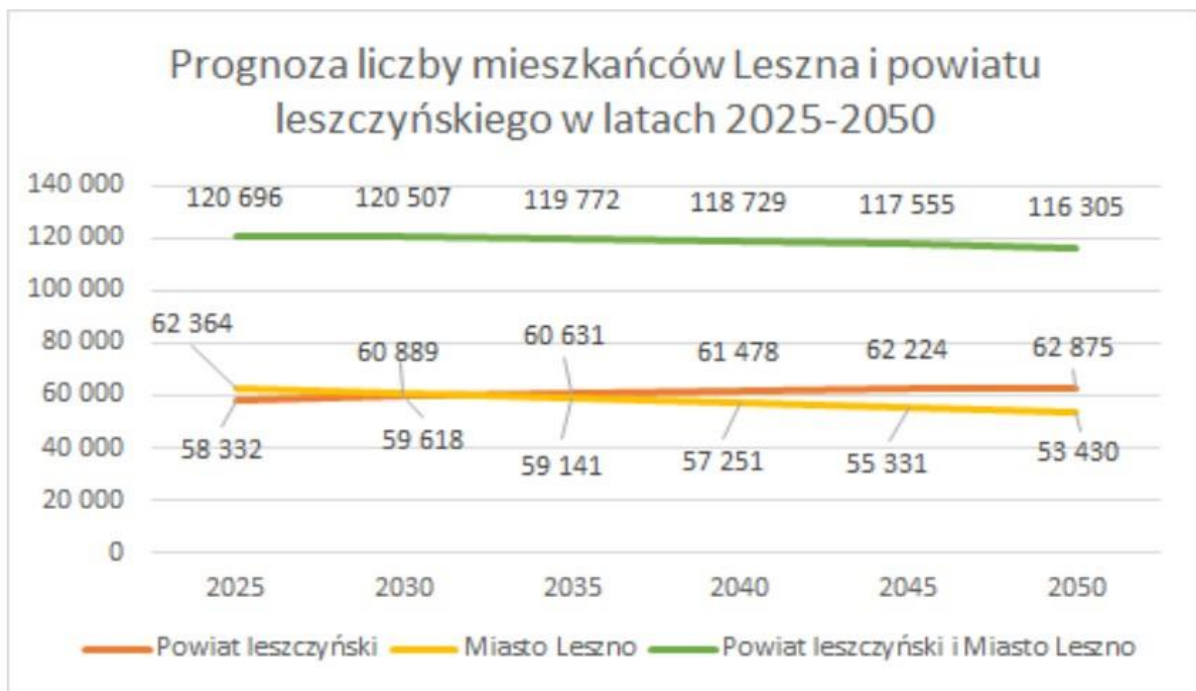
Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Z wyjątkiem Leszna, we wszystkich gminach Partnerstwa, porównując rok 2011 i 2021, nastąpił wzrost liczby ludności. Najwyższy wzrost wystąpił w gminach Lipno i Rydzyna. Spadek liczby mieszkańców Leszna i wzrost liczby mieszkańców w sąsiednich gminach związany jest ze zjawiskiem suburbanizacji miast tj. procesu polegającym na przemieszczaniu się ludności z obszarów miejskich do otaczających je stref podmiejskich.

W celu określenia głównych trendów demograficznych na terenie Partnerstwa, z uwagi na brak prognozy dla poszczególnych gmin Partnerstwa, przedstawiono informacje dla Leszna i powiatu leszczyńskiego. Należy się spodziewać, że trendy dla całego Partnerstwa będą podobne.

Prognozowane dla Partnerstwa trendy demograficzne można zaliczyć do w miarę korzystnych. Do roku 2030 liczba mieszkańców Partnerstwa będzie rosła. W późniejszym okresie liczba ta nieznacznie zmaleje. Należy zauważyć, że mamy do czynienia z nieznacznym spadkiem ludności na obszarze Partnerstwa. W samym Lesznie liczba mieszkańców będzie spadać a w powiecie leszczyńskim liczba ludności będzie rosła. Według danych GUS, pomiędzy rokiem 2030 a 2035 liczba osób w powiecie leszczyńskim będzie większa niż w mieście Leszno i stan ten utrzyma się. Omawianą sytuację przedstawia poniższy wykres:

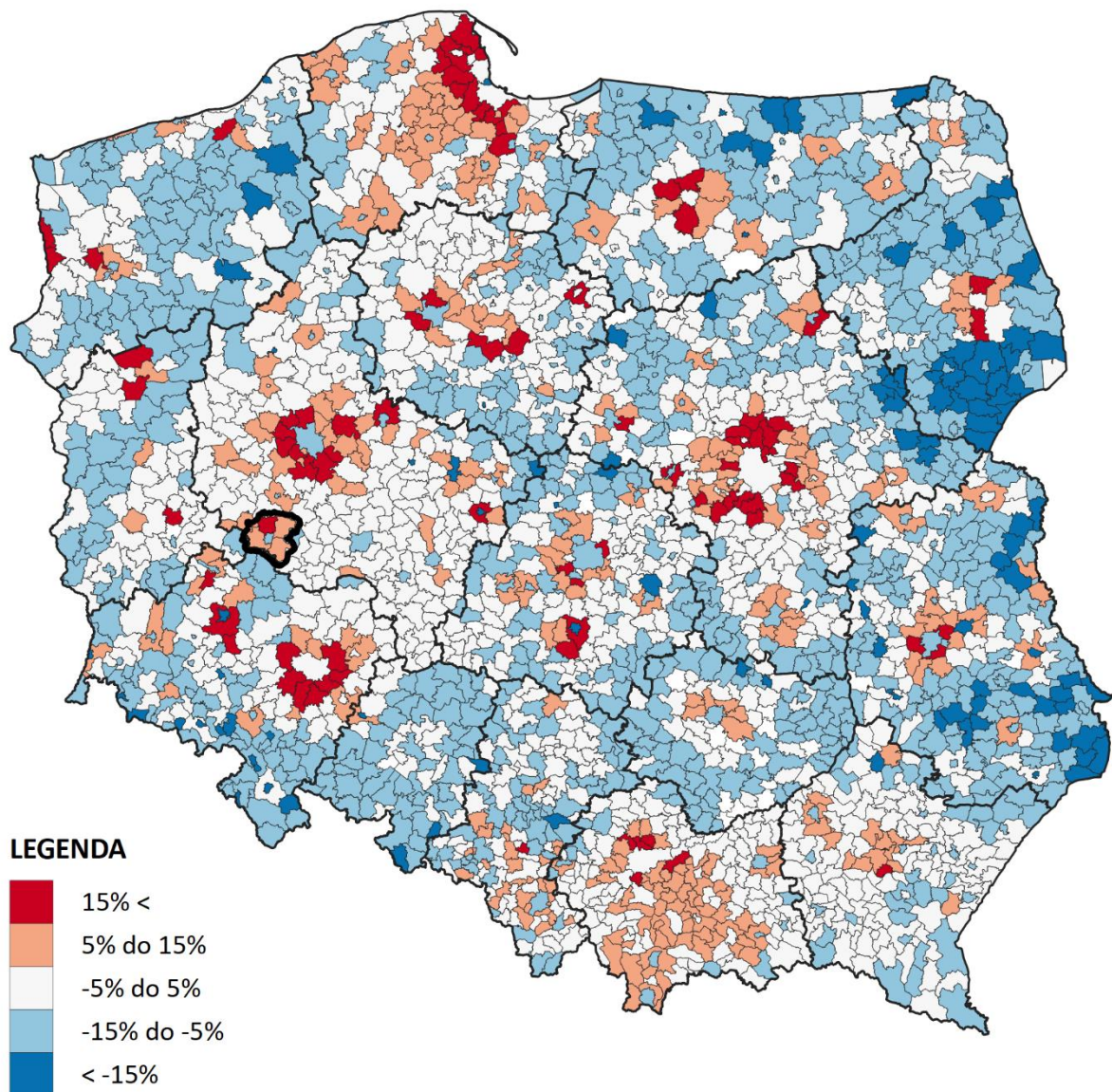
Rysunek 9: Prognoza liczby mieszkańców Leszna i powiatu leszczyńskiego do 2050 roku

Źródło: dane GUS

W porównaniu z innymi gminami w Polsce, gminy Partnerstwa, w prognozie demograficznej do 2030 roku sytuują się następująco:

Rysunek 10: Prognoza demograficzna gmin w Polsce do 2030 roku

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Prognozy ludności gmin GUS na lata 2017-2030

Z wyjątkiem Leszna, wartość prognozowana wskaźnika gmin Partnerstwa jest znacząco wyższa od przeciętnej w Polsce.

Prognozowany wysoki poziom liczby mieszkańców determinowany jest przede wszystkim wysokim poziomem urodzeń (w okresie do 2030 roku zakłada się, że będzie występować dodatni przyrost naturalny) oraz dodatnim saldem migracji wewnętrznej.

Tabela 4: Gęstość zaludnienia w latach 2015- 2021 (osoba na 1 km²)

Obszar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	123	123	123	123	123	122	122
WIELKOPOLSKIE	117	117	117	117	117	117	117
Powiat leszczyński	68	69	69	70	71	72	73
Gmina Lipno	73	74	76	78	81	83	86
Gmina Osieczna	70	71	71	71	72	72	73
Gmina Rydzyna	65	67	68	70	71	73	74
Gmina Święciechowa	58	59	59	59	60	61	62
Miasto Leszno	2 026	2 014	2 015	2 007	1 993	1 973	1 952

Źródło: dane GUS

Najbardziej zaludnioną gminą jest Leszno (1 952 osoby/km²). Do gmin charakteryzujących się najniższą gęstością zaludnienia zaliczyć należy Gminę Święciechowa (62 osób/km²). Niski poziom zaludnienia wynika z występowania obszarów prawnie chronionych oraz dużych obszarów przeznaczonych pod użytki rolne. Prawie we wszystkich gminach Partnerstwa w latach 2015-2021 gęstość zaludnienia wzrastała. Wyjątkiem stanowi Miasto Leszno, gdzie porównując rok 2015 i 2021 liczba ta zmalała.

W porównaniu z innymi gminami w Polsce, obszar Partnerstwa posiada ponadprzeciętną gęstość zaludnienia.

3.2.1.1. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne

Szczegółową charakterystykę w zakresie poziomu salda migracji w latach 2016-2021 w gminach wchodzących w skład Partnerstwa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5: Saldo migracji ogółem na 1000 ludności w gminach Partnerstwa

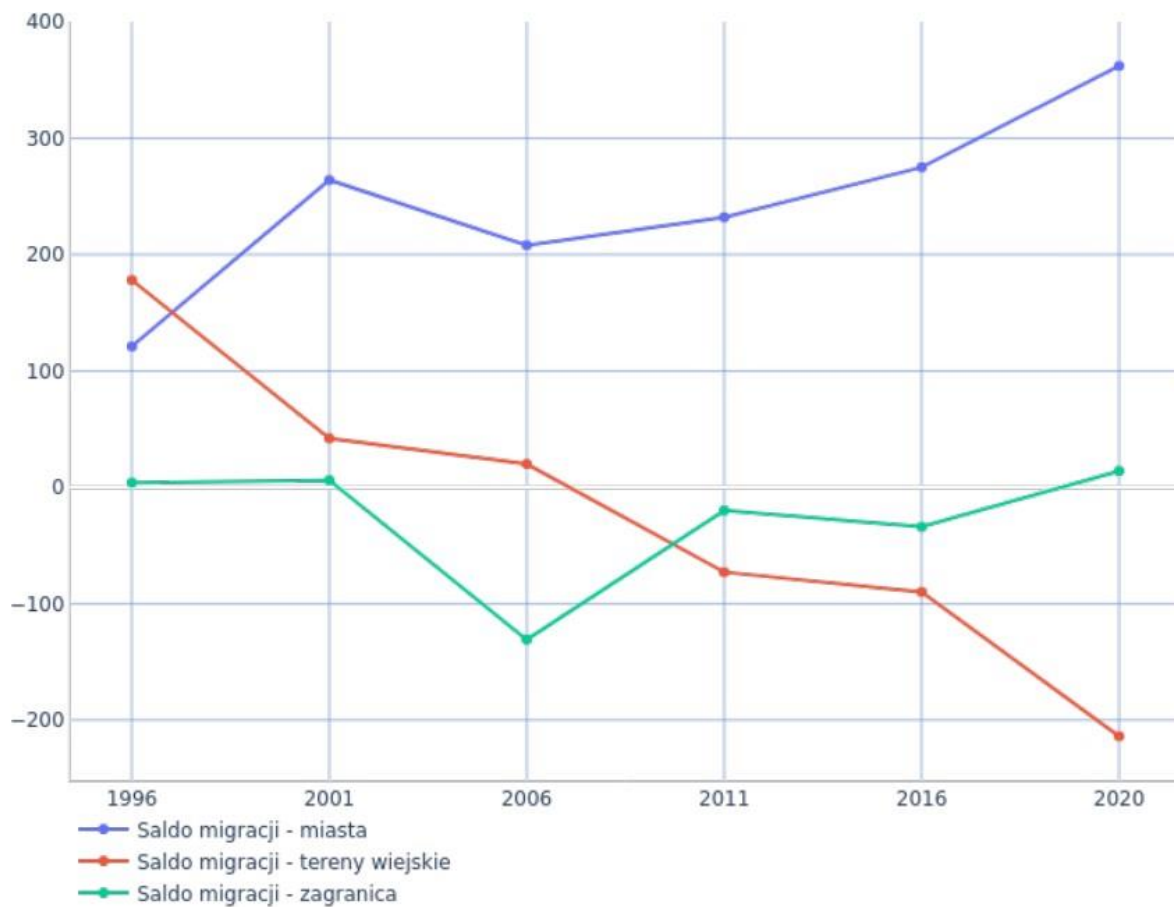
Obszar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	0,04	0,04	0,09	0,16	0,12	0,09
WIELKOPOLSKIE	0,30	0,33	0,37	0,42	0,50	0,57
Powiat leszczyński	6,78	5,93	7,92	8,68	9,51	10,78
Gmina Lipno	14,79	17,56	19,05	27,26	24,78	30,41
Gmina Osieczna	3,96	4,38	3,82	5,74	3,76	6,01
Gmina Rydzyna	17,85	15,39	14,70	14,64	21,86	21,88
Gmina Święciechowa	9,19	5,18	9,13	10,17	10,16	12,83
Miasto Leszno	-3,55	-3,25	-5,08	-5,14	-6,00	-7,16

Źródło: GUS

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców saldo migracji jest najwyższe w gminach Lipno oraz Rydzyna. Natomiast w Lesznie saldo migracji jest ujemne co wskazuje, że więcej osób wymeldowało się z Leszna niż się w Lesznie zameldowało. Powyższe dane potwierdzają zjawisko suburbanizacji, które występuje na obszarze Partnerstwa.

W Lesznie saldo migracji wskazuje, że więcej osób wymeldowało się na wieś niż migruje ze wsi do Leszna. Pozostałe gminy Partnerstwa, analizując kierunek migracji na wieś i ze wsi, w większości wskazują saldo dodatnie. Wyjątkiem była gmina Święciechowa, gdzie w roku 2019 i 2021 saldo było ujemne.

Rysunek 11: Saldo migracji w Partnerstwie wg. kierunków

Źródło: opracowanie ZMP

W przypadku wszystkich gmin Partnerstwa, z wyjątkiem, saldo migracji zagranicznych do 2021 roku, miały wartość dodatnia co oznacza, że więcej osób przyjeżdża (lub powraca) z zagranicy. Do 2021 roku, w Lesznie nieznacznie więcej osób wyjeżdża za granicę niż przyjeżdża (powraca) z zagranicy.

Tabela 6: Saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców w latach 2016-2021

saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności						
Gmina	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Lipno	0,00	0,26	0,13	0,36	0,23	0,11
Gmina Osieczna	-0,11	-0,22	0,22	0,00	0,11	0,11
Gmina Rydzyna	0,11	0,22	0,21	0,42	0,21	0,20
Gmina Święciechowa	-0,89	-0,38	0,00	0,25	0,00	0,00
Miasto Leszno	-0,42	-0,25	-0,37	-0,50	0,14	-0,32

Źródło: GUS BDL

Jak podaje „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej społecznej i przestrzennej Miasta Leszna” z 2021². „Leszno zamieszkiwane jest przez liczną grupę cudzoziemców zameldowanych na pobyt czasowy i stały wynoszącą 2314 osób według stanu na 15 listopada 2021 r. Łącznie miasto zamieszkuje przedstawiciele 40 krajów oraz 2 osoby o nieokreślonym obywatelstwie. Najliczniejszą grupą są obywatele Ukrainy stanowiący ok. 85% całkowitej liczby cudzoziemców. Zauważalnymi grupami są również przedstawiciele Białorusi, Syrii, Mołdawii, Rosji, Niemiec i Turcji. Dokładna skala migracji zagranicznych jest trudna do oszacowania z uwagi na np. sezonową migrację zarobkową, jednakże należy uznać wpływ migracji za istotny, szczególnie w przypadku obywateli Ukrainy. Właściwa aktywizacja cudzoziemców może przyczynić się do pobudzenia gospodarczego Leszna i poprawy sytuacji bytowej ludności napływowej”.

Rok 2022 jest rokiem przełomowym. Kolejny etap agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w lutym 2022 spowodowało falę uchodźców także w Lesznie i powiecie leszczyńskim. W 2022 roku na obszarze Partnerstwa liczba uchodźców z Ukrainy wzrastała:

---

² Instytut Rozwoju Miast i Regionów 2021

Tabela 7: Zmiana liczby uchodźców z Ukrainy pomiędzy 31.03.2022r a 15.08.2022r. na terenie gmin Partnerstwa

Gmina	Stan na 31.03.2022	Stan na 30.06.2022	Stan na 15.08.22r
Gmin Osieczna	134	162	bd
Gmina Rydzyna	169	381	bd
Gmina Świąciechowa	bd	190	199
Gmina Lipno	267	487	510
Miasto Leszno	1599	bd	4263

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przedstawionych przez gminy Partnerstwa.

W najbliższych latach ważne będzie nie tylko informacje o ilościowych danych osób z zagranicy mieszkających na terenie Partnerstwa. Znaczące będzie uzyskanie informacji co do struktury grupy nowych mieszkańców: czy są to osoby samotne, czy są to rodziny (pełne lub niepełne) z dziećmi. Będzie to miało wpływ zarówno na rozwój usług w gminie np. edukacyjnych, związanych z mieszkalnictwem, zapotrzebowaniem na pracę i potencjałem jaki może zostać uruchomiony wśród nowych obywateli czy także z wpływami z podatków.

3.2.1.2. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie. Najwyższy przyrost naturalny w 2021 r. odnotowano w Gminie Lipno (25) oraz w Gminie Rydzyna (24). Zjawisko to przekłada się na sferę edukacji (działalność przedszkoli i szkół).

Najniższy przyrost naturalny, przyjmujący wartości ujemne, odnotowano natomiast w Lesznie i w Gminie Osieczna. Warto zaznaczyć, że po roku 2018 w przypadku Leszna mamy ujemny przyrost naturalny. Może być to związane z sytuacją pandemii COVID-19.

W latach 2016-2021 trudno wskazać trend dla przyrostu naturalnego, natomiast wysokość wskaźnika w większości gmin Partnerstwa wskazuje na przewagę liczby urodzeń nad liczbą zgonów.

Tabela 8: Przyrost naturalny w latach 2016-2021

	Przyrost naturalny					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	-5 752	-870	-26 022	-34 755	-122 046	-188 006
WIELKOPOLSKIE	5 910	7 189	3 657	3 206	-4 128	-9 584
Powiat leszczyński	179	263	143	184	121	7
Gmin Osieczna	8	12	9	0	19	-39
Gmina Rydzyna	29	43	33	49	8	24
Gmina Święciechowa	33	17	10	23	27	3
Gmina Lipno	47	71	45	41	51	25
Miasto Leszno	98	139	49	-43	-176	-310

Źródło: GUS BDL

3.2.1.3. Struktura grup wiekowych

Dla pełniejszego przedstawienia obrazu społeczności Partnerstwa, warto przeanalizować grupy w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W roku 2021, gminach Partnerstwa (z wyjątkiem Leszna) udział ludności w wieku przedprodukcyjnym do ogółu ludności jest większy niż w Polsce i Wielkopolsce. W Lesznie poziom ten jest równy poziomowi wskaźnika w Polsce. Szczególnie duży udział najmłodszej grupy mieszkańców wg wieku zdolności do pracy występuje w Gminie Lipno – 24,6% ogółu mieszkańców. Wysoki procent tego wskaźnika jest w Rydzynie 23,2% i Święciechowie (21,4%). Taka struktura ma znaczenie z uwagi na potrzeby tej grupy mieszkańców związane m.in. z edukacją, zarówno przedszkolną jak i podstawową, oraz ponadpodstawową.

Tabela 9: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021.

	osoby w wieku przedprodukcyjnym (w procentach)				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	18,0	18,1	18,1	18,2	18,2
WIELKOPOLSKIE	19,3	19,3	19,4	19,5	19,6
Gmina Lipno	24,1	23,8	23,9	24,3	24,6
Gmina Osieczna	19,7	19,7	19,6	19,7	19,6
Gmina Rydzyna	22,0	22,1	22,3	22,9	23,2
Gmina Święciechowa	21,2	21,2	21,2	21,5	21,4
Miasto Leszno	18,3	18,3	18,2	18,1	18,2

Źródło: GUS BDL

Dla gospodarki Partnerstwa bardzo duże znaczenie ma fakt, że udział tej grupy mieszkańców w latach 2017- 2021 jest na względnie stałym poziomie. Ma to wpływ na kształtowanie się rynku pracy i zachowanie odpowiednich proporcji między grupą osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym.

Tendencja spadkowa występuje w grupie osób w wieku produkcyjnym. W roku 2021, porównując do Polski i Wielkopolski udział grupy osób w wieku produkcyjnym do ogólnej liczby mieszkańców jest w większości gmin Partnerstwa wyższy niż w kraju (59,2%) i województwie (59,3%). Niższy jest jedynie w Lesznie – 57,2 % Najwyższy udział jest w Gminie Lipno – 61,9%. Dane te prezentuje tabela:

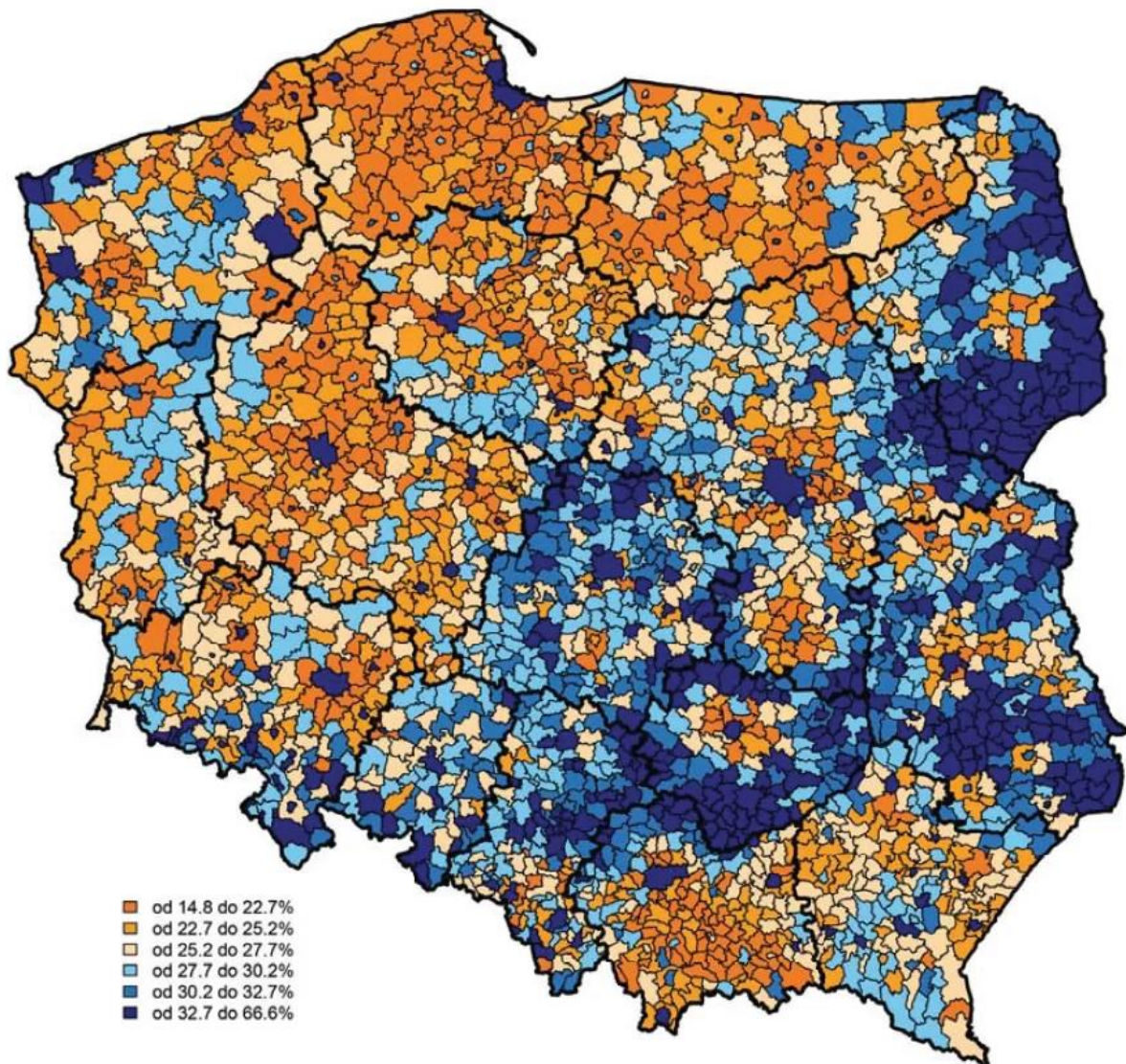
Tabela 10: Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021.

Obszar	osoby w wieku produkcyjnym (w procentach)				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	61,2	60,6	60,0	59,5	59,2
WIELKOPOLSKIE	61,3	60,7	60,1	59,7	59,3
Gmina Lipno	62,3	62,5	62,2	61,9	61,9
Gmina Osieczna	62,2	61,9	61,7	61,0	60,9
Gmina Rydzyna	61,5	61,0	60,3	59,8	59,7
Gmina Święciechowa	63,2	62,5	62,0	61,4	61,4
Miasto Leszno	59,6	58,9	58,3	57,7	57,1

Źródło: GUS BDL

Ostatnią grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Czym wyższy jest udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców to tym rośnie rola specyficznych usług społecznych które powinny zostać kierowane przez samorządy do seniorów. Ma to także wpływ na gospodarkę danego obszaru. W większości gmin Partnerstwa udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców jest niższy niż dla Polski i Wielkopolski. **Jedynie Leszno zamieszkuje procentowo większa grupa osób w wieku poprodukcyjnym niż średnio w Polsce i Wielkopolsce. We wszystkich gminach Partnerstwa występuje tendencja wzrostowa tego wskaźnika.**

Rysunek 12: Stosunek liczby osób w wieku 65+ do łącznej liczby mieszkańców wg gmin w 2019 roku (w %)

Źródło: [Jak starzeje się Polska? Odsetek seniorów w poszczególnych regionach i gminach – Portal Statystyczny](#)

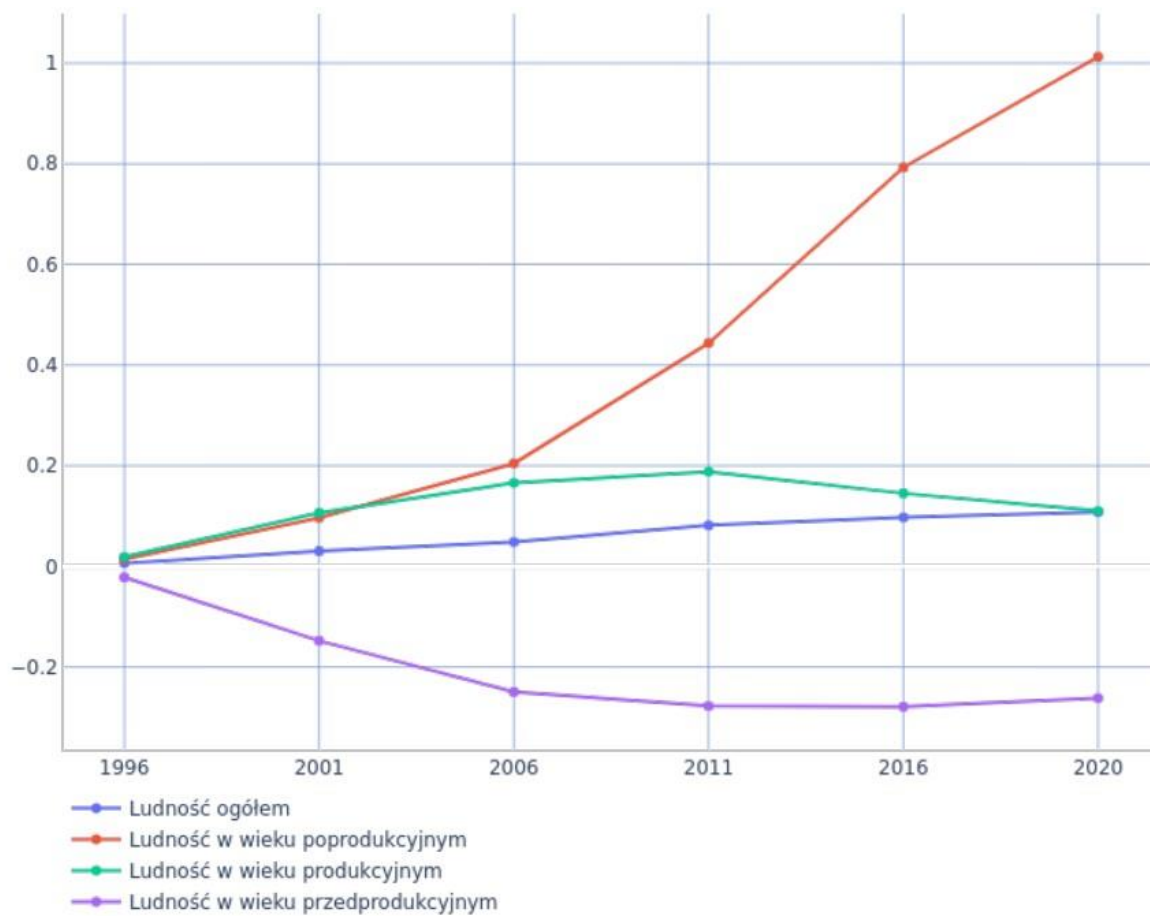
Tabela 11: Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021

Obszar	osoby w wieku poprodukcyjnym (w procentach)				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	20,8	21,4	21,9	22,3	22,6
WIELKOPOLSKIE	19,4	19,9	20,4	20,8	21,1
Gmina Lipno	13,6	13,7	13,9	13,8	13,5
Gmina Osieczna	18,1	18,4	18,7	19,2	19,5
Gmina Rydzyna	16,5	16,9	17,3	17,3	17,2
Gmina Święciechowa	15,6	16,3	16,8	17,1	17,2
Miasto Leszno	22,1	22,8	23,5	24,2	24,7

Źródło: GUS BDL

Dynamikę zmieniających się grup wiekowych mieszkańców w Partnerstwie określa wykres poniżej. Dynamika dotyczy zmian wartości wskaźnika w stosunku do jego wartości w 1995 roku (pierwszy rok, dla którego są dane w BDL). Jest ona liczona według wzoru $(x(t) - x(1995)) / x(1995)$.

Rysunek 13: Struktura wieku mieszkańców - dynamika

Źródło: opracowanie własne ZMP

Innym sposobem badania struktury mieszkańców danego obszaru jest analiza w oparciu o wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 12: Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze Partnerstwa w latach 2017-2022

Obszar	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	63,4	65,1	66,7	68,0	69,0
WIELKOPOLSKIE	63,1	64,7	66,3	67,5	68,5
Gmina Lipno	60,5	60,1	60,8	61,6	61,5
Gmina Osieczna	60,8	61,5	62,1	63,8	64,1
Gmina Rydzyna	62,7	64,0	65,7	67,2	67,6
Gmina Świąciechowa	58,3	60,1	61,3	62,8	62,8
Miasto Leszno	67,7	69,7	71,6	73,3	75,0

Źródło: GUS BDL

W większości gmin Partnerstwa wskaźnik ten był niższy niż dla Polski i Wielkopolski.

Wyższy był jedynie w Lesznie (w roku 221 na poziomie 75,0). Najniższy wskaźnik posiada Gmina Lipno (w roku 2021 – 61,5). Niekorzystnym zjawiskiem jest to, że wskaźnik obciążenia, w poszczególnych latach wzrasta. Odpowiednia proporcja pomiędzy grupą osób pracujących i grupą osób niepracujących (dzieci, osoby starsze) ma istotne znaczenie dla sprawnego funkcjonowania społeczno-gospodarczego. Zmiana tej proporcji, polegająca na wzroście ludności w wieku nieprodukcyjnym, powoduje zmniejszanie się zasobów pracy oraz generuje koszty utrzymania grup niepracujących (m.in. wzrost kosztów usług medycznych i opiekuńczych dla osób starszych).

Kolejnym wskaźnikiem charakteryzującym strukturę wiekową mieszkańców danego obszaru jest wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

W tym przypadku dane dla Miasta Leszna w ewidentny sposób obrazują negatywną tendencję w zakresie starzenia się mieszkańców. W 2021 r. na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało aż 135,5 osób w wieku poprodukcyjnym i jest to wskaźnik o wiele wyższy niż analogiczne dane dla województwa wielkopolskiego (108,0). Najniższy wskaźnik spośród gmin Partnerstwa posiada w tym przypadku Gmina Lipno (55,0). Opisaną sytuację przedstawia poniższa tabela.

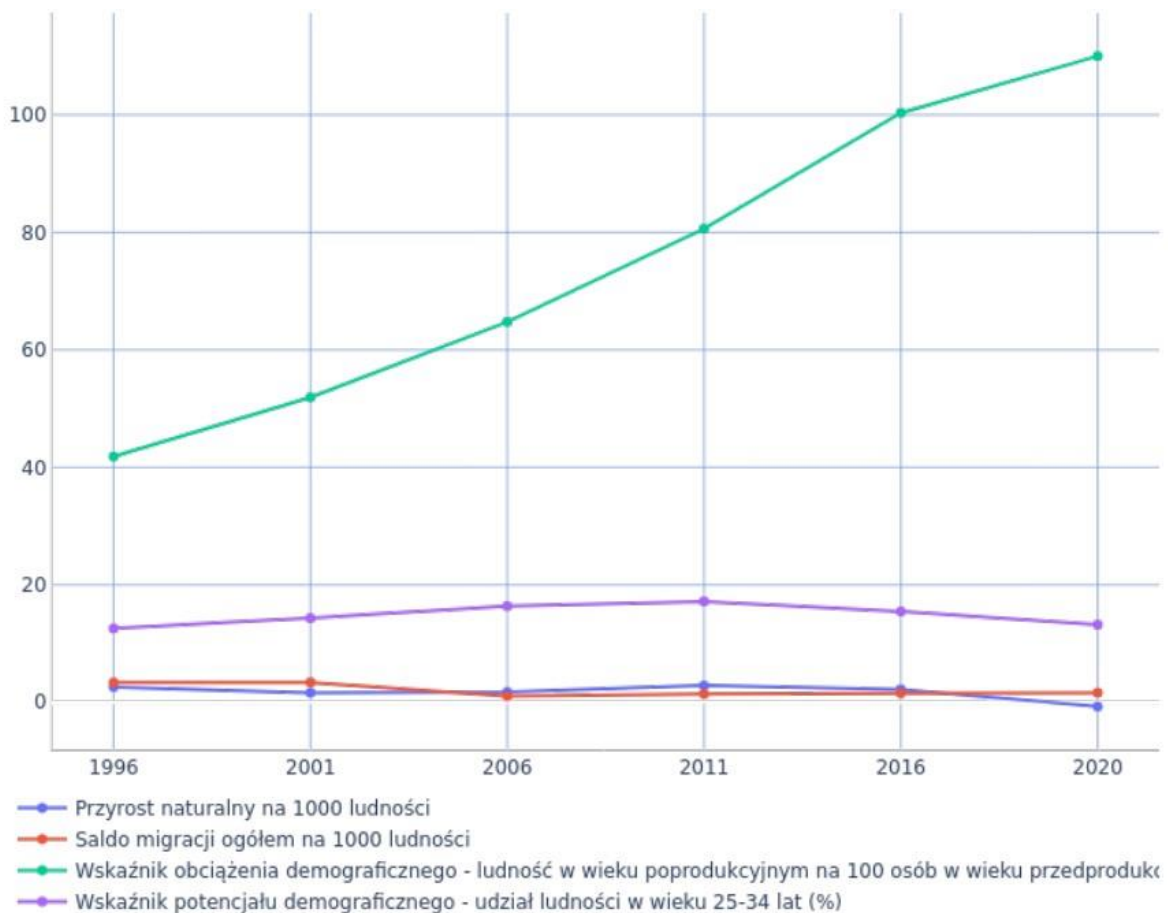
Tabela 13: Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Obszar	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	115,5	118,3	121,0	122,8	124,2
WIELKOPOLSKIE	100,8	103,0	105,3	106,7	108,0
Gmina Lipno	56,6	57,6	58,1	57,0	55,0
Gmina Osieczna	92,1	93,3	95,6	97,5	99,3
Gmina Rydzyna	74,8	76,4	77,5	75,7	74,0
Gmina Święciechowa	73,8	77,2	79,0	79,4	80,1
Miasto Leszno	120,9	125,0	129,1	133,3	135,5

Źródło: GUS BDL

Podsumowując warto przeanalizować demograficzne wskaźniki flagowe do których należą: przyrost naturalny na 1000 ludności, saldo migracji ogółem, wskaźnik obciążenia demograficznego- ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym, wskaźnik potencjału demograficznego – udział ludności w wieku 25- 34 lata (%). Obrazuje to wykres:

Rysunek 14: Demograficzne wskaźniki flagowe Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne ZMP.

Dla dalszego rozwoju Partnerstwa takie zmiany będą niosły różnego rodzaju konsekwencje. Gospodarka odczuje szczególnie stale spadającą liczbę osób gotowych do podejmowania pracy, a także spadek liczby osób młodych, rozpoczynających dopiero aktywność zawodową. Jednym z czynników polepszających sytuację może być umiejętna polityka skierowana dla rodzin (zarówno z Polski jak i tych które przeprowadzają się z za granicy np. z Ukrainy). Jednak należy ocenić, że obecnie pod względem struktury wieku ludności sytuacja na rynku pracy jest korzystna i sprzyja rozwojowi gospodarczemu.

3.2.2. Edukacja i wychowanie

3.2.2.1. Edukacja przedszkolna

Na obszarze partnerstwa znajduje się 16 żłobków (publicznych i niepublicznych) posiadających 698 miejsc dla dzieci w wieku od 0-2 lat.³

Tabela 14: Dane dotyczące przedszkoli na terenie Partnerstwa

Dane dotyczące przedszkoli na terenie Partnerstwa	Miasto Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Świąciechowa	Gmina Lipno
Ilość przedszkoli w 2021	31	4	4	1	7
Ilość przedszkoli w 2018	27	2	4	1	2
Ilość przedszkoli w 2008	19	1	4	1	1
Ilość oddziałów przedszkolnych w 2021	134	21	15	12	17
Ilość oddziałów przedszkolnych w 2018	128	17	15	12	13
Ilość oddziałów przedszkolnych w 2008	91	9	13	10	9
Ilość dzieci w 2021	2 833	431	353	298	351
Ilość dzieci w 2018	2 768	363	343	250	305
Ilość dzieci w 2008	2 198	218	293	209	212
Ilość dostępnych miejsc w 2018	3 218	430	365	300	319
Ilość dostępnych miejsc w 2008	2 212	220	339	228	212
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 6 lat w roku 2021	1182,6	965,5	900,0	818,2	845,5

³ https://dane.gov.pl/pl/dataset/2086/resource/28419,rejestr-zobkow-lista-instytucji/table?page=1&per_page=20&q=&sort= dane z 21 luty 2021 r.

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (3-6 lat) w 2021	108,9	86,8	86,5	75,0	69,0
--	-------	------	------	------	------

Źródło: [GUS BDL](#)

Kwestia dostępności miejsc i placówek przedszkolnych jest istotna w kontekście konieczności pogodzenia pracy z opieką nad dziećmi oraz rozpoczęcia kształcenia dzieci na bardzo wczesnym etapie rozwoju. W Partnerstwie w 2021 roku, placówki wychowania przedszkolnego funkcjonują w 47 obiektach.

W przypadku Leszna i Gminy Rydzyna, w placówkach przedszkolnych dość znaczna liczba dzieci pochodzi z gmin ościennych. W porównaniu do innych powiatów na terenie Wielkopolski, Leszno i powiat leszczyński należą do grupy siedmiu powiatów i miast na prawach powiatu, gdzie ilość dzieci w wieku 3-5 lat do ogólnej liczby dzieci w tej grupie wiekowej jest największa.

3.2.2.2. Szkoły podstawowe

W 2021 r. na obszarze Partnerstwa funkcjonowało 31 szkół podstawowych,

Tabela 15: Dane dotyczące szkół podstawowych na terenie Partnerstwa

Dane dotyczące szkół podstawowych na terenie Partnerstwa	Miasto Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Świąciechowa	Gmina Lipno
Ilość szkół podstawowych w 2021	15	5	3	3	5
Ilość szkół podstawowych w 2018	15	5	3	3	4
Ilość szkół podstawowych w 2008	12	5	4	3	4
Ilość oddziałów w 2021	325	84	40	30	56
Ilość oddziałów w 2018	313	61	40	30	44
Ilość oddziałów w 2008	181	30	29	24	30

Dane dotyczące szkół podstawowych na terenie Partnerstwa	Miasto Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Świąciechowa	Gmina Lipno
Ilość uczniów w 2021	6 007	972	751	565	936
Ilość uczniów w 2018	5871	902	779	505	715
Ilość uczniów w 2008	3 959	579	572	386	477
Ilość uczniów na 1 oddział w szkole podstawowej w 2021	18,0	12,0	19,0	19,0	17,0
Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) w roku 2021	117,92	84,16	86,42	63,48	80,97

Źródło: GUS BDL

3.2.2.3. Licea ogólnokształcące

Na terenie obszaru Partnerstwa, wszystkie licea (z wyjątkiem Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla Młodzieży słabosłyszącej i niesłyszącej działające przy Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym im. Franciszka Ratajczaka w Rydzynie) mieszczą się na terenie Leszna. Porównując rok 2021, 2018 i 2008 liczba szkół tego typu i absolwentów zmniejszyła się. Niekoniecznie jest to trend negatywny. Zapoznając się z opinią interesariuszy, pojawiają się opinie, które mówią o konieczności skupieniu się na technikach i szkołach branżowych które przygotowują absolwentów na lokalny rynek pracy.

Tabela 16: Licea na obszarze Partnerstwa

Licea na terenie Partnerstwa	Miasto Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Świąciechowa	Gmina Lipno
Ilość liceów ogólnokształcących w 2021	6	0	0	0	0

Licea na terenie Partnerstwa	Miasto Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Świąciechowa	Gmina Lipno
Ilość liceów ogólnokształcących w 2018	9	1	0	0	0
Ilość liceów ogólnokształcących w 2008	12	1	0	0	0
Ilość oddziałów w 2021	85	0	0	0	0
Ilość oddziałów w 2018	88	1	0	0	0
Ilość oddziałów w 2008	117	2	0	0	0
Ilość uczniów w 2021	2 353	0	0	0	0
Ilość uczniów w 2018	2 458	4	0	0	0
Ilość uczniów w 2008	3 164	16	0	0	0
Absolwenci w 2021	588	0	0	0	0
Absolwenci w 2018	729	8	0	0	0
Absolwenci w 2008	1 124	5	0	0	0

Źródło: GUS BDL

3.2.2.4. Technika i szkoły branżowe

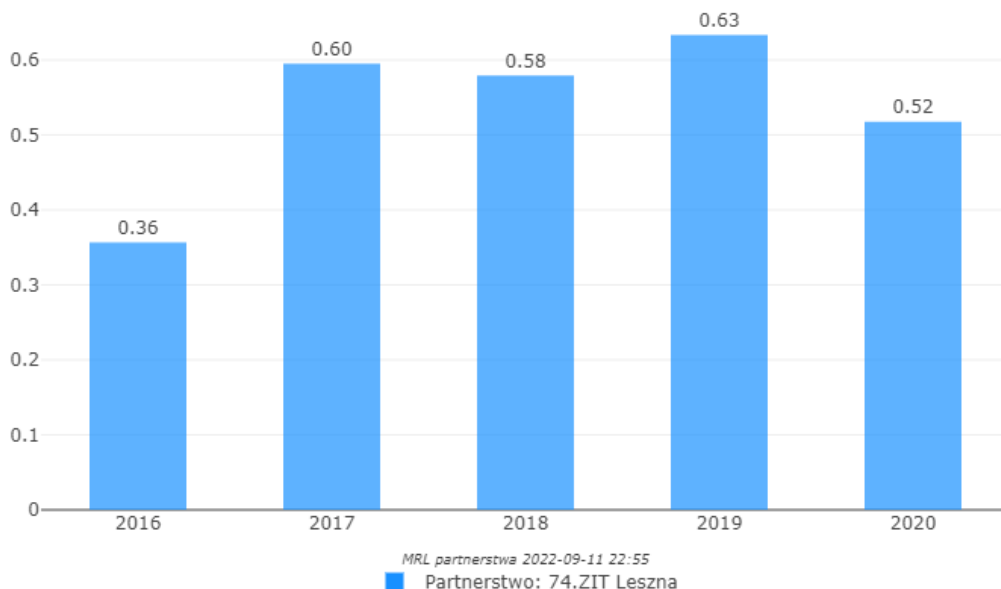
W 2018 roku, w **Lesznie** znajdowało się 6 Technik, w których w 111 oddziałach uczyło się 2 510 uczniów. W 2018 zarejestrowano 480 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w Lesznie placówkę miało 15 Technik, w których w 115 oddziałach uczyło się 2 673 uczniów. W 2008 zarejestrowano 525 absolwentów. W pozostałych gminach Partnerstwa nie funkcjonują technika.

Na terenie Partnerstwa w roku 2018, branżowe szkoły I stopnia funkcjonowały w Lesznie i Rydzynie. W Lesznie znajdowały się trzy Branżowe szkoły I stopnia, w których w 19 oddziałach uczyło się 430 uczniów. W gminie Rydzyna znajdowały się 2 branżowe szkoły I stopnia, w których w 3 oddziałach uczyło się 31 uczniów. Szkoły działały przy Specjalnym Ośrodku Szkolno- Wychowawczym im. Franciszka Ratajczaka w Rydzynie.

Liczna uczniów w szkołach zawodowych w stosunku do liczby osób w tej samej grupie wiekowej jest wyższa w porównaniu do gmin w grupie porównawczej. Od 2017 roku zanotowano znaczący wzrost tego wskaźnika i jego utrzymanie na względnie stałym poziomie.

Rysunek 15: Liczba uczniów w szkołach zawodowych na terenie Partnerstwa (wskaźnik syntetyczny)

5.1.2 Liczba uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej

Źródło: MRL. Dostęp 11 09 2022.

Ponadto w porównaniu do innych powiatów w Wielkopolsce, udział techników w strukturze szkół ponadpodstawowych jest wysoki:

Analizując jakość kształcenia w Partnerstwie, dane w porównaniu do Wielkopolski i Polski wyglądają następująco:

Tabela 17: Dane dotyczące jakości kształcenia w szkołach na terenie Partnerstwa

Jednostka terytorialna	A	B	C	D	E
(jednostka)	osoba	%	%	%	%
WIELKOPOLSKA	155,9	73,9	50,8	37,8	97,9
POLSKA	167,5	74	53,2	37,7	97,7
LESZNO	197,5	75,1	51,6	42	96,8

Wyjaśnienie: A - Uczniowie szkół ogólnokształcących na 10 tys mieszkańców, B - Zdawalność egzaminów maturalnych, C- Średnie wyniki uczniów z egzaminu ośmioklasisty, D- Średnie wyniki uczniów z egzaminu ośmioklasisty, E - Odsetek uczniów szkół ponad- podstawowych uczących się języka angielskiego w ramach nauczania obowiązkowego

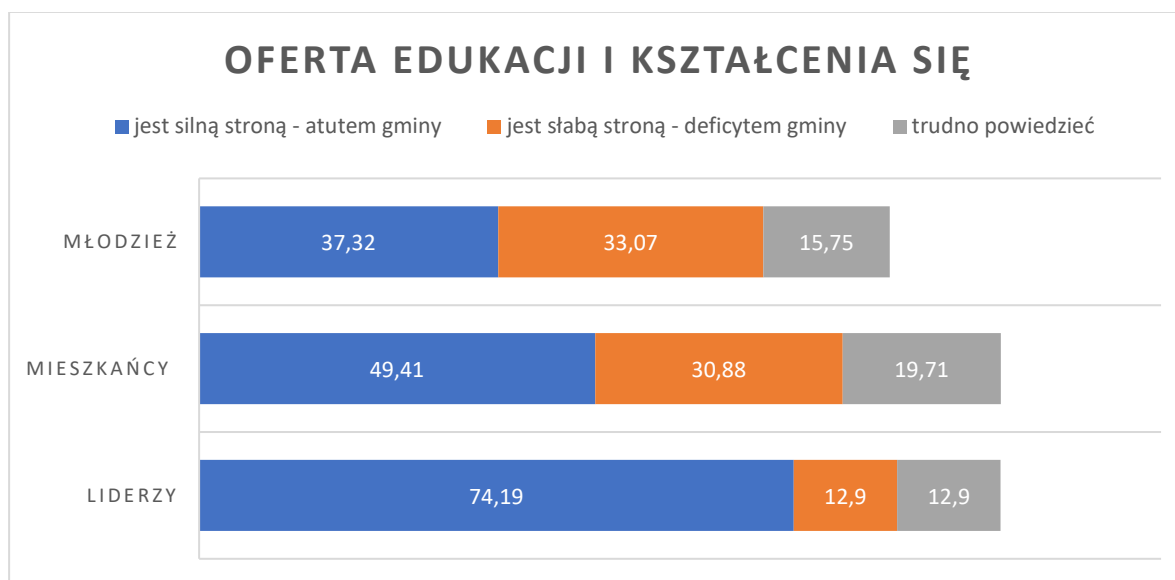
Źródło: odprawowanie własne na podstawie WROT https://wrot.umww.pl/wp-content/uploads/2022/06/Analiza_zroznicowania_Wlkp_2021.pdf

3.2.2.5. Badania młodzieży

Przeprowadzone badanie młodzieży (przed)ostatnich klas szkół średnich (676 ankiet) wykazało, że w przypadku pytania o dalsze plany edukacyjne i zawodowe zdecydowanie dominowała odpowiedź dotycząca kontynuowania nauki i podjęcia pracy – 35% uczniów chce łączyć naukę z pracą, kontynuować naukę 23%. O wyłącznym podjęciu pracy po zakończeniu szkoły średniej myśli 13,3% uczniów. Dość mała grupa (9,31%) nie ma sprecyzowanych planów. Aby zdobyć wymarzoną pracę, młodzież wskazywała następujące kierunki swojego rozwoju: -prawie połowa uczniów wskazała zdobycie praktycznych umiejętności związanych z zawodem (47,15%) oraz kompetencji w językach obcych (37,65%) Młodzież wskazuje również potrzebę zdobycia wiedzy odnośnie efektywnych sposobów szukania pracy (36,31%).

W badaniach społecznych trzech grup respondentów: młodzieży, mieszkańców i liderów, ofertę edukacyjną obszaru Partnerstwa najwyżej ocenili liderzy a najniżej młodzież. Jednak w opinii młodzieży oferta edukacyjna i kształcenie się, jest w większym stopniu oceniana jako silna strona Partnerstwa niż jako strona słaba.

Rysunek 16: Oferta edukacji i kształcenia się w opinii respondentów badań społecznych na terenie Partnerstwa

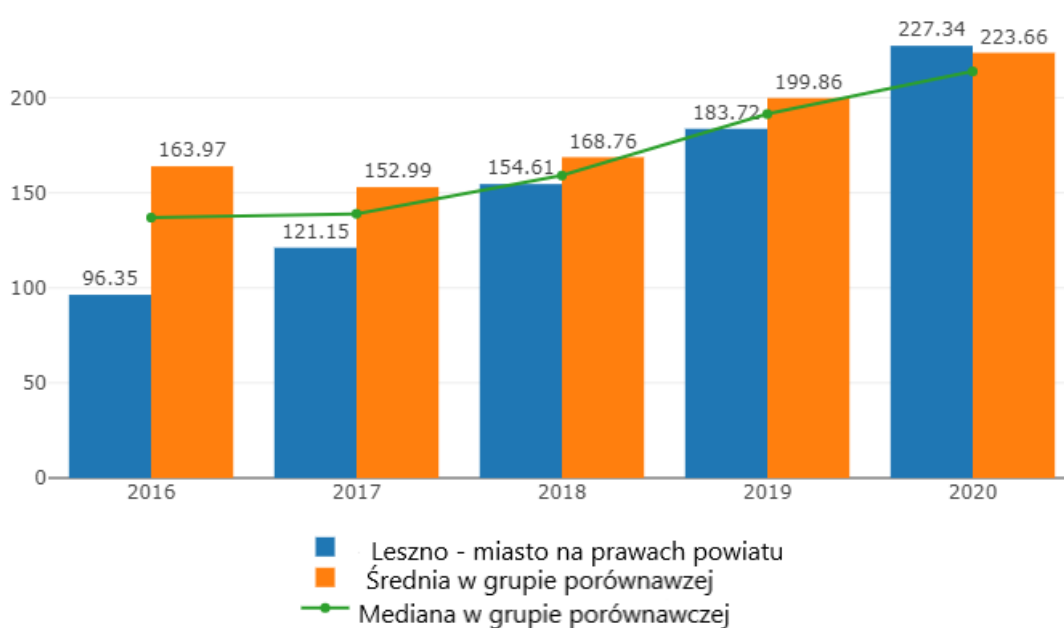
Źródło: opracowanie własne ZMP

W opinii liderów⁴ i mieszkańców, technika i szkoły branżowe nie kształcą uczniów w zawodach, na których zapotrzebowanie jest na lokalnym rynku pracy. Ponadto poruszana jest kwestia braku współpracy (lub niedostatecznej współpracy) pomiędzy środowiskiem przedsiębiorców a przedstawicielami jednostek oświatowych.

3.2.3. Kultura i sztuka

Analizując usługi związane z kulturą na terenie Partnerstwa zauważalny jest od roku 2017 systematyczny wzrost wydatków, mimo wpływu pandemii SARS – 19.

Rysunek 17: Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na jednego mieszkańca (średnia trzyletnia)

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Według danych GUS prezentowanych przez portal polskawliczbach.pl na terenie Partnerstwa, w roku 2020 realizowane były następujące usługi:

---

⁴ Na podstawie opinii zebranych podczas warsztatów dotyczące strategii rozwoju miasta Leszno w dniu 19 09 2022

(https://www.leszno.pl/Warsztaty_dotyczace_strategii_rozwoju_miasta_Leszna.html)

Rysunek 18: Dane dotyczące kultury na obszarze Partnerstwa

Jednostka terytorialna	Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Lipno	Gmina Świąciechowa
Domy kultury, kluby i świetlice (publiczne i prywatne)	3	1	1	1	1
Imprezy organizowane przez jednostki	95	2	10	10	12
Liczba uczestników ww. imprez	21 012	110	925	2 780	1 738
koła, kluby i sekcje	26	b.d.	2	8	b.d.
-członkowie ww.	398	b.d.	60	108	b.d.
Grupy artystyczne	22	6	9	b.d.	b.d.
- członkowie ww.	356	144	209	b.d.	b.d.
Biblioteki i filie bibliotek (w tym biblioteki naukowe)	12	1	1	2	1

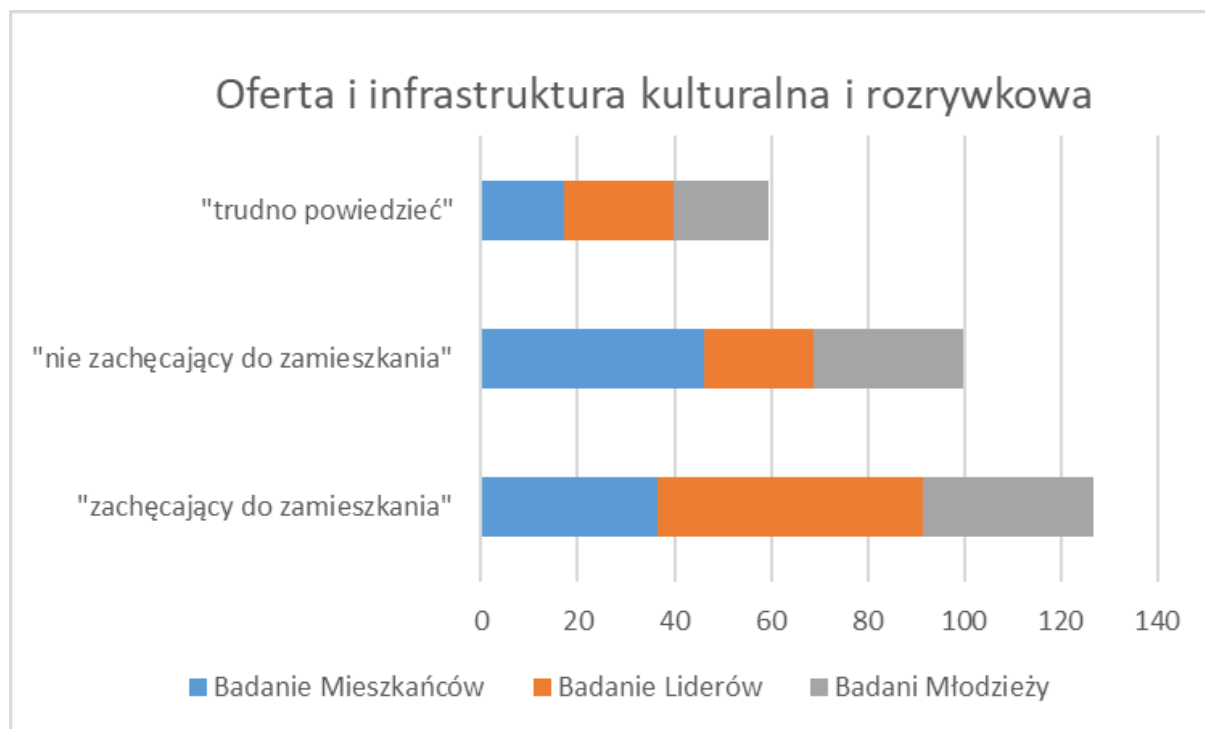
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

W Lesznie funkcjonuje jedno muzeum i jedno kino. W roku 2020 wskaźniki, w porównaniu do lat poprzednich, ilości osób odwiedzających te instytucje zmalał ze względu na sytuację pandemiczną w kraju.

Liczba mieszkańcy obszaru Partnerstwa uczestniczących w imprezach organizowanych przez instytucje kultury w porównaniu do innych gmin i powiatów w Wielkopolsce sytuuje się w środkowym przedziale. Obrazuje to grafika:

W badaniach społecznych prowadzonych na terenie Partnerstwa opinie dotyczące usług dotyczących kultury i usług dotyczących sportu są zróżnicowane.

Rysunek 19: Postrzeganie przez respondentów oferty i infrastruktury kulturalnej i rozrywkowej - zestawienie badań społecznych w Partnerstwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań społecznych prowadzonych w Partnerstwie w 2022 roku.

W badaniach mieszkańców, respondenci **ocenili ofertę i infrastrukturę kulturalną i rozrywkową** jako czynnik „zachęcający do zamieszkania” na terenie Partnerstwa w 36,58%. Jednocześnie więcej respondentów wskazało ten aspekt jako „nie zachęcający do zamieszkania” w 46,08%. 17,34% respondentów nie miało zdania.

Znacznie lepiej ofertę i infrastrukturę kulturalną i rozrywkową ocenili liderzy Partnerstwa. Jako mocną stronę Partnerstwa wskazało 54,84% a jako słabą tylko 22,58%. W tej kwestii nie miało zdania 22,58% liderów.

W badaniach młodzieży oceniono ofertę i infrastrukturę kulturalną i rozrywkową respondenci ocenili jako czynnik „zachęcający do zamieszkania” teren Partnerstwa w 35,31% a jako „nie zachęcający do zamieszkania” w 31,28%. 19,55% respondentów nie miało zdania.

Oprócz zasobów Partnerstwa związanych z kulturą i rozrywką, mieszkańcy korzystają także z ośrodków kulturalnych jakim są Wrocław i Poznań.

3.2.4. Sport i rekreacja

Analizując usługi związane ze sportem na terenie Partnerstwa zauważalny jest względny stały poziom wydatków samorządów na tą sferę. Nominalnie suma wydatków na kulturę w Lesznie jest wyższa niż w innych gminach Partnerstwa, ale

rozpatrując wydatki „na jednego mieszkańca”, wyższy wskaźnik osiągają gminy poza Leszmem.

Na terenie Partnerstwa funkcjonuje 40 klubów sportowych.

Tabela 18: Kluby sportowe na terenie Partnerstwa

Jednostka terytorialna	Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Lipno	Gmina Świąciechowa
Kluby sportowe (łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS ⁵)	31	2	3	3	9
-zrzeszeni członkowie w ww. ⁶	1 924	76	262	236	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

Respondenci ww. badań ocenili „**ofertę i infrastrukturę sportową i rekreacyjną**”. W badaniach mieszkańców Partnerstwa wskazano jako czynnik „zachęcający do zamieszkania” aż w 46,08%. Jako czynnik „zniechęcający do zamieszkania” tylko w 17,34%. 36,58% respondentów nie miało zdania.

W badaniach liderów wskazano jako czynnik „zachęcający do zamieszkania” aż w 67,74%. W przypadku 22,58% respondenci wskazali jako „zniechęcający do zamieszkania”. Tylko 9,68% nie miało zdania.

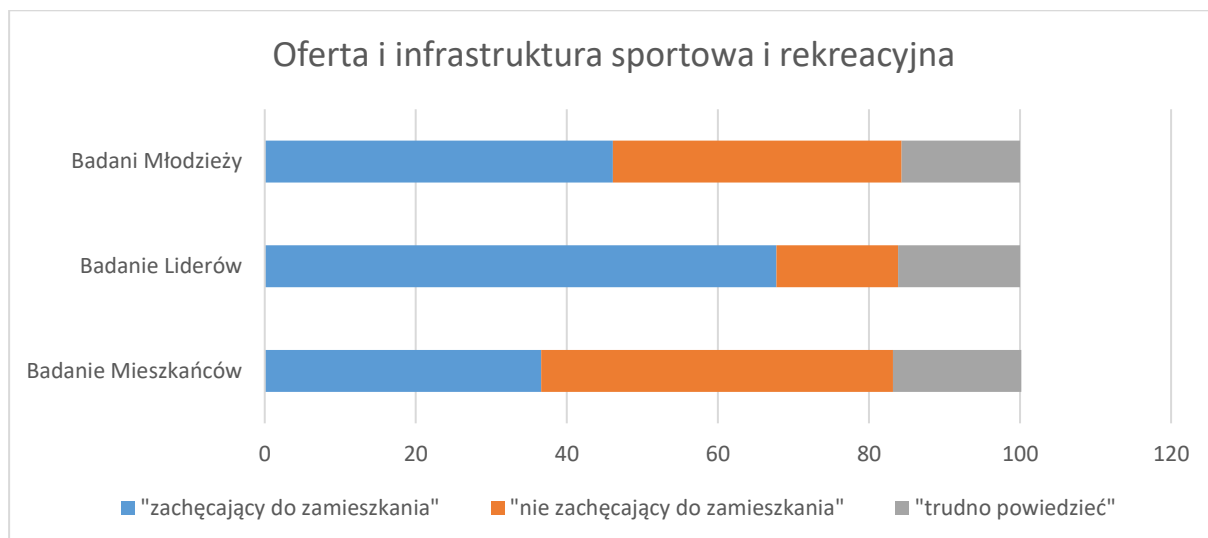
W przypadku badań młodzieży wskazano jako czynnik „zachęcający do zamieszkania” aż w 41,12%. W przypadku 23,02% respondenci wskazali jako „zniechęcający do zamieszkania”. Tylko 22,01% nie miało zdania.

W opinii wszystkich respondentów, we wszystkich badaniach, usługi sportowe wskazano jako znacznie lepiej rozwinięte niż usługi kulturalne.

⁵ Dane z Gmin Rydzyna, Lipno i Świąciechowa pochodzą z 2016 roku.

⁶ Liczba członków klubów nie jest tożsama z osobami ćwiczącymi.

Rysunek 20: Postrzeżenie przez respondentów oferty i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej- zestawienie badań społecznych w Partnerstwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań społecznych prowadzonych w Partnerstwie w 2022 roku.

Leszno ma silne rozwiniętą tradycję sportów motorowych. Tradycja leszczyńskiego spotów motorowych sięga 1938 roku i jest jedną z cech pozwalającą na rozpoznanie obszaru Partnerstwa w Polsce i na świecie.

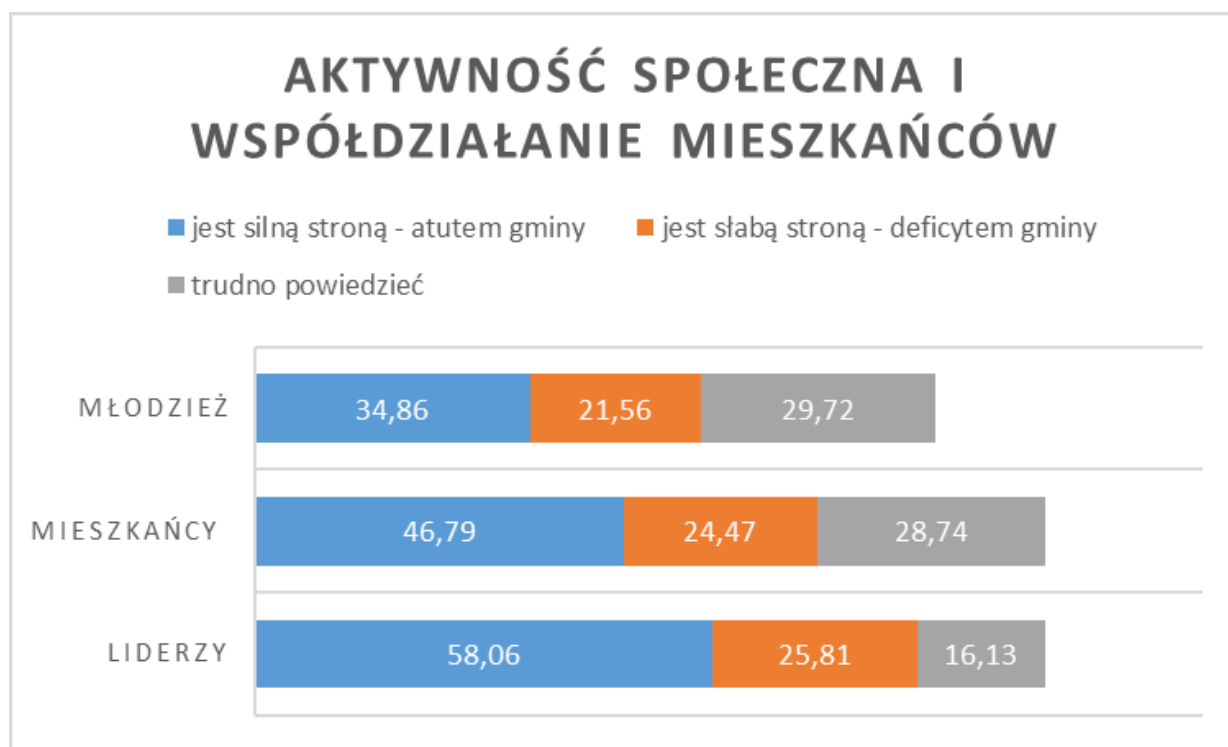
Innym ważną i rozpoznawalną cechą sportowej tradycji Leszna i subregionu leszczyńskiego jest Aeroklub Leszczyński. Leszczyńskie lotnisko jest uważane za jedno z najdogodniejszych miejsc do uprawiania szybownictwa. To również cecha pozwalająca na rozpoznanie obszaru Partnerstwa w Polsce i na świecie.

Cennymi zasobami w Partnerstwie są jeziora położone na terenie Partnerstwa. Jeziora i ich otoczenie umożliwiają podejmowania zróżnicowanej aktywności: sporty wodne, wędkarstwo rekreacyjne, wypoczynek na bezpiecznych plażach.

3.2.5. Aktywność społeczna i integracja mieszkańców, w tym pomoc społeczna

W badaniach społecznych prowadzonych na obszarze Partnerstwa (badanie młodzieży, liderów i mieszkańców) respondenci określili aktywność obywatelską w swoich społecznościach lokalnych następująco:

Rysunek 21: Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców

Źródło: opracowanie własne.

3.2.5.1. Aktywność obywatelska

Frekwencja wyborcza obywateli mieszkających na terenie Partnerstwa w wyborach samorządowych (wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura) w roku 2018 była zróżnicowana. W Lesznie frekwencja była wyższa od w stosunku do grupy porównawczej i wynosiła 54,8% (mediana w grupie porównawczej 53,4 %). W pozostałych gminach Partnerstwa frekwencja ta była znacznie niższa i wynosiła 44,8%. W porównaniu z innymi samorządami w Wielkopolsce, mieszkańcy obszaru Partnerstwa należeli do jednych z najbardziej aktywnych.

Analizując liczbę nowo zarejestrowanych organizacji pozarządowych na terenie Partnerstwa (nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys mieszkańców -średnia 3 letnia) od 2017 roku dostrzegany jest spadek aktywności obywatelskiej na terenie Leszna. W pozostałych gminach Partnerstwa trend jest tylko nieznacznie malejący. Na mniejszą aktywność w powstawaniu organizacji pozarządowych w roku 2020 miała zapewne sytuacja pandemiczna w kraju i na świecie.

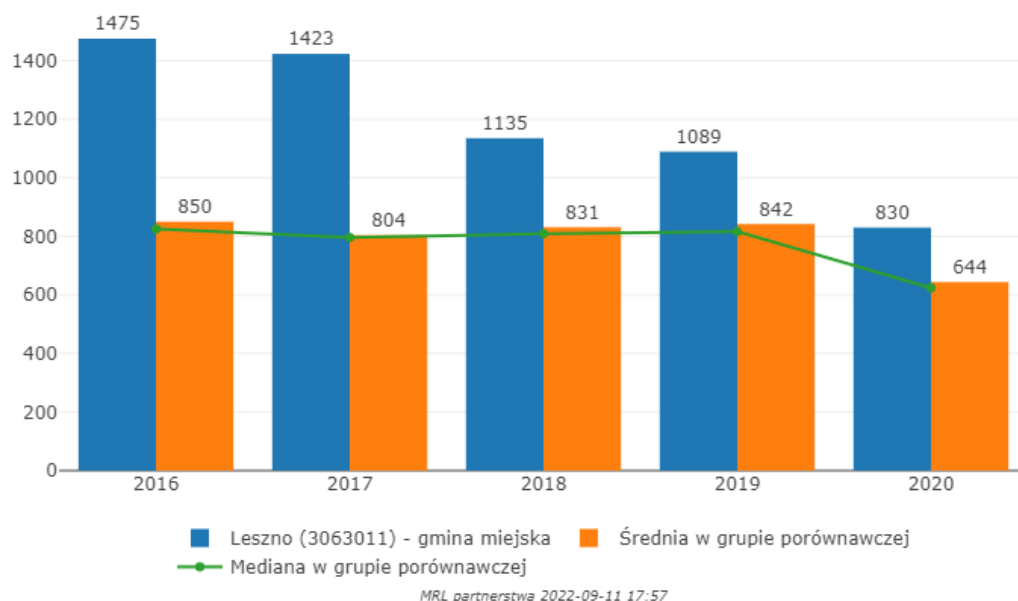
Jednocześnie badając udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących samorządów Partnerstwa (średnia 3 letnia), zauważa się, że jest to ten sam poziom finansowania i jest on nieznacznie wyższy niż w samorządach grupy porównawczej.

W porównaniu z innymi samorządami w Wielkopolsce, mieszkańcy obszaru Partnerstwa należeli do grupy bardziej aktywnych obywateli.

Niepokojącym trendem dotyczącym aktywności obywateli jest spadek liczby uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców na terenie Leszna (średnia 3 letnia)

Rysunek 22: Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców

7.2.3 Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców (średnia 3 letnia)

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Trend ten jest szczególnie niekorzystny na terenie Leszna. Należy zwrócić pod uwagę, że od 20 marca 2020, ze względu na rozporządzenie Ministra Zdrowia obowiązywał stan epidemii w którym imprezy kulturalne były zawieszane. Niestety w roku 2018 i 2019 aktywność obywateli w tym wymiarze zmalała w sposób niewymuszony.

3.2.5.2. Deprywacja lokalna

Deprywacja potrzeb to trwający przez pewien czas brak zaspokojenia ważnych dla człowieka czynników: biologicznych, psychologicznych bądź społecznych. Termin deprywacja potrzeb pojawia się jako komponent definicyjny pojęcia ubóstwa.

Wskaźnik deprywacji lokalnej w niniejszym raporcie rozumiany jest jako stopień niezaspokojenia potrzeb mieszkańców wielkopolskich gmin i jest **wyrażony liczbą bezwzględną jako stosunek liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej na każdy 1 000 mieszkańców gminy.** Wraz z malejącą liczbą świadczeniobiorców pomocy społecznej **maleje również średnia**

wartość wskaźnika deprywacji lokalnej⁷ w województwie wielkopolskim – w roku 2021 wyniosła 37,3, co oznacza spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 4,51 p. p.

W 10 gminach w Wielkopolsce o najwyższym wskaźniku deprywacji w 2021, wskaźnik ten osiągał wartości od 106,41 do 82,44. W gminach Partnerstwa wskaźnik ten wyglądał następująco:

Tabela 19: Wskaźnik deprywacji lokalnej gmin w 2021 roku (Liczba osób w rodzinach, którym przyznano pomoc pomnożona przez 1000) podzielona przez liczbę mieszkańców gminy)

Obszar	Wskaźnik deprywacji lokalnej
Leszno	38,7
Lipno	22,2
Osieczna	12,3
Rydzyzna	18,0
Święciechowa	25,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS) za 2021 r.

Gmina Osieczna należy do trzech gmin w Wielkopolsce o najniższym udziale świadczeniobiorców pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności.

W Wielkopolsce w 2021 roku lista powodów korzystania z pomocy społecznej wyglądała następująco (w porównaniu do roku 2020):

- Długotrwała lub ciężka choroba – 40239 rodzin (wzrost o 4125 rodzin)
- Ubóstwo – 29 257 rodzin (spadek o 307 rodzin),
- Niepełnosprawność – 27 012 rodzin (wzrost o 726 rodzin)
- Bezrobocie – 17 622 rodzin (spadek o 45 rodzin)⁸.

Kadra pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z 2012 r. poz. 1544 i 1548 oraz z 2013 r. poz. 509) ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych

⁷ Wskaźnik deprywacji lokalnej rozumiany jest jako stopień niezaspokojenia potrzeb mieszkańców wielkopolskich gmin i jest wyrażony liczbą bezwzględną jako stosunek liczby osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej na każdy 1 000 mieszkańców gminy.

⁸ OZPS za rok 2021

proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników socjalnych. Obowiązek ten spełnia tylko Leszno. Nie spełniają tego wskaźnika pozostałe gminy Partnerstwa⁹. Nieduża liczba pracowników socjalnych może wiązać się ze spadkiem liczby klientów pomocy społecznej. Generalnie liczba pracowników socjalnych, zatrudnionych w gminach i powiatach na tym stanowisku, nie uległa znaczącej zmianie w porównaniu z rokiem 2020.

Ponadto gminy Partnerstwa zatrudniały po jednym asystencie rodziny z wyjątkiem miasta Leszna, gdzie ilość tych pracowników wynosiła cztery.

Podsumowując, pozytywnym przejawem poprawy aktywności społecznej mieszkańców Partnerstwa jest spadek klientów pomocy społecznej.

3.2.6. Bezpieczeństwo

W 2020 roku w **Partnerstwie** stwierdzono 2173 przestępstwa. Istnieje różnica między Lesznem a pozostałymi gminami Partnerstwa. W przypadku Leszna stwierdzono 1862 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 29,40 przestępstw. Jest to wartość **znacznie większa** od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski.

W pozostałych gminach Partnerstwa stwierdzono znacznie mniej popełnionych przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (Gmina Rydzyna -8,64, Gmina Osieczna - 8,69, Gmina Lipno - 8,69, Gmina Świąciechowa - 8,69. Są to wartości **znacznie mniejsza** od wartości dla województwa wielkopolskiego (16,83) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (19,36).

Poszczególne typy przestępstw w poszczególnych gminach Partnerstwa w roku 2020 przedstawia tabela:

---

⁹ OZPS za rok 2021

Tabela 20: Przestępstwa w 2020 w gminach Partnerstwa

	Leszno	Gmina Rydzyna	Gmina Osieczna	Gmina Lipno	Gmina Świąciechowa	Ogółem gminy Partnerstwa
Przestępstwa ogółem	1862	85	80	75	71	2173
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	784	58	55	51	48	996
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	965	7	7	6	6	991
Przestępstwa drogowe	87	13	12	11	11	134
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	17	1	0	0	0	18
Przestępstwa przeciwko mieniu	605	29	27	25	24	710

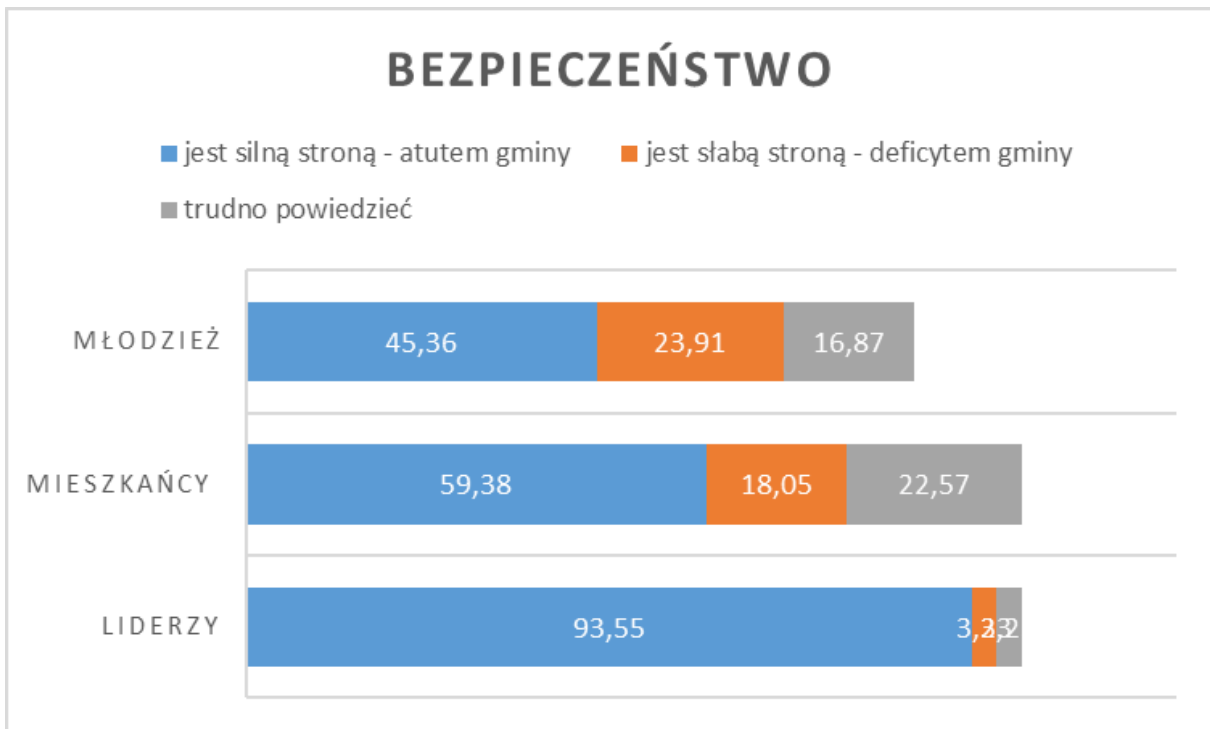
Źródło: dane GUS zamieszczone w portalu polskawliczbach.pl – opracowanie własne.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminach Partnerstwa jest wyższy od poziomu dla województwa wielkopolskiego (76%) jaki dla całej Polski (73%). W przypadku Leszna wskaźnik wykrywalności wynosi i 86,20% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przypadku pozostałych gmin Partnerstwa wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski (73). Dla pozostałych gmin Partnerstwa wartość wskaźnika wynosi: Gmina Rydzyna – 79% oraz wskaźnik 78,70% dla gmin Osieczna, Lipno i Świąciechowa.

W badaniach społecznych (badanie młodzieży, liderów i mieszkańców), respondenci ocenili kwestię bezpieczeństwa następująco:

Rysunek 23: Opinie respondentów dotyczące bezpieczeństwa na obszarze Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne.

W porównaniu do innych samorządów na terenie Wielkopolski, poziom wydatkowania środków na bezpieczeństwo w przeliczeniu na jednego mieszkańca na terenie Partnerstwa jest niski.

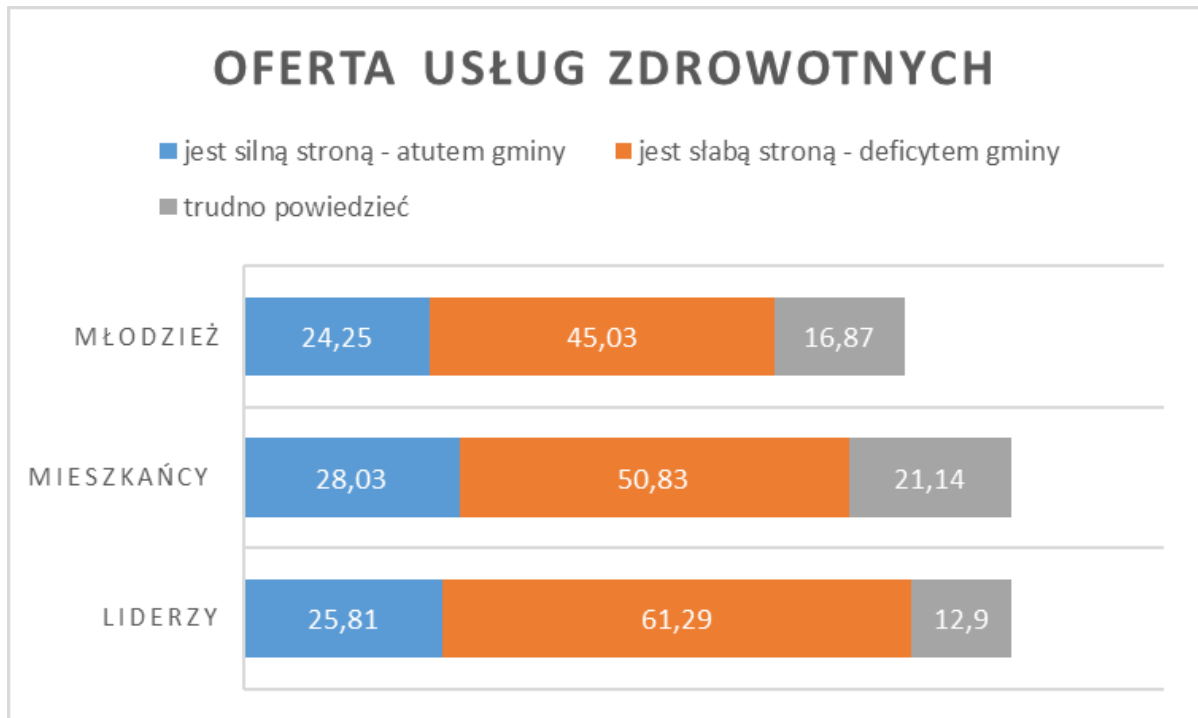
Jednocześnie, w porównaniu do całej Wielkopolski poziom przestępstw stwierdzonych na terenie Partnerstwa, nie jest najwyższym wskaźnikiem w porównaniu do innych samorządów.

Bezpieczeństwo zdrowotne. Wartość wskaźnika dostępu do przychodni mieszkańców obszaru Partnerstwa, w porównaniu obszarami Wielkopolski, klasował się na średniej pozycji.

W wynikach badań mieszkańców obszaru Partnerstwa, prowadzonych w lipcu 2022 roku, część pytań dotyczyła problematyki bezpieczeństwa.

W badaniach społecznych (badanie młodzieży, liderów i mieszkańców), respondenci ocenili ofertę usług zdrowotnych następująco:

Rysunek 24: Opinia respondentów dotyczących oferty usług zdrowotnych na obszarze Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne.

Mieszkańcy wskazali, że „bezpieczeństwo” jest silną stroną obszaru Partnerstwa (59,38% respondentów), natomiast 18,05% respondentów uznało, że jest to słaba strona obszaru Partnerstwa. W przypadku 22,57% respondenci nie mieli zdania na ten temat.

Wskazanie „bezpieczeństwa” jako mocnej strony obszaru Partnerstwa została wskazana przez 59,38% respondentów i była jedną z najsilniejszych stron obszaru Partnerstwa po takich wskazaniach jak „Więzi i tradycje rodzinne” - 71,02%, „Relacje międzyludzkie: z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi” - 66,27% oraz „Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia” - 60,10%.

Na pytanie „Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w Pana/i gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców – zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu?” Respondenci wskazali na odpowiedź „Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)” w 13% i była to jedna z trzech najrzadziej wskazywanych odpowiedzi.

W przypadku badań liderów prowadzonych na terenie Partnerstwa w lipcu 2022 roku respondenci wskazali, że „bezpieczeństwo” jest najważniejszym atutem obszaru Partnerstwa (93,55%).

Ponadto liderzy na pytanie „Jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane w obszarze Partnerstwa w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców -zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu?” wskazano tylko w 12,90% na poprawę bezpieczeństwem (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.). Było to jedno z rzadziej podawanych odpowiedzi.

3.2.7. Mieszkalnictwo

W 2020 roku na terenie Partnerstwa oddano do użytku 889 mieszkań (w Lesznie- 386, w gminie Rydzyna- 148, w gminie Osieczna- 73, Lipno 150, Świąciechowa- 132). Zestawiając ilość nowych lokali z liczbą mieszkańców możemy zauważyć, że wskaźniki w Partnerstwie są większe niż średnia krajowa (zwłaszcza w gminach Lipno, Świąciechowa i Rydzyna). W przypadku Leszna wskaźnik ten jest porównywalny ze średnią województwa. Sama wartość wskaźnika na poziomie powiatu leszczyńskiego jest znacząco większa od średniej wojewódzkiej i krajowej.

Tabela 21: Ilość nowych lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców

ilość nowych lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	
Polska	5,77
Wielkopolska	6,30
Powiat leszczyński	11,05
Miasto Leszno	6,14
Gmina Rydzyna	15,05
Gmina Osieczna	7,84
Gmina Lipno	17,33
Gmina Świąciechowa	16,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie portalu <https://www.polskawliczbach.pl/>

W porównaniu do całej Wielkopolski, obszar Partnerstwa na przestrzeni lat 2011 – 2020, cechuje się wysokim wskaźnikiem mieszkań oddawanych do użytkowania.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w Partnerstwie to 36 619 nieruchomości (Leszno - 25 443, Rydzyna - 3 038, Osieczna - 2 768, Lipno - 2 732, Świąciechowa - 2 638).

Porównując ilość wszystkich lokali mieszkalnych na terenie Partnerstwa w porównaniu do liczby mieszkańców, należy zauważyć, że wartości wskaźników są mniejsze niż średnia województwa czy średnia kraju. Wyjątek stanowi Leszno, gdzie ilość lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców jest wyższa niż średnia wojewódzka i krajowa.

Tabela 22: Ilość lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców

ilość lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	
Polska	392
Wielkopolska	364
Powiat leszczyński	298
Miasto Leszno	405
Gmina Rydzyna	309
Gmina Osieczna	297
Gmina Lipno	316
Gmina Świąciechowa	321

Źródło: opracowanie własne na podstawie portalu <https://www.polskawliczbach.pl/>

W roku 2020 na rynku nieruchomości, dominował trend budowy domów i mieszkań na sprzedaż lub wynajem. W mniejszym stopniu Polacy budowali na cele indywidualne. Podobna sytuacja była w gminach Partnerstwa:

Tabela 23: Przeznaczenie mieszkań

	Mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (w procentach)	Mieszkania przeznaczone na cele indywidualne (w procentach)	Inne (lokale społeczne czynszowe, mieszkania spółdzielcze, mieszkania komunalne, lokale zakładowe) – (w procentach)
Polska	64,6	33,5	1,9
Wielkopolska	63,1	36,3	0,6
Powiat leszczyński	53,1	46,9	0
Miasto Leszno	59,6	40,4	0
Gmina Rydzyna	53,4	46,6	0
Gmina Osieczna	54,8	45,2	0
Gmina Lipno	61,3	38,7	0
Gmina Święciechowa	59,1	40,0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie portalu <https://www.polskawliczbach.pl/>

Od roku 2015 zarówno w Lesznie jak i w samym powiecie leszczyński wzrasta liczba transakcji rynkowych lokali mieszkalnych. W powiecie leszczyńskim dominują transakcje na rynku wtórnym nieruchomości. W Lesznie w latach 2019 i 2020 zaczęły dominować transakcje na rynku pierwotnym.

W kontekście kryzysu energetycznego w roku 2020 warto zaznaczyć, że lokale mieszkalne w gminach Partnerstwa korzystają z gazu sieciowego w następującym zakresie:

- Leszno - 76,45%;
- Gmina Rydzyna – 46,81%;
- Gmina Osieczna – 10,04%;
- Gmina Lipno – 24,08%;
- Gmina Święciechowa – 17,44%

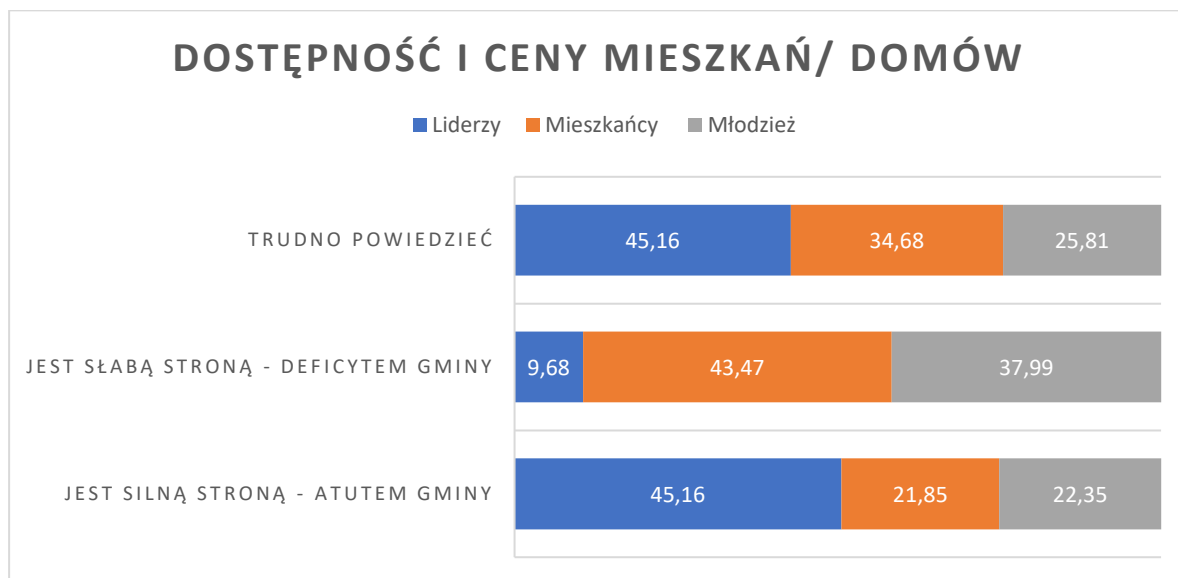
Elementem infrastruktury istotnie decydującym o standardzie zamieszkania oraz wpływającym na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dostępność

do infrastruktury ciepłowniczej i gazowej.¹⁰ W Leszczyńskim Obszarze Funkcjonalnym sieć ciepłownicza funkcjonuje wyłącznie na terenie miasta Leszna.

Wspomniana infrastruktura ma wpływ na jakość ochrony środowiska przyrodniczego i jakość życia mieszkańców.

Rysunek 25: Opinie respondentów dotyczące dostępności i cen mieszkań i domów na terenie Partnerstwa

Źródło: opracowanie własne.

W badaniach społecznych prowadzonych na terenie Partnerstwa (badanie młodzieży, mieszkańców i liderów), dostępność mieszkań i domów została oceniona przez liderów jako silna strona Partnerstwa w 45,16%. Jako słabą stronę Partnerstwa została oceniona przez mieszkańców (43,47%) oraz przez młodzież (37,99%)

¹⁰ Leszno. Koncepcja rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego. Poznań 2018.

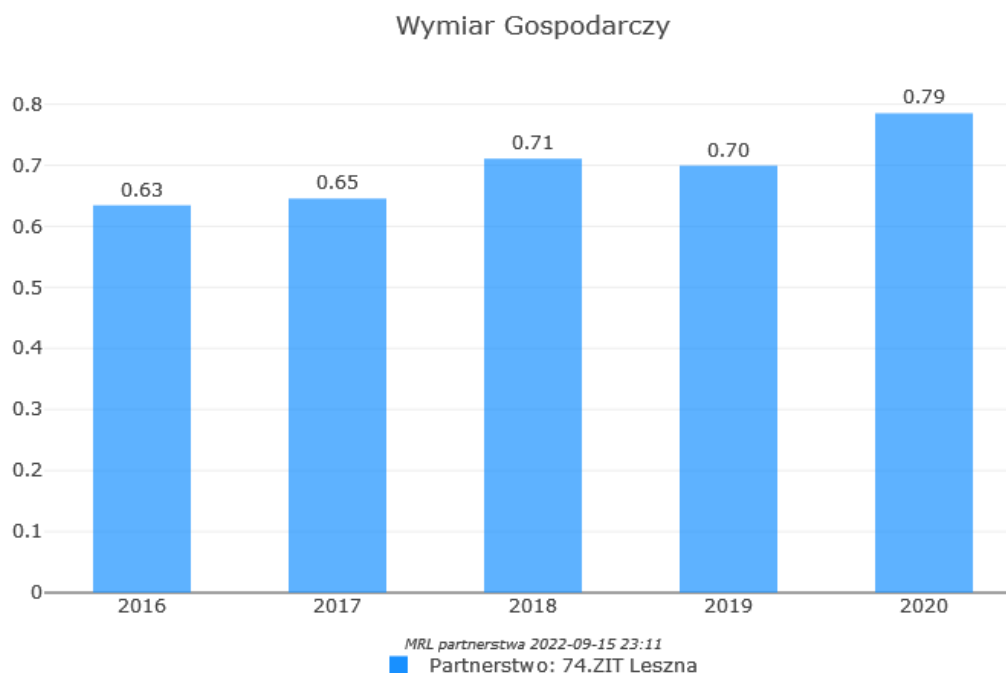
3.3. Wymiar gospodarczy

Jak wskazuje [Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku](#) we wstępie do charakterystyki Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego: Atutami LOF są umiejscowienie na szlaku międzynarodowych korytarzy transportowych i położenie pomiędzy dwoma ośrodkami metropolitalnymi: Poznaniem i Wrocławiem, niski poziom bezrobocia, duży potencjał rolniczy oraz dobre warunki do rozwoju turystyki z uwagi na walory przyrodniczo-krajobrazowe, dziedzictwo kulturowe i tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

Na obszarze LOF identyfikuje się czynniki spowalniające jego dynamiczny rozwój, jak brak ośrodków innowacji i postępu technologicznego, niewystarczające uprzemysłowienie lokalnej gospodarki.

Ogólny wskaźnik rozwoju w wymiarze gospodarczym wykazuje dodatnie wartości (wzrost z 0,63 w 2016 r. do 0,79 w 2020 r.) i pozytywną dynamikę co jest sytuacją korzystną na tle innych miejskich obszarów funkcjonalnych.

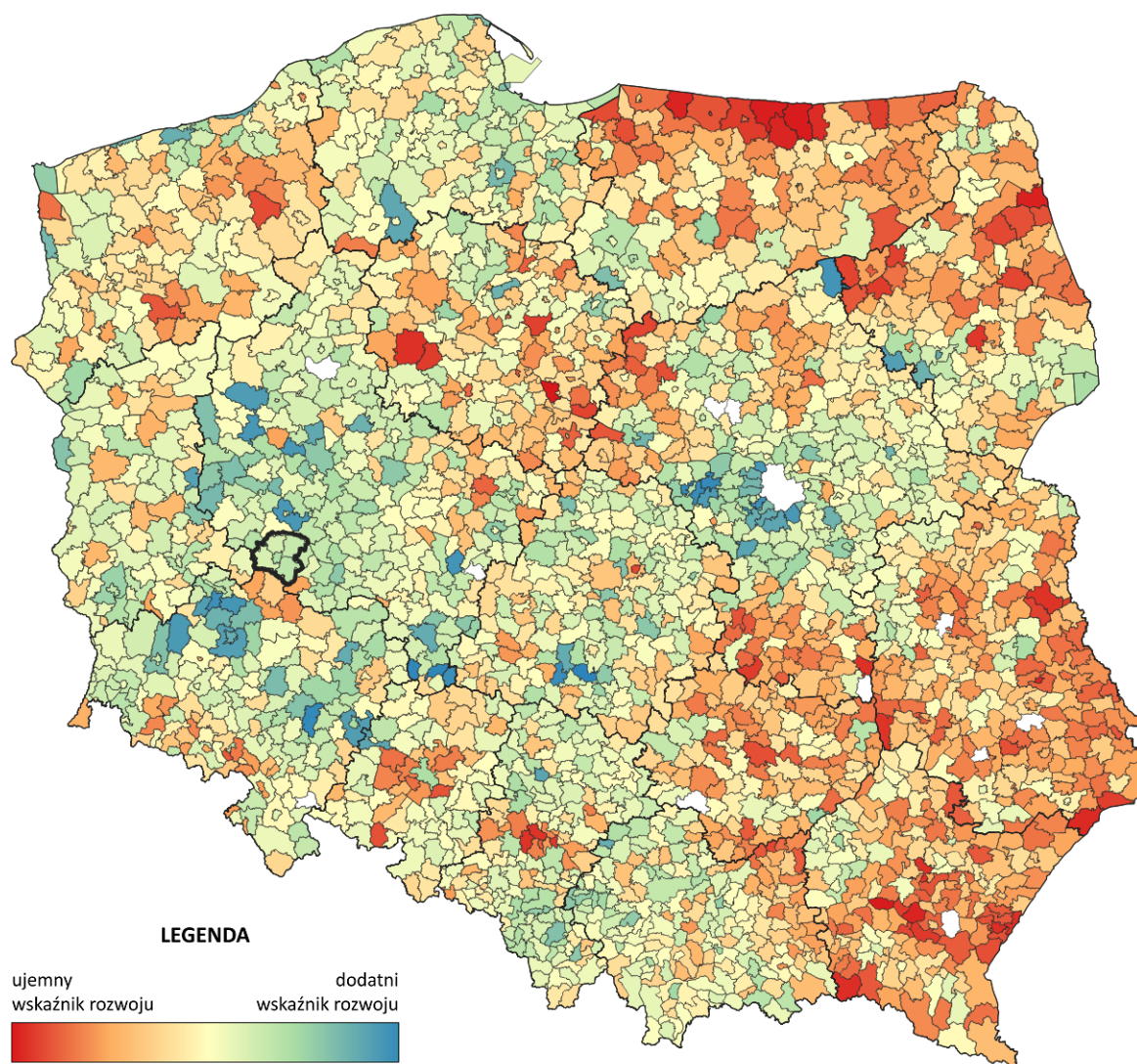
Rysunek 26: Wskaźnik rozwoju partnerstwa – wymiar gospodarczy

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/> dostęp 15.09.2022r.

Spośród 80 partnerstw w projekcie CWD – Partnerstwo ZIT LOF plasuje się na 4 pozycji w zakresie wartości wskaźnika gospodarczego. Wskaźnik ten posiada również 4 najlepszą dynamikę, spośród wszystkich partnerstw CWD. ZIT Leszna w wymiarze gospodarczym zajmuje pozycję lidera, który stale powiększa swoją przewagę konkurencyjną.

Rysunek 27: Wskaźnik rozwoju gmin partnerstwa na tle kraju – wymiar gospodarczy 2020

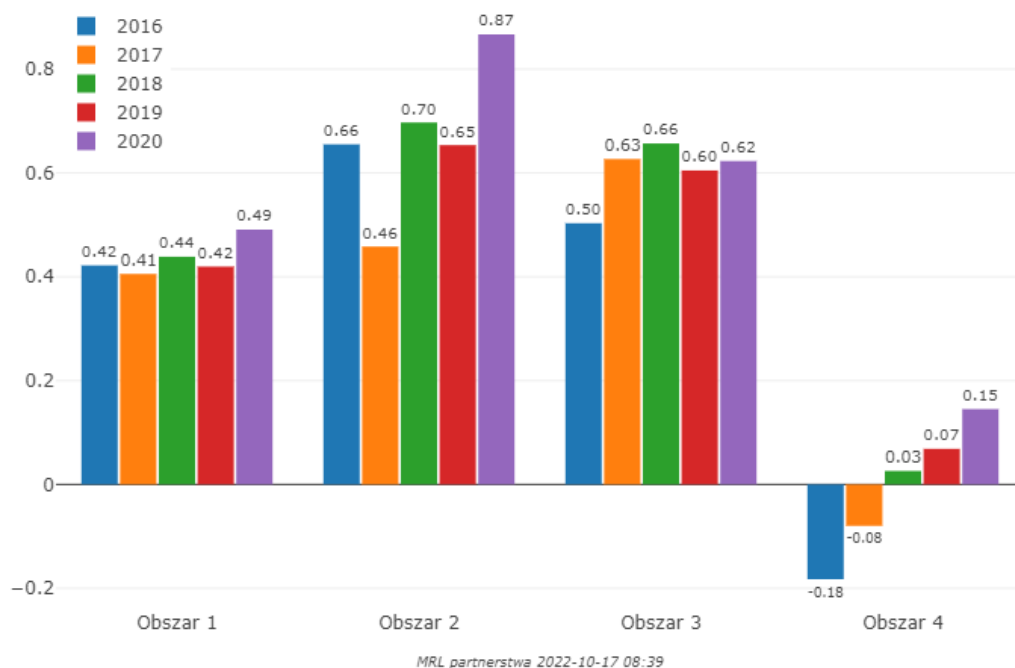

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Na obszarze Partnerstwa, wszystkie cztery obszary w wymiarze gospodarczym mają pozycję lepszą niż średnia w grupie porównawczej. Największą przewagę konkurencyjną Partnerstwo osiąga w obszarze **Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej**. Również obszary **potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki** oraz **sytuacja materialna mieszkańców (ich zarobki)** mają wysokie wartości wskaźnika.

Najmniejszą przewagę nad grupą porównawczą Partnerstwo osiąga w obszarze **stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)**, jednak obszar ten dynamicznie się poprawia.

Ryc. 1 Obszary w wymiarze gospodarczym – wykres kolumnowy

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 24: Wymiar gospodarczy – obszary

Nazwa obszaru	2016	2017	2018	2019	2020	zm.
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki	0,42	0,41	0,44	0,42	0,49	≈
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej	0,66	0,46	0,70	0,65	0,87	↑
3. Sytuacja materialna mieszkańców	0,50	0,63	0,66	0,60	0,62	↗
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)	0,18	-0,08	0,03	0,07	0,15	↑

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Podsumowując obraz obszarów gospodarczych z dwóch punktów widzenia – aktualnej sytuacji i zmian w ostatnich latach, należy stwierdzić że wszystkie obszary w wymiarze gospodarczym stanowią **koło zamachowe rozwoju lokalnego** partnerstwa ZIT LOF. Nie oznacza to, że wymiar ten nie wymaga współpracy i działań, jednak interwencje w obszarach gospodarczych będą miały charakter optymalizacji i maksymalizacji korzyści, a nie przewycięzania negatywnych trendów.

3.3.1. Przedsiębiorczość

Partnerstwo odznacza się wysokimi wskaźnikami przedsiębiorczości. Liczba firm na 1000 mieszkańców wzrosła z 128,71 w 2016 r. do 138,94 w 2020 r. Były to wielkości wyraźnie przekraczające wskaźnik dla kraju (122), wyższe również niż wskaźnik dla woj. Wielkopolskiego (132).

Według [Raportu Końcowego z Analizy Specjalizacji Subregionu Leszczyńskiego](#) z 2019 r. do kluczowych branż na terenie ZIT Leszno należały:

W pow. leszczyńskim: 1. handel detaliczny, z wyłączeniem pojazdów samochodowych 2. usługi budowlane związane ze wznoszeniem budynków 3. produkcja maszyn i urządzeń 4. produkcja artykułów spożywczych 5. produkcja mebli

W M. Leszno: 1. handel detaliczny, z wyłączeniem pojazdów samochodowych² 3. produkcja maszyn i urządzeń 4. produkcja artykułów spożywczych 5. produkcja mebli.

Omawiany obszar jest więc dość jednolity pod względem profilu gospodarczego, aczkolwiek powyższe wyliczenie opiera się na wielkości zatrudnienia. Zauważa się relatywnie duże znaczenie działalności produkcyjnej.

Do wiodących firmy w obszarze funkcjonalnym Leszna należą:

- C&C PARTNERS TELECOM Sp. z o.o. - Leszno - producent systemów telekomunikacyjnych, teleinformatycznych oraz zabezpieczeń,
- Euro-Comfort Sp. z o.o. - Leszno - produkcja kołder, poduszek, materacy,
- EUROLINE Sp. z o.o. - Leszno – firma meblarska,
- LFP Sp. z o.o. - Leszno - produkcja pomp i systemów pompowych oraz komponentów żeliwnych,
- LOB SA - Leszno - produkcja zamków, okuć dla stolarki okiennie-drzwiowej (część międzynarodowej grupy ASSA ABLOY),
- WILKA POLSKA Sp. z o.o. – Leszno – produkcja zamków i okuć, kapitał niemiecki,
- Astromal Sp. z o.o. – Wilkowice, gm. Lipno - elementy z laminatu poliestrowo-szklanego do pojazdów szynowych,
- FOGO Sp. z o.o. – Wilkowice, gm. Lipno - produkcja agregatów prądotwórczych,
- PROFILOPLAST – Grupa Górczaka sp. z o.o. sp.k. w Wilkowicach, gm. Lipno – produkcja okien i drzwi z PVC i profili aluminiowych, wytwarza także m. in. ogrody zimowe,
- Euro-Pegaz, Osieczna - firma transportowa,
- Kan-Bud Sp. z o.o. - Kąkolewo gm. Osieczna – budynki publiczne, kontenery budowlane, techniczne, kapitał kanadyjski,
- Inoforges Polska Sp. z o.o. w Rydzynie – obróbka metali,
- ViaCon Polska Sp. z o. o. – Rydzyna - produkcja i sprzedaż produktów z rynku przepustów stalowych i rur podatnych, kapitał szwedzki i norweski, grupa ogólnoeuropejska,
- Winkhaus Polska Beteiligungs sp. z o.o. sp.k. - Rydzyna – okucia okienne i drzwiowe, zamki, kapitał niemiecki.

Ponadto na terenie Partnerstwa działa szereg przedsiębiorstw z sektora rolno-spożywczego, odzwierciedlających duże znaczenie rolnictwa (zwłaszcza hodowli) w strukturze gospodarczej obszaru. Wymienić można:

- Agromix Sp. z o.o. w Rojęczynie, gm. Rydzyna – dystrybutor nowych i używanych maszyn rolniczych wiodących producentów,
- Agro-Rydzyna Sp. z o.o. – firma mięsno-wędliniarska,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego Cieślak w Świerczynie, gm. Osieczna – produkuje sałatki, surówki, przetwory warzywne i wyroby garmażeryjne,
- Zakład Mięsno-Wędliniarski „Kaminiarz” w Święciechowie.

Na obszarze ZIT Leszna funkcjonowało w 2020 r. 377 przedsiębiorców z branży rolnej (sekcja A PKD). Ich liczba w ostatnich latach nieznacznie spadła (w 2017 r. wynosiła 387).

Ogółem na omawianym terenie działało, według Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. 1605 gospodarstw rolnych, w tym 1582 indywidualne, najwięcej w gm. Osieczna (490, w tym 487 indywidualnych). 1399 gospodarstw prowadziło sprzedaż własnych produktów, najwięcej ponownie w gm. Osieczna (429).

W 2021 r. na terenie ZIT Leszna działało 12 turystycznych obiektów noclegowych (całorocznych). W porównaniu z 2016 r. ubyły 2 - były to obiekty z zapleczem konferencyjnym. Liczba miejsc noclegowych spadła z 721 do 627.

W klasyfikacji gmin polskich pod względem atrakcyjności turystycznej atrakcyjność gmin ZIT oceniono:

1. dla turystyki wypoczynkowej jako:

- średnią, w przypadku takich gmin jak: Osieczna,
- bardzo małą: Lipno, Rydzyna, Święciechowa;

2. dla turystyki krajoznawczej jako:

- bardzo dużą: Rydzyna,
- dużą: miasto Leszno,
- Średnią: Osieczna, Święciechowa,
- małą: Lipno¹¹.

Na terenie Partnerstwa działa szereg instytucji zrzeszających przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu. Należą do nich:

- Leszczyńskie Centrum Biznesu Sp. z o.o.

---

11 [A. Zajadacz, J. Śniadek, 2007. Program Rozwoju Turystyki w Regionie Leszczyńskim](#)

- Inkubator Przedsiębiorczości,
- Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa,
- Stowarzyszenie Kupców Leszczyńskich,
- Leszczyńskie Stowarzyszenie Handlowców „Starówka”,
- Cech Rzemiosł Różnych,
- Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu – Pełnomocnik w Lesznie.

Inkubator Przedsiębiorczości w Lesznie współfinansowany był ze środków Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, działanie 1.4. Wsparcie przedsięwzięć powiązanych z Regionalną Strategią Innowacji. W celu zarządzania Inkubatorem Miasto Leszno powołało odrębny podmiot - Leszczyńskie Centrum Biznesu Sp. z o.o.

Gotowość do integracji przedsiębiorców obrazuje zakładanie i funkcjonowanie klastrów. Na omawianym terenie działają 4 klastry, wszystkie z siedzibą w Lesznie:

- Klaster Poligraficzno-Reklamowy, założony w 2007 r., branża: poligrafia, reklama www.poligrafia.leszno.eu;
- Klaster Spożywczy Leszczyńskie Smaki, powstały w 2010 r., przemysł spożywczy <https://leszczynskiesmaki.pl>;
- Leszczyński Klaster Budowlany – od roku 2010, budownictwo; <http://doradztwo.kb.leszno.pl>
- IT Leszno Kaster założony w 2014 r., branża IT <http://itleszno.pl>

3.3.2. Rynek pracy

Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym wzrósł w objętym diagnozą okresie z 48,8% w 2015 r. do 53,6% w 2021 r. Jednocześnie spadła różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat (z –2061 do –1722) dzięki dobrym wynikom ruchu naturalnego ludności we wcześniejszych latach. Można jednak zaryzykować tezę, że na obszarze ZIT Leszno dochodzi do wykorzystania rezerw siły roboczej.

Zarejestrowanych bezrobotnych w Lesznie jest ok 900, w powiecie poniżej 600, mimo niewielkiej różnicy w liczbie ludności (powiat leszczyński liczy 58 tys. mieszk.). Stopa bezrobocia¹² wynosiła w 2021 r. 2% w pow. leszczyńskim i 2,8% w Lesznie wobec 3,1% w województwie i 5,4% w całej Polsce.

Według Barometru zawodów zamieszczonego na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie w całym objętym analizami okresie (od 2015 r.) nasilał się brak fachowców. Coraz bardziej deficytowe są zawody budowlane, ślusarze, elektrycy, kierowcy, masarze, mechanicy i operatorzy maszyn, a także

---

12 <https://leszno.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia>

nauczyciele przedmiotów zawodowych. W ostatnich latach daje o sobie znać niedobór kadr medycznych – lekarzy i pielęgniarek.

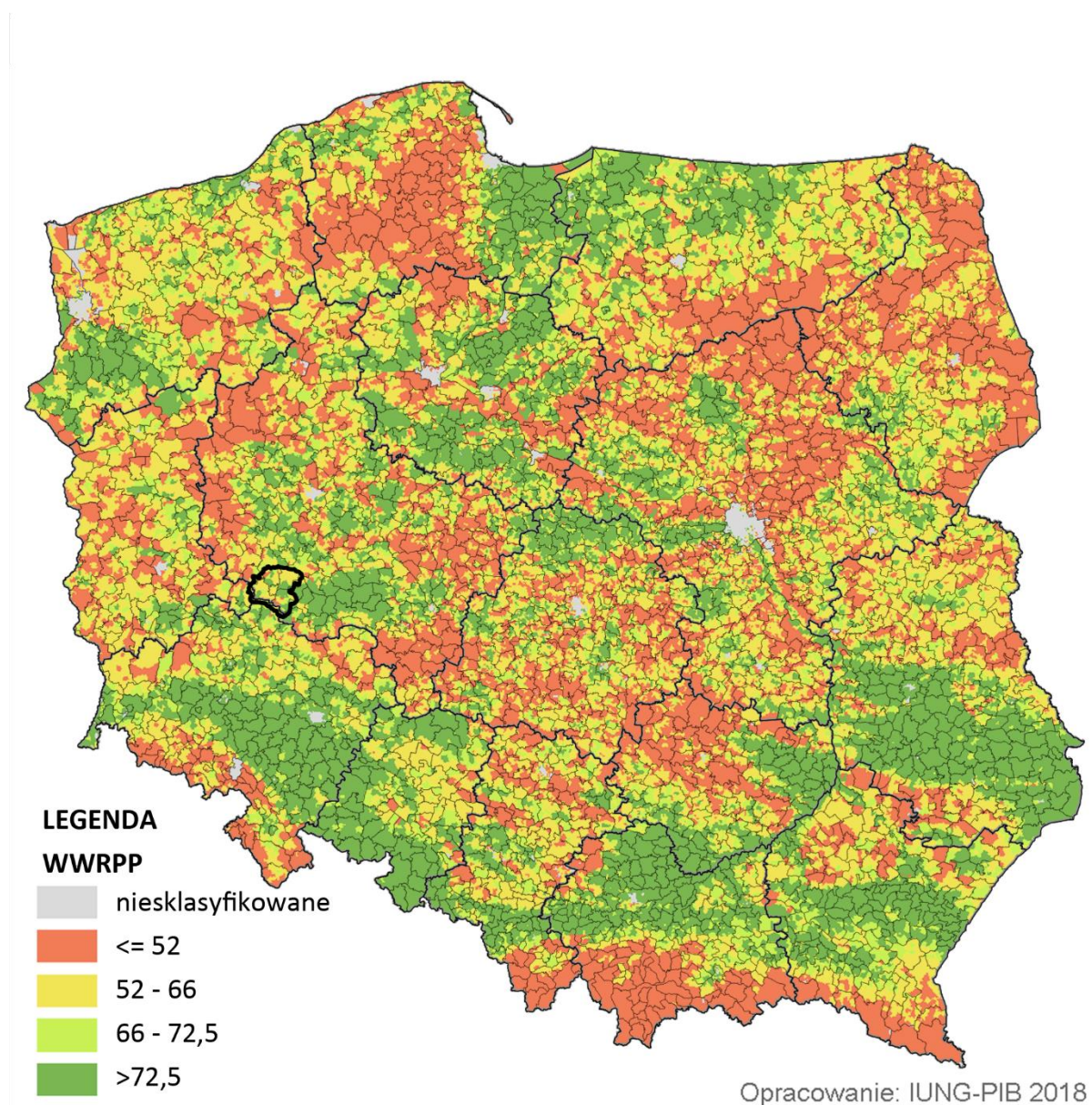
Wśród zawodów nadwyżkowych powtarzają się: pedagodzy (niekiedy także ekonomiści), pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej, specjaliści technologii żywności i żywienia.

3.3.3. Sektor rolny

Sektor rolnictwa jest ważną gałęzią gospodarki Partnerstwa. Obszar Partnerstwa charakteryzuje się bardzo intensywnym rolnictwem. Występuje tutaj wysoki poziom uzyskiwanych plonów, wysoka wydajność zwierząt gospodarskich i duże zaplecze paszowe.

Rysunek 28: Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)

Źródło: Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy 2018

Na obszarze Partnerstwa występuje wysoki poziom kultury rolnej oraz świadomość i umiejętności stosowania nowoczesnych rozwiązań technicznych. Przeważająca część obszaru Partnerstwa to tereny w większości o dobrych lub bardzo dobrych parametrach wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)¹³

Tradycyjna pracowitość i umiejętność wdrażania nowoczesnych rozwiązań przez rolników, wykwalifikowane zasoby pracy, duży potencjał użytków rolnych, dobre

¹³ Wg. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy 2018 <http://onw.iung.pulawy.pl/specyficzne/wwrpp>

wyposażenie gospodarstw rolnych w budynki inwentarskie i maszyny rolnicze to atuty tego obszaru. W części obszaru występują niekorzystne warunki klimatyczne i glebowe (brak gruntów ornych I i II klasy) dla produkcji rolniczej.

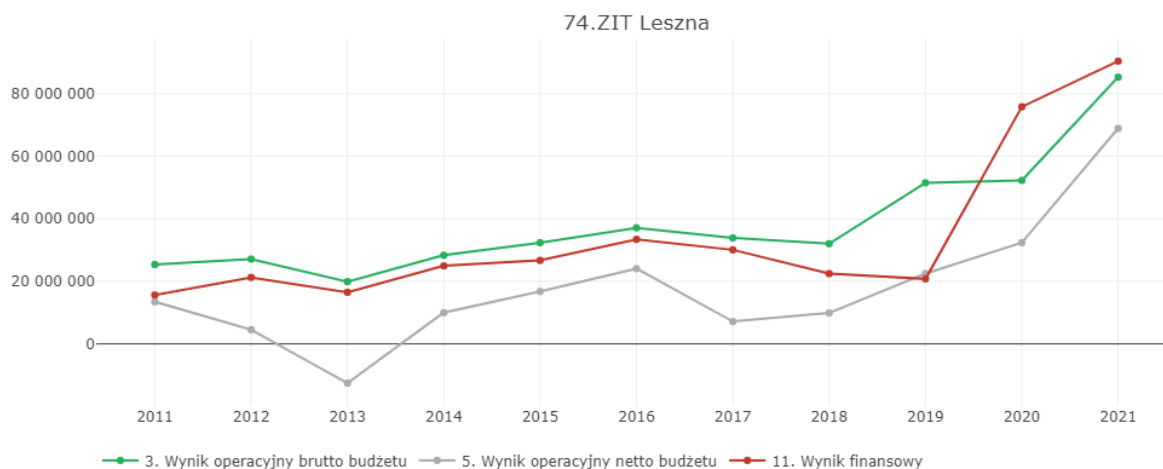
3.3.4. Stan finansów lokalnych

Sytuacja w zakresie finansów publicznych w ostatnich latach wykazywała poprawę.

W porównaniu z 2015 r. wynik operacyjny netto budżetów lokalnych samorządów wzrósł z 16 771 754,16 zł do 68 928 454,80 zł, a więc ponad czterokrotnie. Wydatki bieżące rosły szybciej niż dochody bieżące (o prawie 82% w stosunku do 74%), a w jeszcze większym stopniu rosły wydatki majątkowe (ponad trzykrotnie – 318%). Ów rozmach inwestycyjny spowodował, że wydatki ogółem wzrosły w większym stopniu niż dochody (o 90% w stosunku do 84%).

Wynik finansowy budżetów wzrósł z 26 699 860,60 zł do 90 433 749,59 zł, a więc stanowił w 2021 r. prawie 339% kwoty z 2015 r. Wynik operacyjny brutto budżetów wzrósł natomiast z 32 368 299,43 zł do 85 314 243,40 zł, a więc stanowił w 2021 r. ponad 263% wielkości z 2015 r.

Rysunek 29 Wynik operacyjny budżetu netto i brutto oraz wynik finansowy partnerstwa w latach 2011-2021

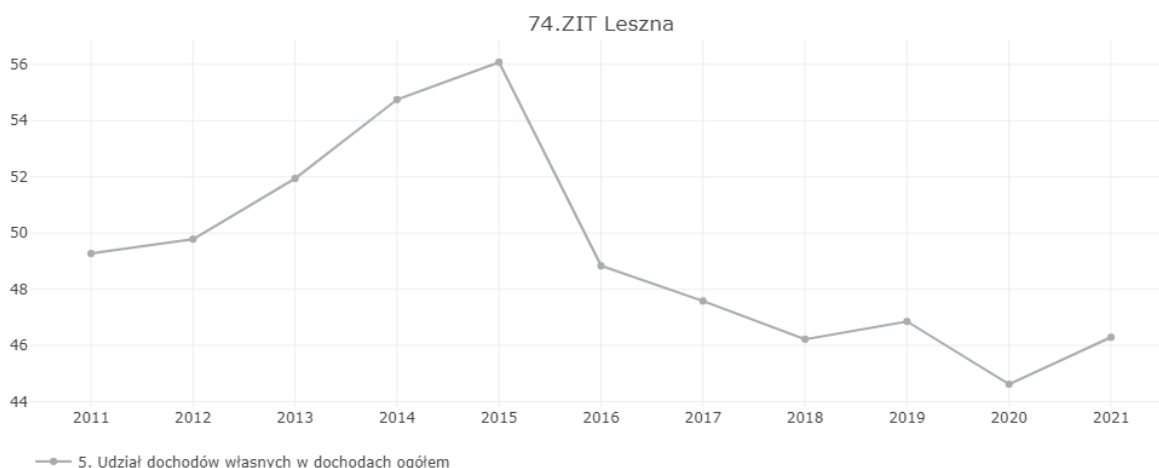
Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących wzrosła z 8,7% do 12,6%, a z uwzględnieniem spłaty długu - z 4,5% do 10,2%. Ta ostatnia wielkość w przeliczeniu na 1 mieszkańca ZIT wzrosła z 171,49 zł do 697,47 zł - ponad czterokrotnie. Poprawiło to zdolność samorządów Partnerstwa do finansowania działań rozwojowych.

Do mniej korzystnych cech należy spadek udziału dochodów własnych w dochodach ogółem - z 53,9% w 2015 r. do 45,8% w 2021 r., a więc o 15%. Podobne zjawisko występuje w skali całego kraju. Dochody z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT,

stanowiące przeważającą część tej kategorii, rosły w tym czasie wolniej niż dochody ogółem (odpowiednio o 55 i 60%). Dochody z PIT na 1 mieszkańca (1 391,30 zł w 2020 r.) wciąż znacząco przewyższają analogiczne wielkości w kraju i Wielkopolsce (w obu przypadkach 1 229 zł). Obszar ZIT Leszna ma więc zamożniejszych podatników - dzięki wysokim wskaźnikom zatrudnienia i dużemu udziałowi przedsiębiorców, którzy osiągają wyższe niż średnio dochody.

Rysunek 30 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2011-2021

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Kwota wydatków majątkowych na 1 mieszkańca wrosła znacząco w badanym okresie – z 434,52 zł do 1 369,12 zł, a więc ponad trzykrotnie. Wzrost ten miał charakterystyczną kulminację w 2018 r. (1 333,97 zł), następnie kwota spadła wyraźnie w 2019 r. (1 103,90 zł) i ponownie konsekwentnie rosła. Udział tej kategorii wydatków w wydatkach ogółem wzrósł z 11,1% do 18,6%, natomiast poziom finansowania dochodami majątkowymi wahał się w poszczególnych latach mocno (między 28,2% a 90,3%) nie wykazując żadnej konkretnej tendencji.

Rysunek 31 Kwota wydatków majątkowych na 1 mieszkańca w latach 2011-2021

Źródło: <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Z powyższą kategorią wiąże się pozyskanie środków zewnętrznych, w tym z budżetu UE, które wahało się jeszcze bardziej znacząco (między 17,67 zł a 700,18 zł), wykazując generalnie trend wzrostowy. Udział środków UE w finansowaniu wydatków majątkowych w ostatnich latach wynosił regularnie 40-50% a nawet więcej.

W pewien sposób ze zwiększeniem intensywności wydatków inwestycyjnych można wiązać rosnące zadłużenie samorządów, bowiem znacznej części inwestycji nie da się zrealizować za pomocą środków własnych i nie zawsze udaje się pozyskać dotacje zewnętrzne. Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca wzrosła między 2015 a 2021 r. z 1 643,34 zł do 2 771,50 zł, a więc o ponad 68%, aczkolwiek po 2018 r. wzrost ten wyhamował, a w 2021 r. nastąpił niewielki spadek. Oznacza to, że władze samorządowe, biorąc pod uwagę możliwości budżetów, położyły większy nacisk na spłatę zobowiązań. Omawiany wcześniej wzrost łącznej kwoty nadwyżki operacyjnej (NO) spowodował jednak, że okres spłaty długu wg stanu w danym roku za pomocą średniej kwoty pełnej NO z ostatnich 3 lat zmniejszył się we wskazywanym okresie z 6 do 4 lat. Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem spadła natomiast z 40,3% do 37,3% (po przejściowym wzroście w 2018 r.).

3.3.5. Gospodarka o obiegu zamkniętym

Transformacja w kierunku niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) jest jednym z głównych przedmiotów działań [Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku](#)

Gospodarka o obiegu zamkniętym jest koncepcją międzysektorową. Odnosi się do wszystkich etapów cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez

produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania. W GOZ istotne jest to, żeby odpady były traktowane jako surowce wtórne¹⁴.

[Koncepcja wsparcia regionalnego w zakresie realizacji gospodarki o obiegu zamkniętym w województwie wielkopolskim jako dokument kierunkowy w zakresie GOZ](#) jako dokument kierunkowy dla regionu zawiera wskazane obszary rozwoju GOZ w Wielkopolsce. Są nimi:

- gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi – obszar kluczowy,
- rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy,
- przetwórstwo przemysłowe, w tym branże:
  - meblowa,
  - tekstylna,
  - opakowań,
- energetyka (biogazownie, produkcja wodoru),
- gospodarka zasobami,
- zrównoważone budownictwo i transport,
- edukacja.

Wszystkie te obszary mają duże znaczenie w gospodarce LOF

Praktycznymi wymiarami zaawansowania wdrażania GOZ są:

- Gospodarka wodą, w tym poziom zużycia wody,
- Gospodarka odpadami, szczególnie zagadnienie segregacji odpadów.

Ogólny poziom zużycia wody w ZIT LOF nie jest wysoki, jednak decyduje o tym stosunkowo nieduży udział przemysłu, wynoszący maksymalnie 29% w gm. Rydzyna i 18% w gm. Świątciechowa z uwagi na obecność rozwiniętej branży rolno-spożywczej.

Kluczowy jest udział gospodarstw domowych i tu zużycie na 1 mieszkańca jest wysokie, znacząco wyższe niż średnio w kraju i województwie (poza Lesznie).

---

14 Projekt programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wersja 3.0

Tabela 25: Zużycie wody

	Zużycie wody na 1 mieszkańca [m3/rok]				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	31,8	33,3	33,7	33,9	33,5
WIELKOPOLSKIE	36,8	39,3	40,3	39,8	39,3
Gmina Lipno	49,2	53,3	55,1	54,0	52,5
Gmina Osieczna	39,0	46,4	46,0	47,9	46,1
Gmina Rydzyna	44,1	48,9	52,0	51,0	48,5
Gmina Świąciechowa	75,1	74,5	74,0	78,4	75,0
Miasto Leszno	53,3	60,4	63,1	61,6	60,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Zużycie to jest wyższe na terenach wiejskich niż w miastach, natomiast biorąc pod uwagę zużycie ogółem, jedynie w gm. Rydzyna jest wskazany statystycznie istotny udział nawadniania użytków rolnych i leśnych (ponad 25%).

Poziom selektywnej zbiórki odpadów jest na omawianym terenie wyraźnie wyższy niż w skali kraju i województwa i wyrównany na poziomie 47-55%.

Tabela 26: Selektywna zbiórka odpadów

	Odpady zbierane selektywnie w % ogółu odpadów				
	2017	2018	2019	2020	2021
POLSKA	27,1	28,9	31,2	37,9	39,8
WIELKOPOLSKIE	24,2	25,9	29,0	34,9	38,9
Gmina Lipno	15,2	17,5	20,1	44,1	47,4
Gmina Osieczna	13,9	14,6	19,3	48,4	49,6
Gmina Rydzyna	12,3	14,8	17,0	44,5	54,9
Gmina Świąciechowa	16,6	17,8	20,2	52,3	50,5
Miasto Leszno	14,5	17,5	18,4	45,5	48,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Udział odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych jest o kilka procent wyższy niż w całej masie odpadów. Natomiast biorąc pod uwagę poszczególne frakcje odpadów, obszar ZIT LOF wyróżnia się pod względem poziomu zbiórki frakcji biologicznie czynnej, nie wyróżnia się natomiast statystycznie pod względem poziomu zbiórki papieru i tektury, metali, szkła i tworzyw sztucznych.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych jest niemal zupełny, 100-procentowy¹⁵.

Samorządy ZIT LOF współtworzą od 2012 r. Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego (KZGRL) z siedzibą w Lesznie, do którego zadań należy gospodarka odpadami komunalnymi, w tym:

- o budowa, utrzymanie i eksploatacja regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych,
- o tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów,
- o działania informacyjne i edukacyjne (szczególnie ważne w rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym):
  - zasady segregowania odpadów
  - 13 podstawowych zasad gospodarowania odpadami („Postępuj właściwie z odpadami”)

---

15 <https://kzgrl.pl/web/files/24136/poziom-2020.pdf>

- w ramach bieżąco publikowanych aktualności na stronie <https://kzgrl.pl/>

Dwa razy do roku na terenie KZGRL odbywają się objazdowe zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz elektroodpadów.

Mieszkańcy, którzy korzystają z aplikacji [Ecoharmonogram](#) zostają poinformowani o nadchodzącej zbiórce poprzez aplikację. W każdej z gmin Partnerstwa znajdują się PSZOK-i (Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych), upowszechniające ideę segregacji i odzysku odpadów.

Na terenie Partnerstwa funkcjonuje, w ramach KZGRL Zakład Zagospodarowania Odpadów w Trzebani (gm. Osieczna), który jest również Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (MBP) dla regionu gospodarki odpadami nr V województwa wielkopolskiego. ZZO specjalizuje się w:

- zagospodarowaniu odpadów biodegradowalnych.

Inne aspekty GOZ funkcjonujące w zakładzie w Trzebani to:

- wydzielenie i odzysk odpadów opakowaniowych z odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki,
- odzysk odpadów budowlanych.

Na terenie ZZO w Trzebani znajduje się instalacja odgazowywania umożliwiająca produkcję energii elektrycznej z biogazu składowiskowego z zamkniętego składowiska odpadów oraz z procesu suchej fermentacji.

Zobowiązania w zakresie GOZ podejmują też poszczególne firmy¹⁶.

3.3.6. Inne wyzwania w wymiarze gospodarczym

Jak wskazuje Raport z grupowych wywiadów zogniskowanych wykonany na potrzeby diagnozy w ramach opracowania Strategii rozwoju miasta Leszna na lata 2023-2033 w marcu 2022 r. "Brakuje wykwalifikowanych pracowników w wielu dziedzinach, m.in. w sektorze IT, wykwalifikowanych informatyków, którzy często odpływają do większych miast (Wrocław, Poznań), otrzymując propozycję wyższego wynagrodzenia. Odczuwalny jest także brak ośrodka kształcenia takich pracowników, a osoby, które wyjeżdżają do wspomnianych wcześniej większych miast już nie wracają do Leszna.

---

¹⁶ <https://astromal.pl/strategia-zrownowazonego-rozwoju-firmy-astromal-na-lata-2020-2030/> [dostęp: 17.10.2022 r.]

Na to z kolei ma wpływ brak wysoko wyspecjalizowanych, dużych, silnych technologicznie przedsiębiorstw, sprzedających produkty po wysokiej marży. Dopóki takie nie wykształcą się w regionie problem pracowników będzie się nasilał.”

Liczba otrzymanych przez mieszkańców PIT-11 ogółem wyniosła w 2015 r. 58 199, w 2020 r. wzrosła do 62 651, a więc o 7,6%. Liczba PIT wystawionych przez pracodawców z gminy wzrosła z 22 653 do 23 502, czyli stanowiła mniejszość i rosła wolniej (o 3,7%). Przeciwnie było z liczbą deklaracji wystawionych przez pracodawców z obcej gminy (z 35 546 do 39 149, a więc o 10,1%). Oznacza to, że lokalne, gminne rynki pracy są uważane za coraz mniej atrakcyjne, co generuje zwiększone dojazdy do pracy, także poza obszar Partnerstwa.

Jak wspomniano wcześniej, na całym obszarze występuje niska stopa bezrobocia. W takich okolicznościach szczególne znaczenie samorzady powinny przywiązywać do odpowiedniej polityki gospodarczej związanej z pozyskiwaniem inwestorów, w kontekście funkcjonowania lokalnych firm rodzinnych. Pojawienie się bowiem dużego inwestora z branż już tradycyjnie obecnych na tym terenie, nie stosującego wysokich technologii skutkować może przejściem pracowników z istniejących firm i ich problemami, bez zmiany w pozycji konkurencyjnej i postrzeganiu obszaru ZIT Leszna.

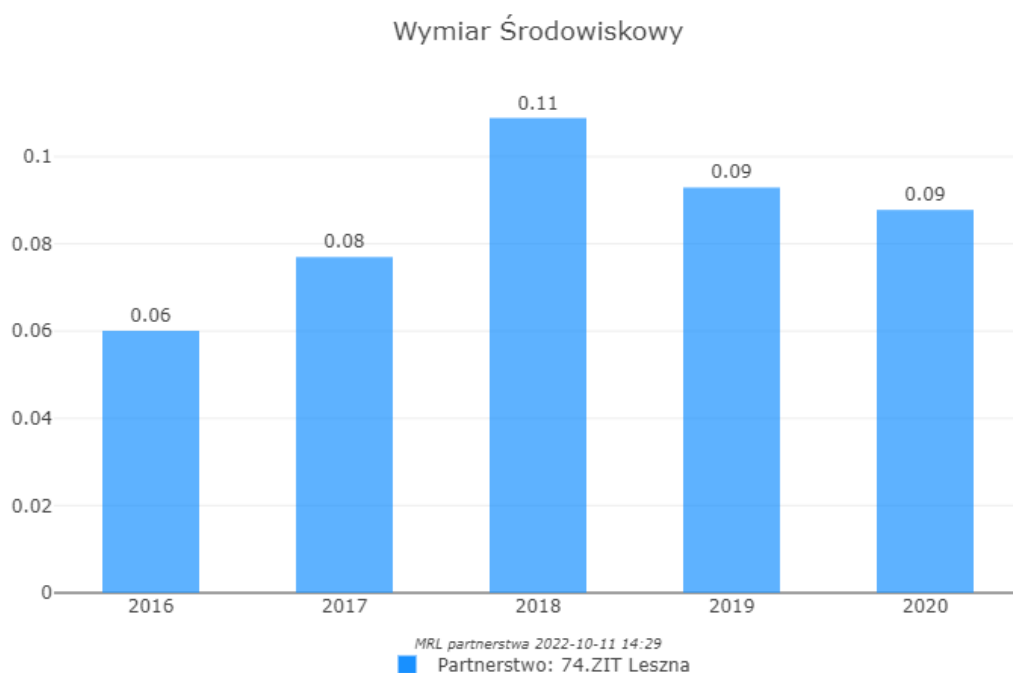
Innego rodzaju problemem jest wypieranie małych sklepów czy targowisk przez sieci handlowe, w tym sklepy wielkopowierzchniowe, co skutkuje erozją tradycyjnie wykształconych lokalnych centrów usługowych, ulic i placów handlowych przy zwiększeniu ruchu samochodowego.

3.4. Wymiar środowiskowo-przestrzenny

Wymiar środowiskowo przestrzenny obszaru ZIT LOF został zdiagnozowany w oparciu o opracowania zawarte w Planie Zagospodarowania Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019 r. (uchwała Nr V/70/19) oraz analizy własne.

Według danych dostępnych w Monitorze Rozwoju Lokalnego wskaźnik rozwoju partnerstwa w wymiarze środowiskowo-przestrzennym posiada nieznacznie dodatni syntetyczny wskaźnik rozwoju w odniesieniu do grupy porównawczej. W przeciągu lat 2016-2020 sytuacja uległa nieznacznej poprawie

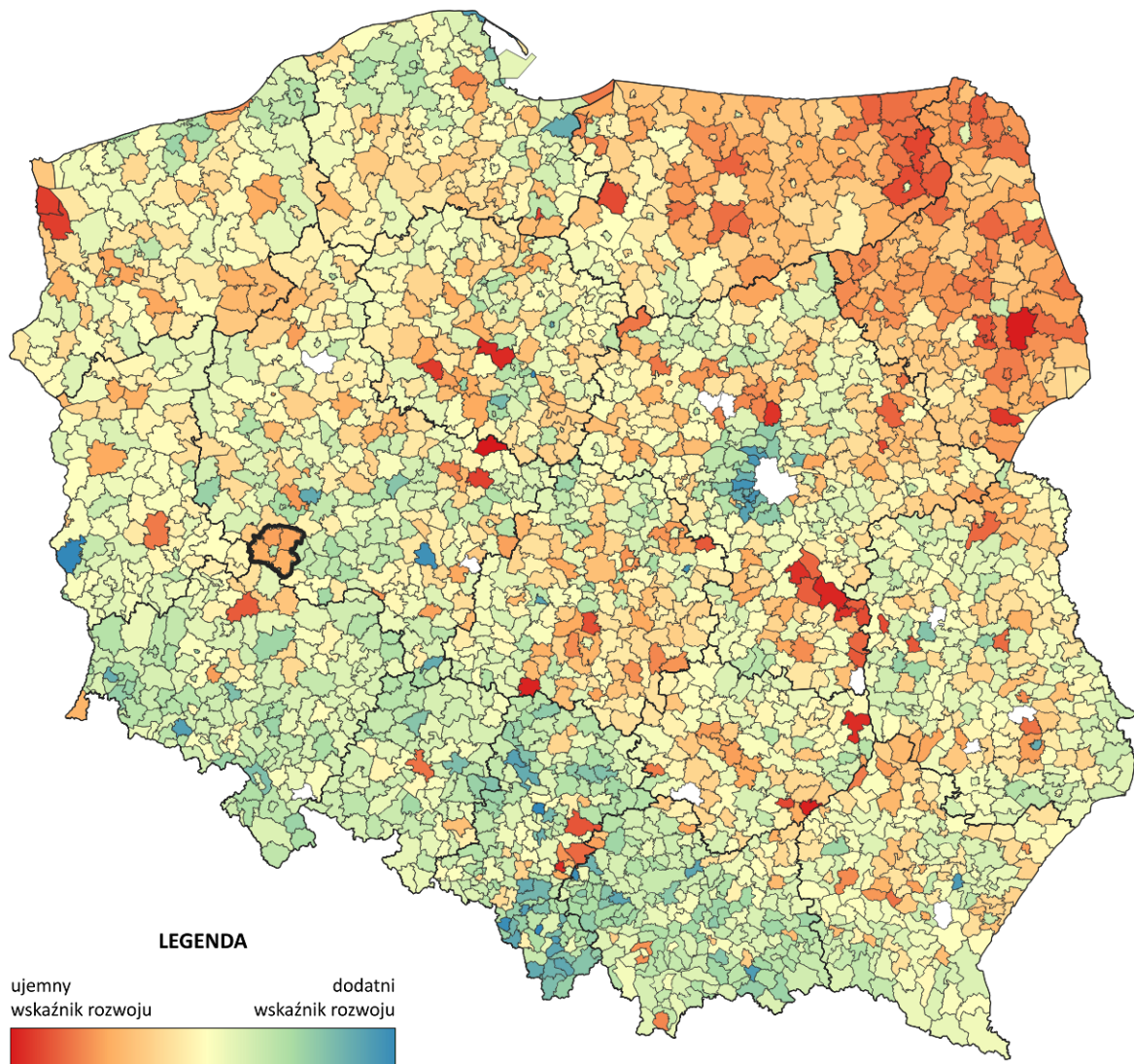
Rysunek 32: Wskaźnik rozwoju partnerstwa - wymiar środowiskowo-przestrzenny

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Dla pełnego obrazu wskaźnika, należy poddać analizie ten sam wskaźnik syntetyczny w odniesieniu do poszczególnych gmin w Partnerstwie. O ile wartość wskaźnika dla Leszna jest dodatnia, czyli lepsza niż w grupie porównawczej (0,30), to wartość wskaźnika dla gmin Świąciechowa (-0,36), Lipno (-0,40), Osieczna (-0,39) i Rydzyna (-0,35) jest ujemna, czyli gorsza niż w grupach porównawczych. Ponadto pozycja gminy Świąciechowa w latach 2016-2020 wykazywała mniejszą dynamikę niż inne gminy w grupie porównawczej.

Rysunek 33: Wskaźnik rozwoju partnerstwa – wymiar środowiskowo-przestrzenny

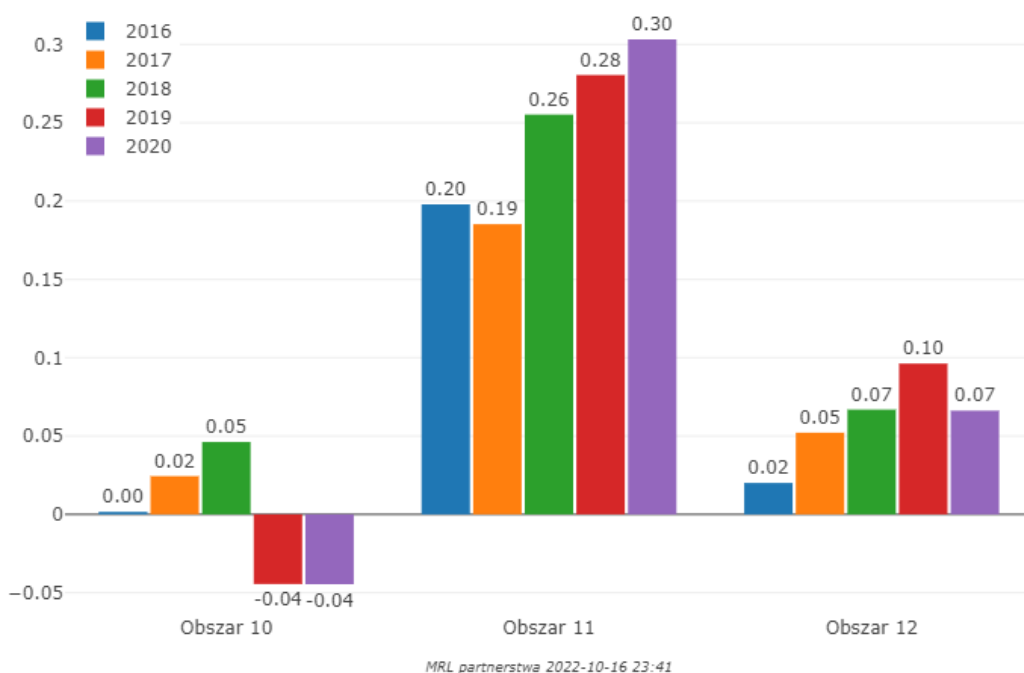

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

W kolejnym kroku należy zwrócić szczególną uwagę, które obszary w wymiarze środowiskowo-przestrzennym wzmacniają i rozwijają Partnerstwo, co oznacza, że można je pogłębić i wykorzystać do rozwoju społeczno-gospodarczego, a które wykazują największe deficyty i największe spadki rozwoju, powodując konieczność interwencji w celu zatrzymania niekorzystnych trendów.

Na obszarze Partnerstwa, obszarem generalnie najmocniejszym w wymiarze środowiskowo-przestrzennym jest **ład i struktura przestrzenna obszaru**, natomiast obszary **dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)** oraz **lokalne środowisko przyrodnicze** oscylują w okolicach średniej dla grupy porównawczej.

Rysunek 34: Obszary w wymiarze środowiskowo-przestrzennym – wykres kolumnowy

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Tabela 27: Wymiar środowiskowo-przestrzenny – obszary

Nazwa obszaru	2016	2017	2018	2019	2020	zm.
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)	0,00	0,02	0,05	-0,04	-0,04	↘
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru	0,20	0,19	0,26	0,28	0,30	↗
12. Lokalne środowisko przyrodnicze	0,02	0,05	0,07	0,10	0,07	↗

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Monitora Rozwoju Lokalnego

Podsumowując obraz obszarów środowiskowo-przestrzennych z dwóch punktów widzenia – aktualnej sytuacji i zmian w ostatnich latach, najmocniejszy obszar to **ład i struktura przestrzenna obszaru**, który utrzymuje pozycję dodatnią, a także zauważalną dynamikę dodatnią. Ten obszar może być silnym **potencjałem do wykorzystania** w kontekście inicjatyw rozwojowych na terenie Partnerstwa.

W zakresie **dostępności komunikacyjnej**, należy zauważyć stałą nieznacznie ujemną tendencję. Dynamika rozwoju tego obszaru jest minimalnie ujemna, co obrazuje problemy związane z dostępnością komunikacyjną obszaru Partnerstwa.

Podobnie wypada obszar **lokalne środowisko przyrodnicze**, który utrzymuje pozycję nieznacznie lepszą od średniej, przy dodatniej dynamice. Analizując składowe elementy tego wskaźnika widzimy, że jego dodatnią wartość budują dobre wyniki w

podobszarze **Sposób gospodarowania zasobami środowiska**, który odnosi się do kwestii związanych z ograniczaniem zanieczyszczeń środowiska.

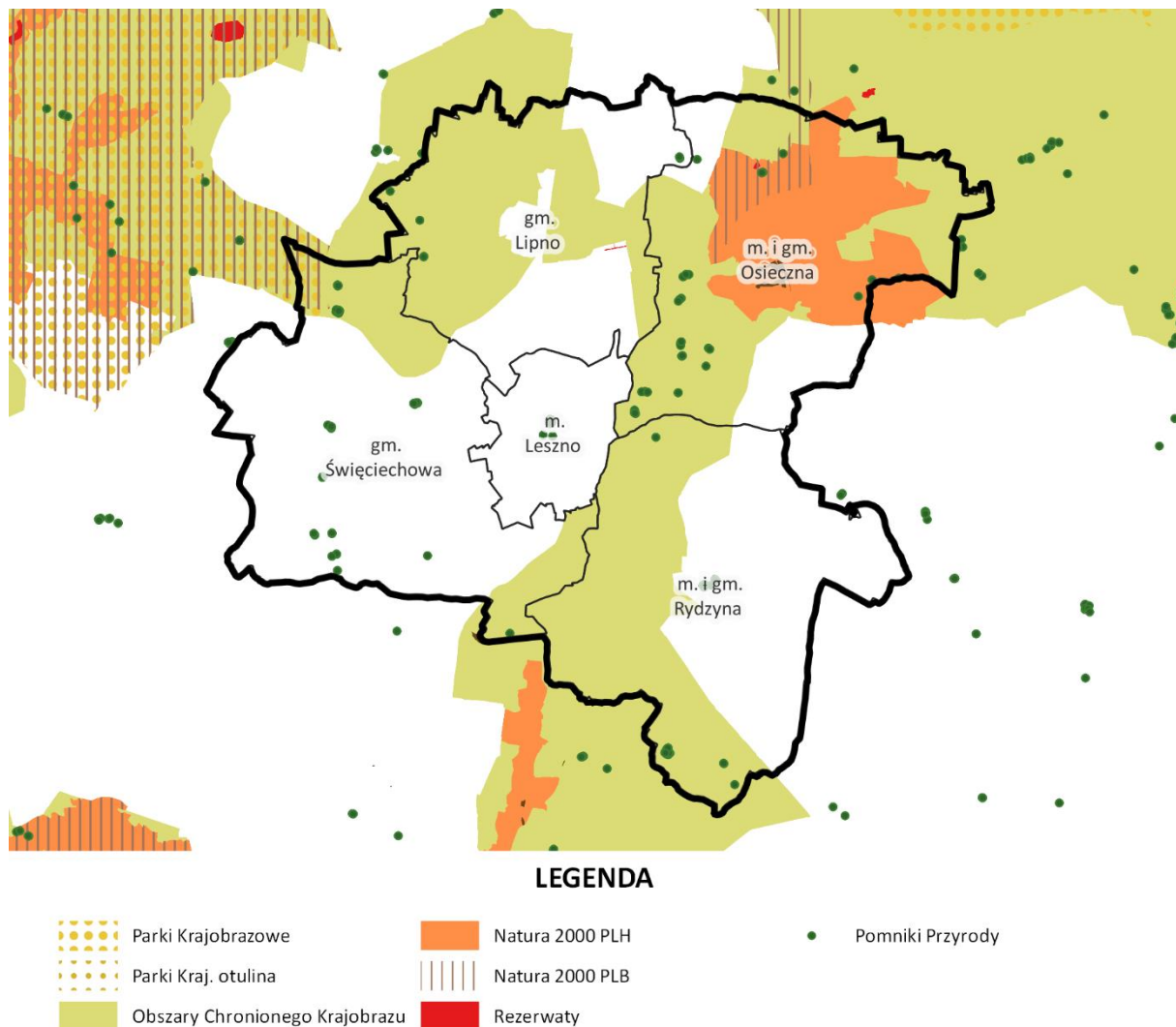
3.4.1. Uwarunkowania rozwoju wynikające z położenia partnerstwa w regionie/kraju

Leszno wraz ze swoim obszarem funkcjonalnym stanowi jeden z subregionalnych ośrodków wzrostu województwa wielkopolskiego. Leszno jest czwartym co do wielkości miastem województwa wielkopolskiego oraz największym ośrodkiem miejskim położonym pomiędzy dwoma metropoliami: Poznaniem i Wrocławiem.

3.4.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby i przyrodnicze uwarunkowania rozwoju

Obszar partnerstwa posiada bogate walory krajobrazowe i przyrodnicze. Dla powiatu leszczyńskiego udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo wynosi 41,1 %. W północnej części gminy Osieczna znajdują się cenne przyrodniczo obszary Natura 2000. Obszar partnerstwa sąsiaduje na północnym zachodzie z obszarem Przemęckiego Parku Krajobrazowego (częściowo na terenie gm. Świąciechowa). Na terenie Partnerstwa znajduje się kilka cennych rezerwatów przyrody. (Rezerwat przyrody Dolinka, gm. Lipno; Rezerwat przyrody Ostoja żółwia błotnego, gm. Osieczna). Znaczną część terenu Partnerstwa stanowią Obszary Chronionego Krajobrazu.

Rysunek 35: Formy ochrony przyrody na obszarze partnerstwa

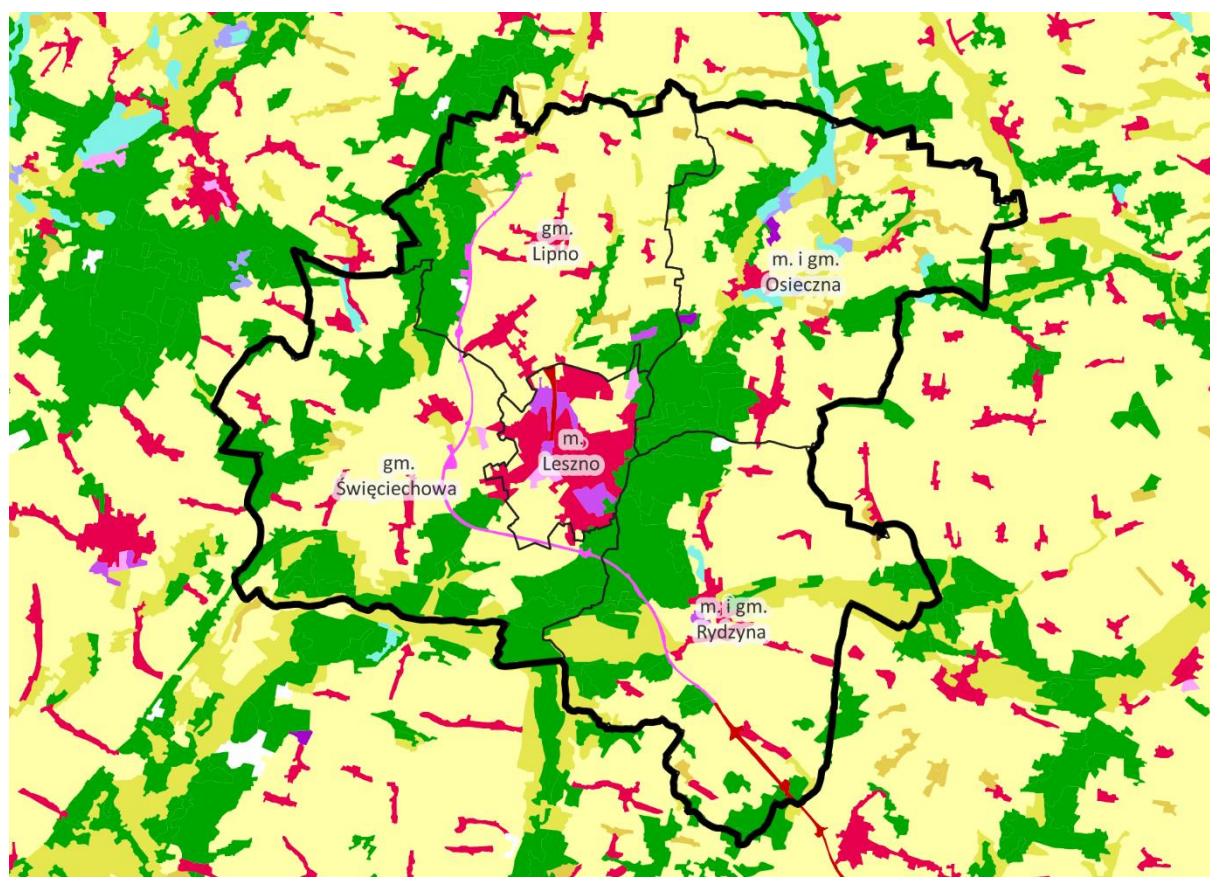

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Na terenie Partnerstwa znajdują się rozległe kompleksy leśne (gminy Lipno, Osieczna i Rydzyna). Wskaźnik lesistości Partnerstwa wynosi 21,7 %. W północnej części gminy Osieczna znajduje się kilka niewielkich jezior, w tym Jezioro Łoniewskie. W północnej części gminy Świąciechowa znajduje się Jezioro Krzyckie. Wszystkie jeziora stanowią część Pojezierza leszczyńskiego. Przez teren Partnerstwa przepływa kilka niewielkich rzek i cieków wodnych.

Obszar partnerstwa charakteryzuje się zwartą uporządkowaną zabudową zwarta, skupioną w miejscowościach. W krajobrazie dostrzegalny jest ład przestrzenny charakterystyczny dla południowej Wielkopolski. Miejscowości mają wyraźnie zarysowane granice, a w krajobrazie wyraźnie można obszary zabudowane i niezabudowane.

Rysunek 36: Klasy pokrycia terenu

LEGENDA

	Zabudowa		Tereny zielone i sportowe		Lasy
	Tereny przemysłowe lub handlowe		Grunty orne		Bagna śródlądowe
	Odkrywki		Łąki, pastwiska		Cieki
	Budowy		Inne tereny rolne		Zbiorniki wodne

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie danych CLC_2018. Projekt Corine Land Cover 2018 w Polsce został zrealizowany przez Instytut Geodezji i Kartografii i sfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Wyniki projektu zostały pozyskane ze strony internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska clc.gios.gov.pl

3.4.3. Zabytki i krajobraz kulturowy

Na terenie Partnerstwa znajduje się szereg cennych zabytków i obiektów historycznych¹⁷. Wśród nich należy wymienić założenie rezydencjonalno-urbanistyczne w Rydzynie, wpisane na listę Pomników Historii. Leszno posiada

---

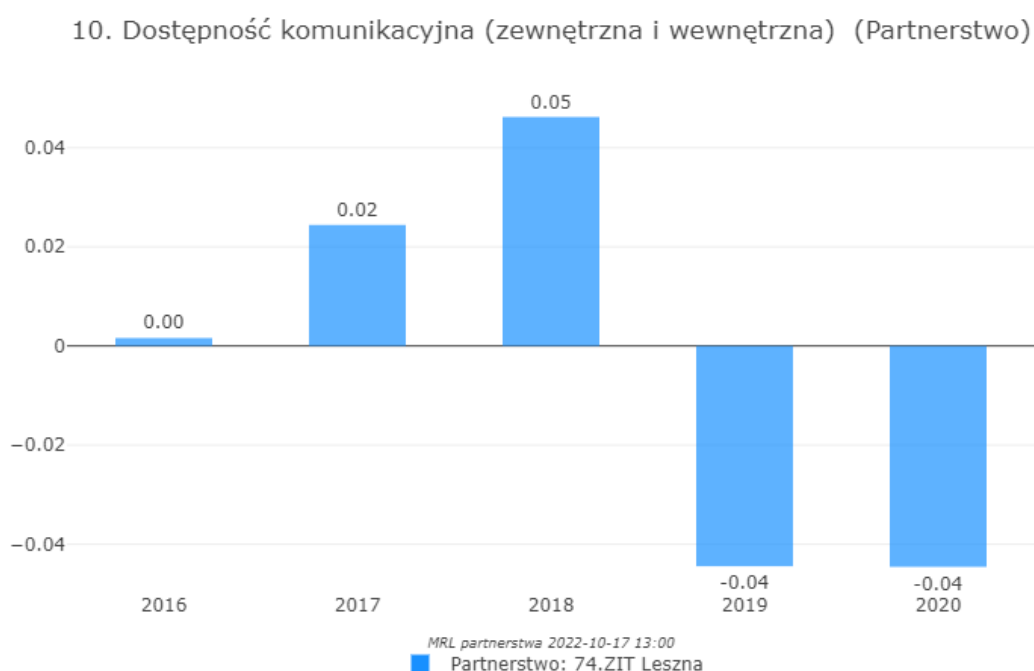
¹⁷ Patrz. Rejestr zabytków nieruchomości woj. wielkopolskiego stan na dzień 30 czerwca 2022 r. (opracowanie Narodowy Instytut Dziedzictwa) (<https://nid.pl/wp-content/uploads/2022/07/WLK-rej.pdf>) strony 103 - 117

zachowany zabytkowy układ urbanistyczny w obszarze Centrum. We wszystkich gminach Partnerstwa znajdują się cenne zabytki architektury sakralnej oraz mieszkalnej czy przemysłowej. Warto wspomnieć o typowych dla Wielkopolski wiatrakach znajdujących się m.in. w gminie Osieczna.

3.4.4. Komunikacja, transport oraz aspekty zrównoważonej mobilności

Leszno jest dobrze skomunikowane w skali kraju, jednak rozkład wskaźnika dostępności wg poszczególnych gmin Partnerstwa jest niejednorodny. Pozostałe gminy w Partnerstwie wykazują ujemne wartości wskaźnika w odniesieniu do swoich grup porównawczych.

Rysunek 37: Wskaźnik syntetyczny dostępności komunikacyjnej

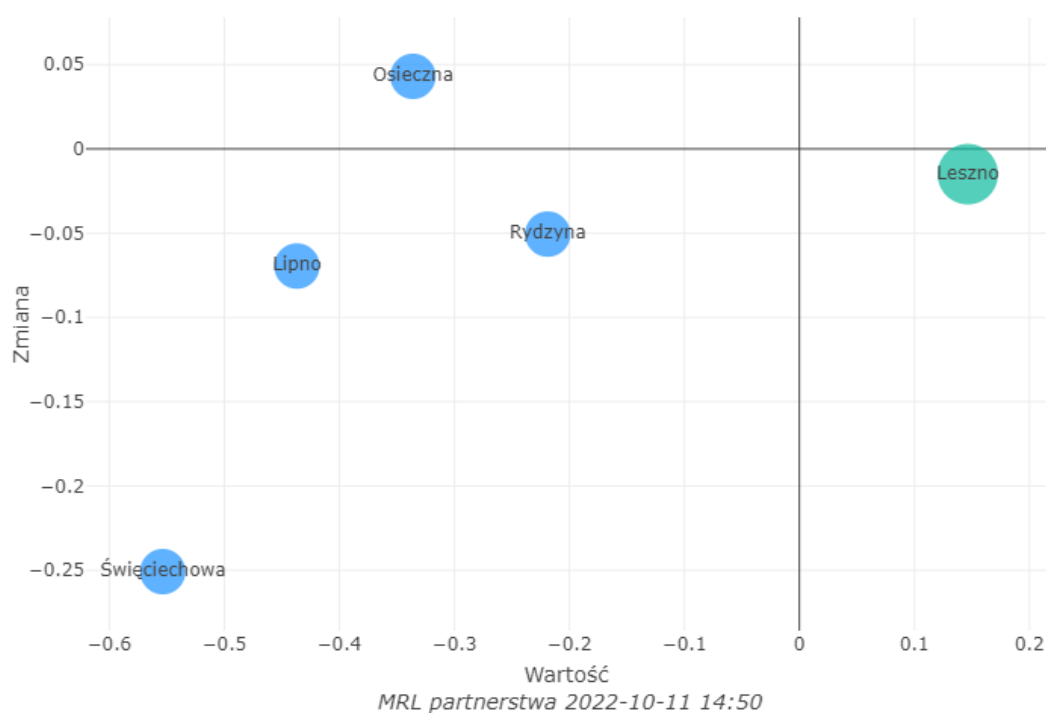

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Jednym z wyzwań jakie stoi przed partnerstwem jest budowa poprawa dostępności wewnętrznej w obrębie Partnerstwa, co powinno się przyczynić do poprawy dostępności zewnętrznej przez lepsze połączenie całego obszaru Partnerstwa z Lesznem i przebiegającymi przez nie głównymi szlakami komunikacji zewnętrznej. Zagadnienia dostępności komunikacyjnej zostały często wskazane jako ważna i wymagające interwencji zarówno w przeprowadzonych badaniach liderów oraz mieszkańców, jak i w podczas prac warsztatowych Grupy Roboczej.

Rysunek 38: Wskaźnik syntetyczny dostępności komunikacyjnej w rozbiciu na gminy

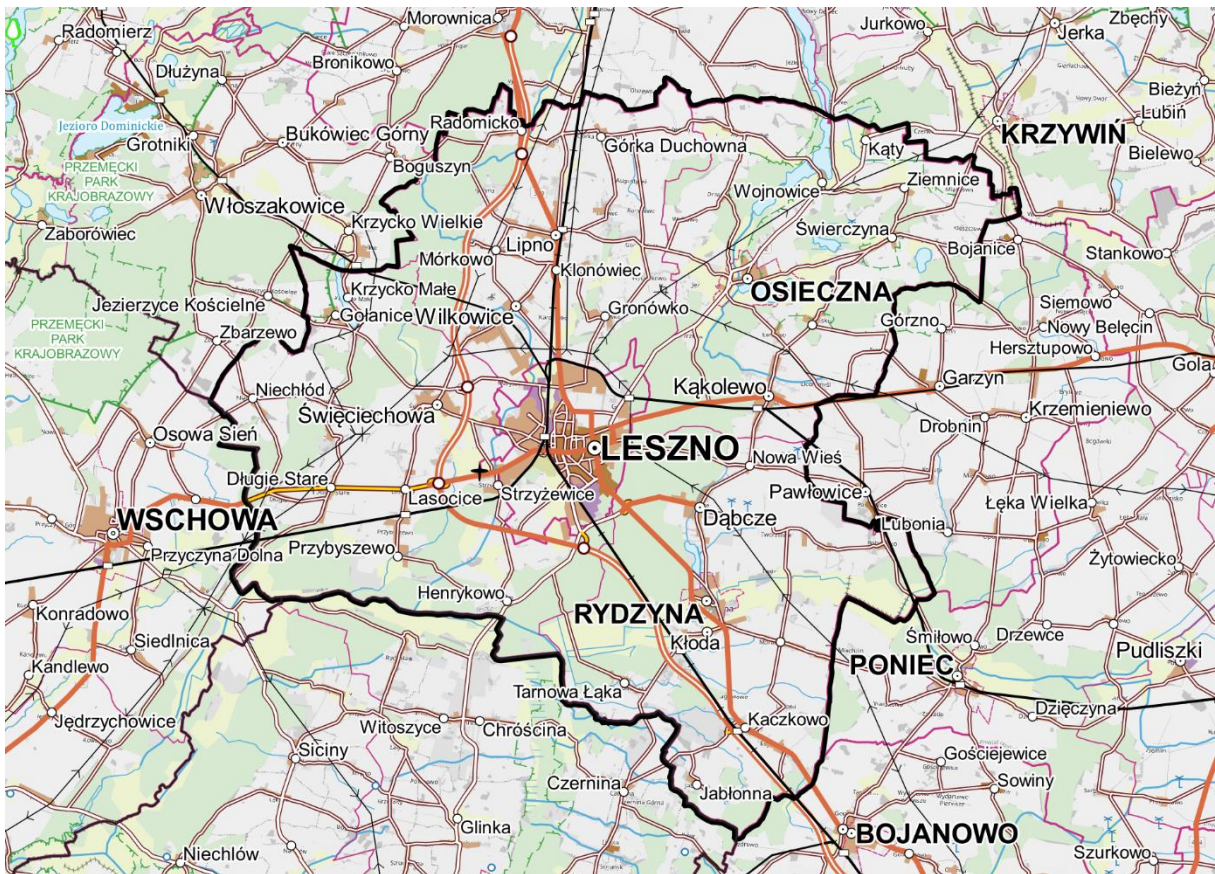

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwaju.pl/>

3.4.4.1. Dostępność komunikacyjna zewnętrzna

Szkielet układu drogowego stanowią trasa S5 Wrocław – Poznań na osi północ południe oraz droga krajowa 12 na osi wschód – zachód. Przejazd z centrum Leszna do centrum Wrocławia oraz Poznania zajmuje ok 1h15min. Dojazd do autostrady A2 pod Poznaniem zajmuje ok 40 minut. Dojazd do autostrady A4 pod Wrocławiem zajmuje ok 1h. OK 50 km na zachód od terenu partnerstwa przebiega trasa S3. Na terenie partnerstwa znajduje się dobrze rozbudowana sieć dróg gminnych i powiatowych. Poszczególne gminy partnerstwa a także powiat leszczyński prowadzą działania inwestycyjne w zakresie modernizacji i remontów dróg.

Rysunek 39: Szkielet układu komunikacyjnego

Źródło: Opracowanie ZMP na podstawie Bazy Danych Obiektów Ogólnogeograficznych (BDOO)

Leszno jest ważnym węzłem kolejowym w którym spotyka się kilka linii kolejowych. Największe znaczenie ma niedawno zmodernizowana linia kolejowa 271 Wrocław Główny – Leszno – Poznań Główny. Z Leszna można bez trudu dojechać w dowolne miejsce kraju pociągami dalekobieżnymi. Czasy dojazdu wynoszą odpowiednio: Poznań – 45min, Wrocław – 1h, Berlin – 4h, Warszawa – 4h, Gdańsk – 4h20min, Kraków -5h.

Pozostałe linie na terenie partnerstwa to: linia numer 14 Łódź Kaliska – Ostrów Wielkopolski – Krotoszyn – Leszno – Głogów – Tupice; linia kolejowa o znaczeniu regionalnym nr 359 Leszno – Wolsztyn – Zbąszyń. Z uwagi na małą liczbę połączeń linie te nie mają dużego znaczenia na dostępność zewnętrzną partnerstwa. Linia kolejowa o znaczeniu regionalnym nr 360 Leszno – Gostyń – Jarocin, planowana jest do rewitalizacji w ramach programu Kolej+.

Na terenie partnerstwa znajduje się Lotnisko Leszno, które jest jednym z największych w Europie lotnisk trawiastych. Lotnisko posiada odpowiednią infrastrukturę do obsługi indywidualnego ruchu lotniczego.

Należy zauważyć, że pomimo doskonałej dostępności zewnętrznej samego Leszna, dostępność komunikacyjna pozostałych gmin w ramach partnerstwa zależy od jakości komunikacji łączącej Leszno jako główny węzeł komunikacyjny z pozostałymi gminami z terenu partnerstwa.

3.4.4.2. Transport zbiorowy

Leszno jest ważnym węzłem kolejowym. Gęsta sieć połączeń na trasie Poznań – Leszno – Rawicz – Wrocław zapewnia dobre skomunikowanie Leszna z Lipnem (09.2022 - 22 pary pociągów) i w mniejszym stopniu z Rydzyną, gdzie stacja kolejowa znajduje się pewnym oddaleniu od centrum miejscowości (16 par pociągów). Ruch na trasie kolejowej Leszno- Wschowa - Głogów jest mniejszy (6 par pociągów). Linia ta biegnie przez teren gminy Święciechowa (przystanek Lasocice). Najmniejszy ruch kolejowy występuje na linii Leszno – Poniec - Krotoszyn przez Kąkolewo (2 pary pociągów). Obecnie trwają prace nad przywróceniem ruchu kolejowego na trasie Leszno – Gostyń. Projekt ma być realizowany w ramach programu Kolej Plus.

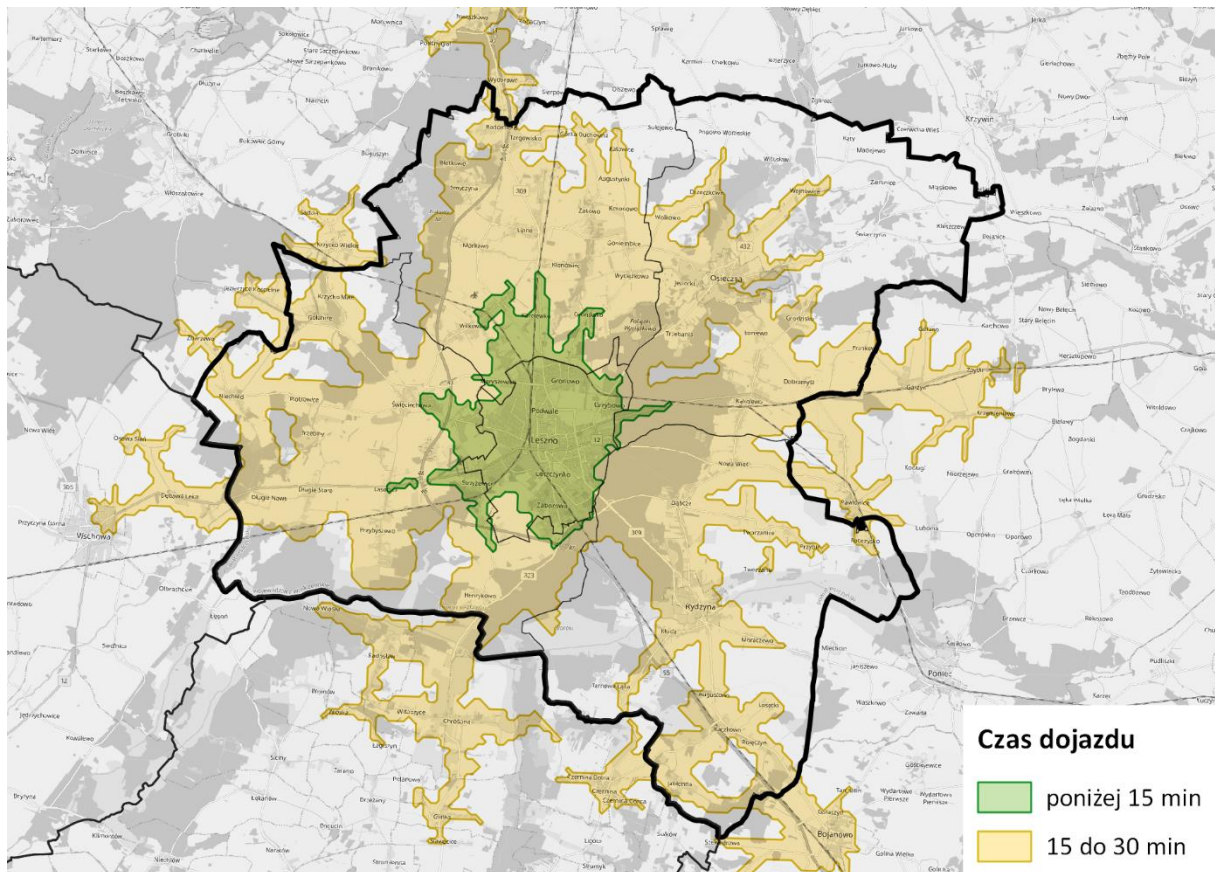
Na terenie partnerstwa działa publiczna komunikacja autobusowa. Głównym operatorem jest Spółdzielnia Milla w Lesznie, która utrzymuje sieć połączeń autokarowych na terenie partnerstwa, powiatu i regionu. Poza tym funkcjonuje kilku mniejszych przewoźników oferujących przejazdy na wybranych relacjach.

Komunikację na terenie miasta Leszna prowadzi MZK w Lesznie. Ponadto autobusy MZK komunikują z Lesznom gminy Święciechowa (linia 11) i Rydzyna (linia 12). Istnieje potrzeba rozwoju sieci połączeń, szczególnie z gminą Osieczna oraz Lipno.

3.4.4.3. Transport samochodowy indywidualny

Obszar partnerstwa posiada dobrze rozwiniętą sieć drogową. Czas dojazdu do centrum Leszna z większości terenu partnerstwa wynosi poniżej 30 minut. Zarówno Leszno jak i powiat leszczyński charakteryzują się wysokim wskaźnikiem zmotoryzowania, który wciąż rośnie. W Lesznie w 2020 r. zarejestrowano 624 samochody na 1000 mieszkańców, w powiecie leszczyńskim zarejestrowano 712 samochodów na 1000 mieszkańców. Są to wskaźniki wyższe niż w grupie porównawczej i ponad dwukrotnie wyższe niż w Europie Zachodniej. Zarówno w Lesznie jak i w powiecie leszczyńskim wskaźniki te wykazują stałą dynamikę rosnącą. Rok do roku ilość samochodów zwiększa się o około 20 na 1000 mieszkańców. Wzmożony indywidualny ruch samochodowy może generować korki, szczególnie na obszarze Leszna. Wysoka ilość pojazdów stawia również wyzwania dla organizacji polityki parkingowej, na terenie Leszna oraz w miejscach koncentracji usług na terenie partnerstwa. Na obszarze Partnerstwa znajdują się 3 stacje ładowania samochodów elektrycznych. Wszystkie znajdują się w Lesznie.

Rysunek 40: Analiza czasu dojazdu samochodem do centrum Leszna

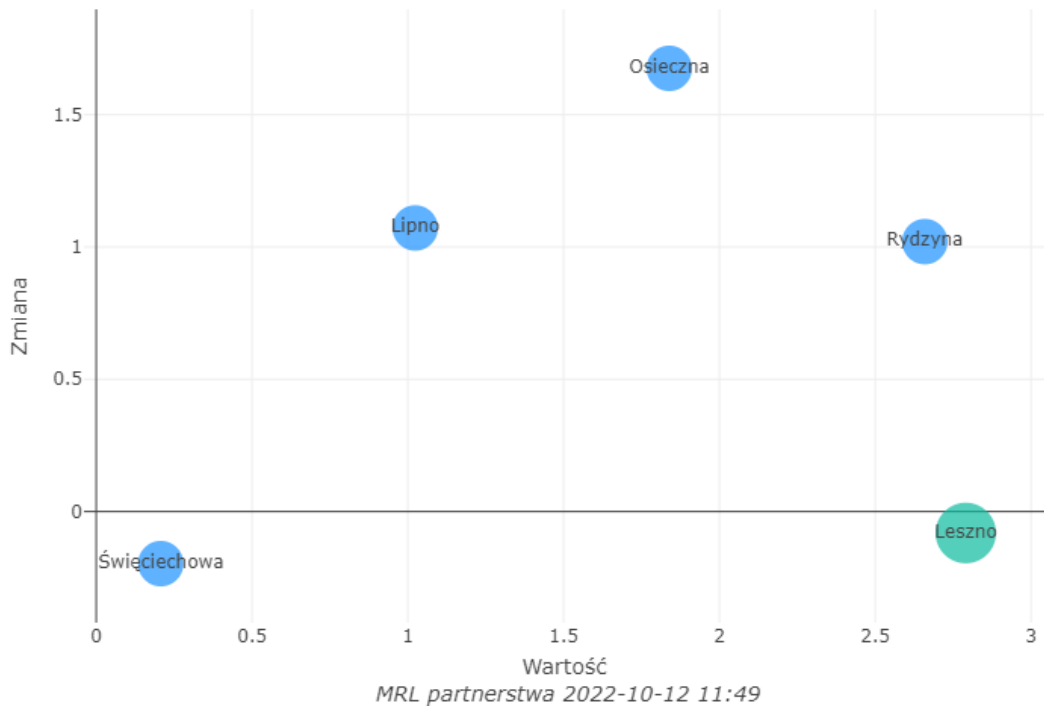
Źródło: Opracowanie własne przy użyciu TravelTime.

3.4.4.4. Komunikacja rowerowa i transport indywidualny

Gminy na obszarze partnerstwa posiadają dobrze rozwinięty system ścieżek i tras rowerowych. Wszystkie gminy wykazują wysoki (wyższy niż średnia w grupach porównawczych) wskaźnik długości ścieżek rowerowych w odniesieniu do powierzchni gminy. Liderem w tej kategorii są Leszno i Rydzyna. Najbardziej rozwinięta sieć ścieżek rowerowych znajduje się w gminie Święciechowa¹⁸. Wszystkie gminy partnerstwa wykazują się dużą aktywnością w budowie i wyznaczaniu nowych ścieżek rowerowych, co potwierdza rosnąca dynamika wskaźnika. Najszybszy rozwój sieci rowerowej w latach 2016-2020 wykazują kolejno Osieczna, Lipno i Rydzyna. Wyzwaniem jest budowa spójnej sieci w skali poszczególnych JST oraz całego terenu Partnerstwa oraz powiatu. Poszczególne samorządy planują realizację działań mających na celu dalszą rozbudowę i uzupełnienie sieci rowerowej na terenie powiatu i partnerstwa.

¹⁸ Źródło: partnerstwa.monitorrozwaju.pl

Rysunek 41: Wskaźnik syntetyczny długości ścieżek rowerowych w relacji do powierzchni gminy

Źródło: <https://partnerstwa.monitorrozwoju.pl/>

Południowa Wielkopolska cechuje się wysoką „kulturą rowerową”. Mieszkańcy tego obszaru, w tym miast takich jak Leszno, Gostyń czy Rawicz – chętnie korzystają z roweru w codziennej komunikacji. Sprzyjają temu ukształtowanie terenu, rozbudowana sieć dróg, ścieżek i duża dostępność rowerów w tym z rynku wtórnego. Rosnące ceny paliw, mogą być dodatkowym czynnikiem, który wpłynie na wybór roweru w codziennych podróżach praca-dom-szkoła.

Na obszarze partnerstwa występują dobre warunki do uprawiania turystyki rowerowej. Rozległe kompleksy leśne oraz gęsta sieć bocznych duktów i dróg lokalnych zachęcają do wycieczek rowerowych o różnym poziomie trudności. Przez teren powiatu leszczyńskiego i partnerstwa wytyczono ponad 30 szlaków rowerowych w tym Ziemiański Szlak Rowerowy. Starostwo Powiatowe prowadzi portal rowerowy, <https://rowerowypowiat.lp-portal.pl/>, który zawiera informacje o najciekawszych szlakach rowerowych w okolicy.

W Lesznie w 2019r. prowadzone były analizy dotyczące celowości wprowadzenia systemu rowerów miejskich. Z opracowanego raportu wynikało, że nie jest zasadne inwestowanie w taki system. W Lesznie rozpoczęły jednak działalność pierwsze firmy udostępniające hulajnogi elektryczne. Od lipca 2021 działa Blinkee, a od marca 2022 firma QUICK.

3.4.5. Infrastruktura techniczna i OZE

Teren Partnerstwa jak cały obszar Wielkopolski charakteryzuje się wysokimi wskaźnikami odsetka ludności korzystającej z komunalnej sieci wodociągowej. Ponadto wszystkie gminy z terenu Partnerstwa poza Rydzyną mają dodatni wskaźnik efektywności sieci wodociągowej (długość czynnej sieci wodociągowej / na 100 osób korzystających z sieci). W obszarze Partnerstwa systematycznie rośnie współczynnik skanalizowania. W roku 2020 wynosił on 68,2 %. (patrz: analizy.monitorrozwoju.pl) W Lesznie oraz gminach Lipno i Świąciechowa za dostawy wody i odbiór ścieków odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.. Ponadto na terenie gmin Świąciechowa i Rydzyna działa Związek Międzygminny Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich z siedzibą we Wschowie. Na terenie Gminy Osieczna wodociągami i kanalizacją zarządza Gminny Zakład Komunalny.

We wszystkich gminach Partnerstwa znajdują się odgałęzienia sieci światłowodowej internetu szerokopasmowego.

Na terenie Leszna i gminy Rydzyna znajduje się sieć gazowa. W Rydzynie sieć nie posiada wystarczającej przepustowości dla przyłączania nowych odbiorców¹⁹ Na terenie Leszna również przyłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej jest utrudnione, z przyczyn związanych z koniecznością rozwoju sieci oraz dostępnością środków finansowych po stronie operatora sieci.²⁰

Na terenie Partnerstwa występują dobre warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Obszar Partnerstwa znajduje się w II – czyli bardzo korzystnej strefie energetycznej wiatru. W związku z rozwiniętą działalnością rolniczą na terenie Partnerstwa występują dobre warunki do rozwoju energetyki opartej o produkcję biogazu.

3.5. Wymiar instytucjonalny

3.5.1. Współpraca międzysamorządowa

Samorządy tworzące ZIT Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego mają długą i wielopłaszczyznową praktykę współpracy.

Miasto Leszno i jego bezpośrednie otoczenie – gminy wchodzące w skład pow. leszczyńskiego oraz gmina Przemęt z pow. Wolsztyńskiego, w latach 2014-2016 realizowały projekt pn. "Partnerstwo Obszaru Funkcjonalnego dla wzmocnienia rozwoju i spójności społeczno-gospodarczej Aglomeracji Leszczyńskiej". W procesie tym byli zaangażowani partnerzy spoza sfery administracji: Akademia Nauk

---

¹⁹ Patrz: <https://rydzyna.pl/przylaczenia-do-sieci-gazowej/>

²⁰ Patrz: https://leszno.pl/Odpowiedz_w_sprawie_gazu.html

Stosowanych w Lesznie, Leszczyńskie Centrum Biznesu Sp. z o.o., Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa i Organizacja Turystyczna Leszno-Region, co należy uznać za strategiczne rozwiązanie. Projekt był współfinansowany z funduszy EOG 2009-2014, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych. Jako przyczynę zawiązania oficjalnej współpracy rozwojowej podano “możliwość poprawy sytuacji gospodarczej na terenie aglomeracji leszczyńskiej oraz szansę przyspieszenia rozwoju regionu²¹”. Wśród celów współpracy wymieniono m.in.:

- rosnące bezrobocie i liczne problemy społeczne,
- wiele trudności komunikacyjnych,
- niewystarczającą liczbę przedsięwzięć związanych z rewitalizacją obszarów problemowych,
- brak wspólnej dla obszaru funkcjonalnego wizji rozwiązania kluczowych problemów.

Dla tego obszaru, określonego jako **Obszar Funkcjonalny Aglomeracji Leszczyńskiej (OFAL)** sporządzono **dokumenty strategiczne obejmujące** nie tylko perspektywę finansową 2014-2020, ale **okres do 2030 r.**, co na tle innych praktyk w tym zakresie należy uznać za wyróżniające. Są to:

[Strategia rozwoju społeczno - gospodarczego OFAL](#)

[Strategia rozwoju gospodarczego z planem rozwoju stref inwestycyjnych i pozyskiwania inwestorów dla OFAL](#)

[Strategia rewitalizacji OFAL](#)

[Studium rozwoju zrównoważonego transportu OFAL](#)

Jako efekty współpracy w ramach OFAL uznano m.in.

- Wynegocjowanie mechanizmów partnerskiej współpracy,
- Rozszerzenie dotychczasowej współpracy o inne dziedziny usług publicznych²².

W ramach projektu powstały również zestawy dokumentacji technicznej dla przedsięwzięć inwestycyjnych, wynikających z opracowanych dokumentów strategicznych i wskazanych jako istotne. Należały do nich m. in. poprawa spójności komunikacyjnej poprzez budowę i przebudowę istotnych odcinków dróg i

---

21

https://www.miasta.pl/uploads/document/content_file/196/Rozw_j_wsp_pracy_mi_dzysamorz_dowej_i_mi_dzysektorowej_w_Polsce_Pozna_2016.pdf s. 26
[dostęp: 17.10.2022 r.]

22 jw.

ciągów pieszo-rowerowych, a także rewitalizacja Rynku w Lesznie - wizytówki całego obszaru.

Jednostką koordynującą wspólne działania był Wydział Rozwoju Urzędu Miasta Leszno. Rozwiązanie to zostało uznane za sprawdzone a współpracę za wartą kontynuowania:

“Dzięki partnerskiej współpracy oraz koncentracji na zasadniczych długookresowych celach, takich jak np. wielokierunkowy rozwój całej aglomeracji leszczyńskiej, znacząco wzrosło wzajemne zaufanie partnerów w ramach OFAL. Dotychczasowa współpraca z wszystkimi partnerami znacznie się umocniła. Osiągnęliśmy porozumienie w sprawie realizacji wybranych inwestycji, priorytetowych dla partnerstwa, bez względu na wysokość wniesionego wkładu własnego w realizację projektu. Wszystkie produkty projektu powstawały przy aktywnym zaangażowaniu ponad trzech tysięcy osób - przedstawiceli lokalnej społeczności, organizacji pozarządowych i biznesu oraz pracowników samorządowych. Jeszcze w trakcie trwania projektu rozpoczęły się pierwsze inwestycje związane z przebudową dróg i ścieżek rowerowych, do których dokumentacje techniczne powstały w ramach projektu OFAL”.

Łukasz Borowiak, prezydent Leszna²³.

Samorządy ZIT LOF współtworzą również Komunalny Związek Gmin Regionu Leszczyńskiego z siedzibą w Lesznie, o którym wspomniano w rozdz. 3.2.1, ustanowiony 28.11.2012 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 12.12.2012r., poz. 6135, ze zm.), do którego zadań należy gospodarka odpadami komunalnymi.

3.5.2. Wyniki badania ankietowego wymiaru instytucjonalnego

Problematyka wymiaru instytucjonalnego została zbadana na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru Partnerstwa. Przygotowano ankietę potencjału instytucjonalnego którą wypełniły wszystkie gminy i powiat. Głównym celem ankiety było uzyskanie podstawowych informacji w zakresie potrzeb i zasobów ludzkich oraz infrastrukturalnych, jako zaplecza administracyjnego do prowadzenia procesów strategicznych na poziomie Partnerstwa, ale także doświadczeń, warunków i możliwości wzajemnej współpracy pomiędzy poszczególnymi samorządami Partnerstwa.

Podczas badania poruszono kwestie dotyczące:

- potencjałów instytucjonalnych w gminach
- jakości usług publicznych
- poziomu współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi Partnerstwo.

---

23 jw.

Na podstawie tych danych uzyskano wiedzę dotyczącą uwarunkowań instytucjonalnych rozwoju jako zdolność realizacji zadań i projektów strategicznych na poziomie Partnerstwa. Pozwala ona stwierdzić że występuje dobra współpraca pomiędzy poszczególnymi samorządami Partnerstwa oraz są korzystne warunki do realizacji różnych wspólnych zadań.

W urzędach objętych Partnerstwem w ostatnich pięciu latach występowała niewielka rotacja kadr. W czterech wynosiła ona do 5% rocznie a w dwóch mieściła się w przedziale od 11% do 15% rocznie. W większości JST nie przeprowadza się badań potrzeb szkoleniowych, brak więc planów szkoleń i podnoszenia kompetencji pracowników. Tego typu plany występują tylko w dwóch gminach. Pomimo braku tych planów pracownicy średnio trzy razy w roku uczestniczą w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje. Mają również okazję być na bieżąco z często zmieniającymi się przepisami. Dla pracownika bardzo ważne jest poszerzanie kwalifikacji zawodowych, to nie tylko inwestycja w rozwój osobisty, ale również podnoszenie swojej wartości w urzędzie. Podczas nieobecności pracownicy zawsze realnie zastępują się na stanowiskach pracy, prawie we wszystkich dzielą się wiedzą lub tworzą zespoły zadaniowe dla rozwiązania istotnych problemów lub realizacji ponadstandardowych zadań. W gminach brak systematycznych cyklicznych spotkań kierownictwa z pracownikami. Tylko w jednej są one systematyczne i cykliczne, odbywają się co najmniej raz na miesiąc, a w pozostałych są nieregularnie lub odbywają się incydentalnie. Na tych spotkaniach jest omawiana bieżąca praca oraz nowe wyzwania, inicjatywy i plany na przyszłość. Widać że kierownictwo urzędu nie docenia takiego sposobu komunikacji i ma wątpliwości czy przyniesie on konkretne efekty.

Wszystkie ankietowane JST wykazują szeroki zakres usług publicznych udostępnianych przez urzędy za pośrednictwem Elektronicznych Skrzynek Podawczych, ePuap czy innych form komunikacji elektronicznej. Jedna z gmin określiła że załatwia wszystkie sprawy możliwe do załatwienia poprzez elektroniczną skrzynkę podawczą dla tych których mieszkańcy posiadają konto na ePUAP i są one określone przez przepisy. W pozostałych mieszkańcy i przedsiębiorcy bez bezpośredniej wizyty w urzędzie mogą załatwić:

- sprawy obywatelskie (dowody osobiste – wydanie dowodu, zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego, wnioski o zameldowanie, zgłoszenia wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu poza granice RP, wybory – sprawdzenie danych zawartych w rejestrze PESEL i rejestrach mieszkańców, dopisanie się do spisu wyborców, udostępnienie rejestru wyborców),
- sprawy dotyczące podatków i opłat lokalnych,
- sprawy dotyczące urodzeń, małżeństw, zgonów,
- inne pisma ogólne, skargi, wnioski, zapytania do urzędu, bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe, budownictwo, architektura, urbanistyka, gospodarka komunalna, geodezja, ochrona środowiska, zdrowie i sprawy społeczne.

W żadnej z gmin nie prowadzone są badania lub ankiety, które pozwoliłyby na podstawie zebranych odpowiedzi ocenić poziom satysfakcji interesantów. Nie można więc określić jak mieszkańcy postrzegają urzędy, jak oceniają jakość pracy i zaangażowanie pracowników.

W informacji na temat warunków, potrzeb lokalowych i sprzętowych, które poprawiłyby pracę w Urzędzie wynika że są one na słabym poziomie i jest wiele do zrobienia. Szczególnie dotyczy to dostępności dla osób z szczególnymi potrzebami. Jedna z gmin powołała koordynatora ds. dostępności, przeprowadziła audyt architektoniczny i audyt informacyjno-komunikacyjny. Opracowała plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz opracowano deklarację dostępności którą umieszczono na stronie internetowej urzędu. Głównym zgłaszanym problemem jest niedostosowanie budynków pod względem architektonicznym do obsługi i potrzeb osób niepełnosprawnych. Drugim ważnym problemem są potrzeby z obszaru technologii informatycznych do których ankietowani zaliczają:

- potrzeba zakupu nowego serwera oraz programów i zabezpieczeń z zakresu cyberbezpieczeństwa
- zakupy stacji roboczych adekwatnie do liczby nowych pracowników w sytuacji gdy występuje brak dostępu do przedmiotowego sprzętu
- konieczność zakupu większej liczby laptopów na wypadek pracy zdalnej urzędników
- sprzęt komputerowy na którym pracują urzędnicy również w większości przypadków wymaga wymiany

Jedna z gmin sygnalizuje potrzebę pozyskania nowego budynku dla potrzeb obsługi interesantów oraz administracji.

Potrzeby kadrowe to kolejne pytanie z ankiety. Część z gmin posiada nieobsadzone stanowiska a realizacją zadań, zajmuje się kierownictwo urzędu. A sygnalizowane rodzaje usług, dla których występuje potrzeba wzmocnienia dotyczą usług prawnych, zamówień publicznych, projektów unijnych, planowania przestrzennego i podatków.

Kolejną bardzo ważną sprawą poruszaną w badaniu ankietowym była kwestią odniesienia się do współpracy między samorządami. Wszystkie samorzady w ramach Partnerstwa współpracują między sobą od wielu lat. Projekt CWD + nie jest pierwszym doświadczeniem wzajemnej współpracy. Współpraca była przy realizacji:

- wspólnych wydarzeń
- pojedynczych projektów
- długofalowych działań
- bieżących zadań

Ta współpraca nie zawsze była sformalizowana, a jeżeli występowała to było to porozumienie międzygminne lub stowarzyszenie.

Obszary tematyczne których dotyczyła współpraca to:

- transport lub komunikacja
- budowa dróg i infrastruktury drogowej
- gospodarka odpadami
- edukacja
- turystyka i przemysł czasu wolnego
- sport, rekreacja

Z przedsięwzięć zrealizowanych dotychczas gminy uważają za najbardziej udane to budowa dróg powiatowych, gospodarka odpadami, budowa drogi powiatowej łączącej drogę S5 i budowa sieci połączeń dróg dla rowerów w Gminie Osieczna, Lipno i Rydzyna oraz Świąciechowa i Włoszakowice w ramach zadań ograniczenie niskiej emisji na terenie Aglomeracji Leszczyńskiej.

Wszystkie JST planują kontynuację współpracy z pozostałymi członkami wchodzącymi w skład Partnerstwa po zakończeniu perspektywy finansowej 2021-2027, a działania podejmowane w ramach partnerstwa uważają za ważne, ale nie priorytetowe.

Za kluczowe korzyści ze współpracy w Partnerstwie gminy wymieniają:

- całościowe zarządzanie i nadzór nad realizacją zaplanowanych przedsięwzięć, podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym, wzmocnienie więzi i integracji terytorialnej
- wspólne rozwiązywanie kluczowych problemów poprzez pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych
- razem można więcej, możliwość wzajemnego korzystania z doświadczeń

Największe wyzwania z punktu widzenia współpracy w Partnerstwie to definiowanie projektów kluczowych, zmiana podejścia do realizacji działań, ze standardowego do zintegrowanego, niepewność sytuacji politycznej i gospodarczej oraz opracowanie spójnej strategii uwzględniającej interesy każdego z partnerów.

3.6. Analiza wzajemnych powiązań społecznych, gospodarczych, środowiskowych

W ramach prac nad diagnozą przeprowadzona została analiza, mająca określić wzajemne powiązania między Partnerami oraz miejsce (lokalizację) korzystania przez mieszkańców gmin Partnerstwa z różnych kategorii usług, tj. oświata, zdrowie, kultura, usługi rynku pracy czy usługi rynkowe (komercyjne).

Analiza występujących powiązań funkcjonalnych (gospodarczo-przestrzennych) pomiędzy jednostkami tworzącymi Partnerstwo oraz identyfikacja występujących funkcji w gminach Partnerstwa ma za zadanie odpowiedzieć na pytanie, co łączy

poszczególne jednostki tworzące partnerstwo i wskazać ośrodki, które w zakresie świadczonych usług mają dominującą rolę na terenie partnerstwa.

Przeprowadzona analiza pozwala stworzyć obraz miejsc korzystania z usług przez mieszkańców poszczególnych gmin Partnerstwa, co pozwala zidentyfikować kluczowe potrzeby mieszkańców na usługi publiczne oraz poziom podaży na te usługi w poszczególnych samorządach, oraz wskazania innych ośrodków, w których te usługi te są obecnie realizowane. To z kolei obrazuje przepływ i dostępność usług w ramach Partnerstwa (samowystarczalność) oraz obszary deficytowe, dla których mieszkańcy korzystają z ośrodków zewnętrznych (brak usług lub niewystarczająca ich podaż lub jakość).

Partnerstwo działa w oparciu o porozumienie powołujące Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz wyznaczony przez samorząd województwa Leszczyński Obszar Funkcjonalny, tworzony przez: Miasto Leszno, Powiat Leszczyński oraz Gminy: Rydzyna, Osieczna, Świąciechowa i Lipno, który będzie realizował projekty w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) przyczyniające się do zrównoważonego rozwoju.

Obszar ZIT Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego tworzy Partnerstwo samorządów – powiatu, miasta regionalnego (byłego wojewódzkiego) i otaczających je gmin ościennych.

Gminy ościennie dostarczają podstawowe usługi publiczne – czyli takie, które zaspokajają potrzeby mieszkańców i powinny być lokalizowane w jak najlepszej dostępności względem miejsca ich zamieszkania:

- Edukacyjne – żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe,
- Zdrowotne – podstawowa opieka zdrowotna,
- Kulturalne – lokalna oferta kulturalna, ośrodki kultury,
- Rekreacyjne – podstawowa infrastruktura i usługa sportowa i rekreacyjna,
- Rynku pracy – dostęp do miejsc pracy,
- Konsumpcyjne – lokalne sklepy, pojedyncze usługi rozrywkowe (np. restauracje)

Miasto Leszno tworzy na tym obszarze ośrodek centralny, będący głównym centrum większości usług publicznych i komercyjnych – zarówno podstawowych, ale powszechniejszych, bardziej zróżnicowanych i lepszej jakości, niż dostępne na poziomie gmin – oferując również usługi wyższego rzędu – świadczące o poziomie i jakości życia:

- Edukacyjne – szkoły średnie i wyższe, dostęp do kursów i szkoleń, kształcenia dorosłych,
- Zdrowotne – specjalistyczna opieka zdrowotna, komercyjne usługi poprawiające komfort życia (np. terapia manualna, kosmetyka, beauty)

- Kulturalne – imprezy i wydarzenia o charakterze ponadlokalnym, stała oferta kulturalna,
- Rekreacyjne – zaawansowana i zróżnicowana infrastruktura i usługa sportowa i rekreacyjna, dostępna dla różnych aktywności i potrzeb
- Rynku pracy – dostęp do zróżnicowanych miejsc pracy, usługi doradcze, księgowe i prawne, wsparcie instytucji otoczenia biznesu,
- Konsumpcyjne – liczne sklepy sieciowe, zróżnicowane usługi rozrywkowe (np. kluby, bary, restauracje, wydarzenia) dla osób dorosłych

Naturalnym jest więc zjawisko występujące w Partnerstwie, w którym to ośrodek centralny, po pierwsze zapewnia największą podaż usług publicznych i komercyjnych, a po drugie, jest naturalnym centrum – miejscem, do którego mieszkańcy sąsiednich gmin przyjeżdżają (poniżej 40 minut), aby z nich skorzystać. Tworzy to zwarty obszar funkcjonalny z jednym dominującym ośrodkiem.

W trakcie analizy zidentyfikowano również usługi publiczne, które albo praktycznie nie występują na terenie Partnerstwa (usługi deficytowe), albo z których mieszkańcy korzystają kierując się poza obszar Partnerstwa. Do tego rodzaju usług zaliczamy usługi wyższego rzędu:

- edukacja w szkołach i uczelniach wyższych (studia i studia podyplomowe),
- specjalistyczne usługi otoczenia i wsparcia biznesu oraz przedsiębiorczości (księgowe, doradcze, szkoleniowe),
- niektóre specjalistyczne usługi zdrowotne (specjalistyczne zabiegi),
- usługi z zakresu kultury wysokiej (teatr, koncerty, wystawy).

Podsumowując, na terenie partnerstwa ujawniają się typowe zależności w zakresie korzystania z usług. Zidentyfikowanie istniejących powiązań może świadczyć o dużym potencjale partnerstwa, z racji zaspokajania kluczowych potrzeb mieszkańców, i ujawnienia faktycznych powiązań funkcjonalnych – usługi są zaspakajane równomiernie, obszar jest samowystarczalny w odniesieniu do większości usług, z dominującą rolą ośrodka centralnego – Miasta Leszna.

3.7. Wyniki badań mieszkańców, liderów i młodzieży

Proces diagnostyczny, związany z opracowaniem strategii Partnerstwa „Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego”, obejmował przeprowadzenie ankiety badającej opinie młodzieży, mieszkańców Partnerstwa i lokalnych liderów.

3.7.1. Wyniki badań młodzieży

Głównym celem przeprowadzonych badań było zdobycie i uzupełnienie wiedzy na temat planów życiowych i edukacyjnych młodzieży w kontekście ich zamieszkania na obszarach zagrożonych kryzysem i utratą kluczowych funkcji rozwojowych.

Badanie diagnozuje trudności odnalezienia się młodych ludzi na rynku pracy, ich stosunku do przedsiębiorczości i aktywności życiowej, plany zawodowe oraz atrakcyjność osiedleńczą danej gminy i obszaru Partnerstwa. Badania były dobrowolne, przeprowadzone w dziesięciu szkołach ponadpodstawowych znajdujących się w Lesznie, wśród 895 uczniów przedostatnich klas szkół średnich – tj. w wieku 16-18 lat. Ten wybór wynika to z faktu, że na tym właśnie etapie życia podejmują oni pierwsze kluczowe dla dalszego przebiegu jego ścieżki samodzielne decyzje. Odpowiedzi udzieliło 697 respondentów tj. 77,9%. Ankieta składała się z 4 modułów: gmina, edukacja, rynek pracy i aktywność życiowa.

Należy odnotować, że ponad połowa ankietowanych z obszaru partnerstwa samorządów lokalnych „ZIT Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego” uważa się, że jest to dobre miejsca do życia i rozwoju (62,5%). Nie podziela tej opinii 19,5% respondentów oraz 18% nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie i wybrało odpowiedź „*trudno powiedzieć*”. Do mieszkania w gminie/miejscowości na obszarze partnerstwa zachęcają przede wszystkim relacje międzyludzkie z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi, więzi i tradycje rodzinne, jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni), estetyka otoczenia i jakość przestrzeni publicznych, oferta i infrastruktura sportowa oraz rekreacyjna, bezpieczeństwo czy oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki). Należy odnotować, że na czołowych miejscach w rankingu czynników mających wpływ do opuszczenia gminy/miejscowości znalazły się wysokość zarobków i płac, oferta usług zdrowotnych, oferta pracy, rynek, dostępność i ceny mieszkań/domów, oraz komunikacja i transport zbiorowy. Do czynników niemających większego znaczenia na decyzje opuszczenia gminy/miejscowości ankietowani wskazali przede wszystkim warunki dla rolnictwa i prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego. Najpilniejszymi do realizacji przedsięwzięciami, które przyczyniły by się do chęci pozostania młodych ludzi na obszarze partnerstwa jest tworzenie nowych miejsc pracy, lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna), lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, oraz lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia.

Najmniejszy wpływ na wiązanie swoich planów życiowych i zamieszkanie w swojej gminie/miejscowości ankietowanych to działania związane z budowaniem lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury czy integrowanie wokół lokalnej wartości.

W części potrzeb edukacyjnych, zdecydowana większość ankietowanych 41,7% po ukończeniu szkoły planuje jej kontynuację i jednocześnie podjęcie pracy lub podjęcie pracy. Z kolei tylko 15,8% respondentów po skończonej szkole zamierza podjąć pracę oraz 3,8% ma inne plany. Natomiast 11,4% badanych jeszcze nie wie, co zamierza robić po zakończeniu edukacji w szkole ponadpodstawowej.

Młodzież najczęściej zamierza kontynuować naukę w większych miastach, niezbyt oddalonych od obszaru partnerstwa - Wrocław (18,4%) i Poznań (14,6%) a w Lesznie tylko 4,1%. Większość ankietowanych uważa, że w celu zwiększenia swoich szans na rynku pracy potrzebuje przede wszystkim zdobyć praktyczne umiejętności związane z zawodem, wykazać się znajomością języków obcych, pozyskać wiedzę, jak i gdzie efektywnie szukać pracy oraz zdobyć wiedzę psychologiczną (jak wykorzystać własne predyspozycje, koncentrować się, znosić stres). Z kolei około jedna trzecia ankietowanych chciałoby uzupełnić i pogłębić wiedzę z zakresu planowania, zarządzania i prowadzenia własnej firmy, gospodarstwa rolnego. Natomiast 27,2% ankietowanych w celu podjęcia wymarzonej pracy zamierza podnieść swoje kompetencje społeczne w zakresie komunikacji, współpracy, liderowania, itp. Natomiast co dziesiąty ankietowany przyznał, że nie wie, w jakich obszarach brakuje mu wiedzy i kompetencji.

W części dotyczącej rynku pracy 22,2% ankietowanych planuje pracować w miejscowości, w której mieszka lub zamierza podjąć pracę w innej miejscowości w ramach obszaru partnerstwa. W ocenie 77,4% ankietowanych najbardziej atrakcyjna jest praca w zagranicznej firmie, własna działalność gospodarcza (pozarolnicza - 67,3%), praca w małej lub średniej firmie lokalnej (65,3%) oraz praca w firmie rodzinnej (poza rolnictwem - 63,2%). Z kolei nieatrakcyjne w opinii młodzieży jest praca w rodzinnym gospodarstwie rolnym oraz „prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego czy prowadzenie domu - gospodarstwa domowego.

Należy odnotować, że abiturienti dość trafnie wybrali przesłanki do podjęcia własnej działalności gospodarczej, prowadzenia własnej firmy/gospodarstwa rolnego, do których zaliczyli posiadanie dobrego pomysłu na biznes (46,8%), posiadanie odpowiedniej wiedzy i doświadczenia w zawodzie (39,4%), posiadanie odpowiednich znajomości, kontaktów np. z potencjalnymi klientami, dostawcami (31,2%) oraz „posiadanie odpowiednich środków finansowych na start (29,9%).

W module aktywność zawodowa wysoce niepokojącym zjawiskiem jest brak zaufania młodych ludzi do instytucji publicznych w tym samorządów lokalnych a największe zaufanie posiadają do rodziny, bliskich sąsiadów i znajomych oraz osób, z którymi pracują lub się uczą.

3.7.2. Wyniki badań mieszkańców

Badanie mieszkańców gmin obszaru partnerstwa miało na celu poznanie opinii o miejscu, w którym żyją, sposobach korzystania z usług publicznych i potrzebach w tym zakresie. Ankieta została opublikowana na stronach internetowych i portalach społecznościowych gmin wchodzących w skład Partnerstwa. Badanie realizowane było w terminie od 7.07.2022r do 28.07.22r. a ankietę wypełniło 421 mieszkańców partnerstwa. Ponad 82% badanych uznało, że obszar Partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i dalszego rozwoju. Obszary jakie mieszkańcy oceniają najlepiej i są silną stroną (plusem) to więzi i tradycje rodzinne, relacje międzyludzkie (z

sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi), lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia, bezpieczeństwo, atrakcyjność turystyczna, przyrodnicza i kulturowa, zabytki, jakość i czystość środowiska naturalnego (powietrza, wody, zieleni), oferta usług społecznych i opiekuńczych (żłobki, przedszkola, domy opieki), oraz oferta handlowa i usług rynkowych dla mieszkańców i firm. Warto zwrócić uwagę, że większość mieszkańców (ok. 60%) uważa, że bezpieczeństwo jest silną stroną gminy. Wynika to z niskiego poziomu przestępczości oraz z ciągłej poprawy infrastruktury pieszo-drogowej poprzez budowę chodników, przebudowę dróg oraz ścieżek pieszo-rowerowych. Coraz więcej obiektów i przestrzeni publicznych zabezpieczanych jest poprzez montaż monitoringu.

Za najważniejsze przedsięwzięcia które powinny zostać zrealizowane w gminie w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia i zachęcić mieszkańców - zwłaszcza młodych, do pozostania bądź powrotu respondenci uważają tworzenie nowych miejsc pracy, lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samozatrudnienia, lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego oraz lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna). Z badania wynika, że mieszkańcy partnerstwa z usług: edukacja podstawowa dzieci i opieka nad dzieckiem (przedszkole, żłobek), usługi kultury popularnej i rozrywki (kino, koncert, widowiska, itp.), realizacja własnych pasji (koła zainteresowań, aktywność społeczna, chór, orkiestra, zespół taneczny itp.), uprawianie sportu i rekreacja (kluby/sekcje sportowe i turystyczne, jogging, fitness), udział w imprezach sportowych, meczach czy zawodach, usługi typu "beauty" (fryzjer, kosmetyczka, solarium, spa, itp.) korzystają głównie w gminach partnerstwa. Edukacja w szkołach ponadpodstawowych świadczona jest w Lesznie. Natomiast specjalistyczna opieka zdrowotna (w tym szpitale) realizowana jest w ponad 72% w Lesznie a w miejscowościach poza obszarem Partnerstwa w ponad 27%.

3.7.3. Badania ankietowe liderów

Badanie poprzedzone zostało Identyfikacją i przygotowaniem listy interesariuszy z wszystkich gmin będących członkami partnerstwa. Wytypowano liderów z czterech kategorie lokalnych: lider administracji (wójt, burmistrz, prezydent, starosta, wyższy urzędnik JST, kierownicy instytucji współpracującej z JST, itp.), lider gospodarki (przedsiębiorca, członek kierownictwa firmy, menadżer, itp.), lider sektora społecznego (lider organizacji społecznej, fundacji, stowarzyszenia, znany społecznik, itp.) i lider opinii (ksiądz, dziennikarz, popularny bloger, inny lokalny autorytet- lider opinii).

Badanie trwało w dniach od 20.06.2022 r. do 30.06.2022 r. Ankietę wypełniło łącznie 31 osób.

Ponad 61% ankietowanych uważa, że obszar partnerstwa jest dobrym miejscem do życia i rozwoju a ponad 38 % uważa, że obszar partnerstwa jest raczej dobrym miejscem. Wymieniają, że silne strony (atuty) partnerstwa to: lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia, więzi i tradycje rodzinne, relacje międzyludzkie (z sąsiadami, przyjaciółmi, znajomymi), opinia o gminie i jej mieszkańcach, działania i jakość pracy samorządu lokalnego (urzędu gminy/miasta) i bezpieczeństwo. Tak uważa ponad 80% badanych liderów. Aby poprawić warunki życia i zachęcić zwłaszcza młodych mieszkańców do pozostania bądź powrotu na obszar partnerstwa według liderów, w pierwszej kolejności powinny zostać poczynione następujące działania :
poprawienie oferty usług zdrowotnych (61,29%), poprawa komunikacji i transportu zbiorowego (51,61%), wyższa wysokość zarobków i płac (41,94%), lokalna kultura, produkty, wyroby, usługi - to, z czego gmina jest znana (32,26%) czy lepsza oferta usług społecznych i opiekuńczych - żłobki, przedszkola, domy opieki (25,81%).
Najpilniejsze zadań do wykonania wg liderów to: lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi; tworzenie nowych miejsc pracy; poprawa warunków środowiskowych (więcej zieleni, czystość powietrza, jezior, rzek, itp.); aktywniejsza polityka prorodzinna (realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek - przedszkola, żłobki, itp.); stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe,; stworzenie atrakcyjnej infrastruktury miejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki, rowerowe, obiekty sportowe; lepsza i bardziej dostępna opieka zdrowotna (podstawowa i specjalistyczna) czy lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń. Wśród wewnętrznych czynników sprzyjających współpracy i dalszym wspólnym działaniom jednostek samorządu terytorialnego tworzących obszar Partnerstwa liderzy wymieniają: infrastrukturę drogową (sieć dróg); sieć szkół i instytucji edukacyjnych; infrastruktura sportowo-rekreacyjna i turystyczna; infrastruktura kultury i przeszłość, historię, tradycję i kulturę. Natomiast do czynników zewnętrznych zaliczają: rozwój mediów społecznościowych, oparty na wiedzy i danych (big data); rozwój nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych; prowadzoną politykę ochrony środowiska – ekologiczną; warunki naturalne i geograficzne gmin w obszarze Partnerstwa oraz polityka energetyczna (OZE itd.)

3.7.4. Inne opinie badanych

- liderzy wskazali, że obszar rynku i ofert pracy jest silną stroną (61,29%), a mieszkańcy, odwrotnie, że jest minusem (51,07%). Ciekawe, dlaczego, czy to wynika z ugruntowanej pozycji liderów, mieszkańcy mają inne spostrzeżenia ze względu na inny status społeczny?

- w obszarze działania i jakości pracy samorządu lokalnego liderzy w 83,87% wskazali jako silną stronę, odwrotnie mieszkańcy (36,58%) a 30,17% badanych nie ma zdania.

- jakość i zakres usług komunalnych, liderzy traktują obszar jako pozytywny 61,29%, mieszkańcy po połowie, ciekawe czy to zależy od miejsca zamieszkania (miasto, gmina, dom, blok).

- w pytaniu o dostępność i ceny mieszkań liderzy w 45,16% ocenili je pozytywnie a w 45,16% nie mieli zdania. Mieszkańcy inaczej się wypowiedzieli, bo w 43,47% ocenili negatywnie a w 34,68% nie mieli zdania.
- w opinii o gminie i jej mieszkańcach 80% odpowiedzi liderów wskazuje to jako atut, a mieszkańcy już nie byli tak zdecydowani, można wnioskować, że liderzy oceniają swoje poczynania i swoich mieszkańców jako silną stronę, sami mieszkańcy zdania nie podzielają.
- liderzy w większości pozytywnie oceniają ofertę edukacji i kształcenia się, mieszkańcy już w podziale 49,41% na plus, 30,88% na minus. Warto by było sprawdzić opinię w podziale na etapy edukacji, ponieważ dostrzegalne są różnice w poziomie kształcenia na każdym szczeblu.
- ponad 90% respondentów korzysta z usług zdrowotnych na terenie obszaru, ale i tak nie jest z niej zadowolona, czyli nie muszą wyjeżdżać, więc warto by było wprowadzić ulepszenia. Niestety samorząd nie ma w większości wpływu na jakość opieki zdrowotnej.
- po usługi kulturalne od 30% do 40% wyjeżdża poza obszar partnerstwa, dodatkowo aż 46% nie dostrzega atutów tego obszaru. Mieszkańcy postrzegają ten temat inaczej niż liderzy. Wydaje się, że ilość i jakość jest na dobrym poziomie. Jak się rozmawia z mieszkańcami, to wręcz wskazują na zbyt dużą ilość wydarzeń, więc raczej nie chodzi o ilość
- ciekawa jest odpowiedź na pytanie o realizację własnych pasji, większość respondentów korzysta z takich usług, chociaż aż 38,72% nie i ważne jest czy wynika to z wieku, czy statusu społecznego
- większość mieszkańców (ok. 60%) uważa, że bezpieczeństwo jest silną stroną gminy. Wynika to z niskiego poziomu przestępczości oraz z ciągłej poprawy infrastruktury pieszo-drogowej poprzez budowę chodników, przebudowę dróg oraz ścieżek pieszo-rowerowych. Coraz więcej obiektów i przestrzeni publicznych zabezpieczanych jest poprzez montaż monitoringu

3.7.5. Rekomendacje

Rekomenduje się systematyczne prowadzenie tego typu badań zarówno dla młodzieży, mieszkańców i lokalnych liderów. Badania powinny być prowadzone co 1-2 lata. Pozwoli to na posiadanie aktualnej i pełnej wiedzy na temat potrzeb i planów życiowych oraz edukacyjnych mieszkańców. Tego typu wiedza pozwala na szybkie podjęcie działań i dokonanie wyborów dostosowujących funkcjonowanie gmin partnerstwa do aktualnych potrzeb a w szczególności reakcji na lokalny rynek pracy, potrzeb i aspiracji osób młodych, ale także lepsze powiązanie systemu edukacji z potrzebami rynku pracy. W okresie dłuższym pozwoli to stworzenie lepszych warunków do realizacji strategicznych przedsięwzięć zaplanowanych w dokumentach partnerstwa.

4. Analiza potencjałów, problemów i potrzeb obszaru partnerstwa

4.1. Kluczowe potencjały obszaru partnerstwa (zasoby i produkty lokalne)

Potencjały obszaru partnerstwa to przede wszystkim posiadane zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie (dochody) lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy Partnerstwa. Potencjały Partnerstwa to **możliwości rozwoju, zbudowane na kompetencjach, sprawnościach i posiadanych zasobach Partnerstwa**, a także na umiejętnym korzystaniu z zasobów otoczenia, które mają służyć osiągnięciu określonych celów lub kierunków rozwojowych.

Potencjały możemy podzielić na dwie kategorie: **zasobów i produktów**. Zostały one zidentyfikowane w trakcie przeprowadzonej diagnozy w procesie warsztatowym, podczas mapowania i rangowania obu tych kategorii czynników, według oceny możliwości ich wykorzystania, unikalności (dla zasobów) oraz wartości dodanej i potencjału rozwoju (dla produktów).

Zasoby, czyli to, co mamy, stanowią charakterystyczne, nieprzetworzone i użyteczne elementy, materialne lub niematerialne, które są potrzebne do tworzenia produktów, usług i ofert, tj. środowisko naturalne, istniejąca infrastruktura i instytucje, ludzie i ich umiejętności, tradycje, wydarzenia historyczne, itd.

Produkty, czyli to, co wytwarzamy, to konkretne rzeczy materialne, zdarzenia, usługi, które są oferowane i przynoszą korzyść bezpośrednią (dochody) lub pośrednią wyrażoną przez wartość dodaną dla obszaru, dla mieszkańców, dla interesariuszy, tj. produkty regionalne, znane zakłady pracy, parki narodowe, wydarzenia cykliczne, znane szlaki turystyczne, szczególne oferty inwestycyjne, standard realizacji usług, itd.

Zidentyfikowane w procesie diagnozy pogłębionej czynniki wewnętrzne mające istotny, pozytywny wpływ na realizację kierunków rozwojowych są potencjałami wewnętrznymi (w tym mocnymi stronami) obszaru Partnerstwa.

W zakresie **kluczowych zasobów z poziomu całego Partnerstwa** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia

Tabela 12: Kluczowe zasoby Partnerstwa

Zasoby partnerstwa
KLUCZOWE
Położenie obszaru ZIT i jego dostępność komunikacyjna - drogowa, kolejowa, pieszo-rowerowa
Tereny inwestycyjne, strefa przemysłowa i rozwinięty sektor MŚP
Walory krajobrazowe, rekreacja i edukacja
Wysoki kapitał społeczny i rozwinięty sektor pozarządowy (NGO)
Zbiorniki wodne, retencyjne, jeziora
Edukacja i kształcenie kadr
Imprezy o charakterze międzynarodowych (Airshow, Traktoriada)
Miód i zdrowa żywność
UZUPEŁNIAJĄCE
Dziedzictwo kulturowe, historia, folklor
Lotnisko
Tereny zielone miasta i wsi
Liczne obiekty sportowe

Źródło: opracowanie własne

W zakresie **kluczowych produktów z poziomu całego Partnerstwa** zidentyfikowano i sklasyfikowano je według poniższego zestawienia:

Tabela 13: Kluczowe produkty Partnerstwa

Produkty partnerstwa
KLUCZOWE
Cykliczne imprezy lokalne i międzynarodowe
Edukacja, w tym ponadpodstawowa i zawodowa
Infrastruktura rowerowa i turystyczna
E-usługi
Liczne zabytki i obiekty historyczne
Rozwinięta infrastruktura drogowa i kolejowa (trasa S5, połączenie Wrocław-Poznań)
Strefy przemysłowe i inwestycyjne
Walory krajobrazowe, rekreacja i edukacja
UZUPEŁNIAJĄCE
Atrakcyjne zbiorniki wodne i jeziora
Rozwinięty i aktywny sektor MŚP

Źródło: opracowanie własne

Dzięki temu procesowi, w efekcie udało się wyselekcjonować i ocenić potencjał lokalnych zasobów, które mogą być wykorzystane dla generowania łańcuchów produktów, oraz zidentyfikować kluczowe produkty, o największym **potencjale rozwoju i generujących największe korzyści dla lokalnej społeczności**.

4.2. Kluczowe problemy obszaru partnerstwa

Bariery rozwojowe to zjawiska lub czynniki (wewnętrzne i zewnętrzne), które **uniemożliwiają lub utrudniają realizację kierunków lub celów rozwojowych**. Składają się na nie niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały, istniejąca sytuacja negatywna, niekorzystne warunki (zamiast pożądanych), itd. W trakcie procesu diagnostycznego, wyodrębniono problemy kluczowe, które wynikają z innych problemów pośrednich / przyczyn, i które mogą generować wiele odczuwalnych skutków / trudności, wspólnych dla całego środowiska społeczno-gospodarczego.

Deficyty te budowane są w układzie tzw. **drzewa problemów**, czyli matrycy logicznej, uporządkowanej w układzie:

- **przyczyna → problem → skutek**

W ramach budowania matrycy logicznej, poza określeniem samych problemów zasadniczych, diagnozowano również, co powoduje dany problem oraz jakie negatywne efekty przynosi. Identyfikując podstawowe bariery rozwojowe i problemy dotyczące całego Partnerstwa dokonano ich grupowania na obszary tematyczne, w wymiarach gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym. Dokonano także analizy **związków przyczynowo-skutkowych** i wskazania problemu kluczowego, generującego najwięcej problemów, którego skutki są najszerze i najbardziej odczuwalne dla interesariuszy.

Wypracowane drzewo problemów, wraz z ich przyczynami i skutkami prezentują poniższe matryce logiczne – wyodrębnione dla kluczowych wymiarów: społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego oraz ogólnego.

Drzewo problemów w **wymiarze ogólnym** wypracowano jak poniżej:

Tabela 28: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar ogólny

WYMIAR OGÓLNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
SŁABA INFRASTRUKTURA WEWNĘTRZNA (DROGI, TRANSPORT PUBLICZNY, ALTERNATYWNE ŚRODKI TRANSPORTU)	WEWNĘTRZNE WYKLUCZENIE KOMUNIKACYJNE	OGRANICZONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY I NISKA ATRAKCYJNOŚĆ OBSZARU (MOBILNOŚĆ, CZAS WOLNY)

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonych prac wyodrębniono problem kluczowy, którym okazało się wewnętrzne wykluczenie komunikacyjne. Wpływ na ten problem ma słaba infrastruktura wewnętrzna, ograniczony transport publiczny i brak alternatywnych środków transportu na terenie Partnerstwa, a skutkiem tego jest niewątpliwie ograniczenie rozwoju społeczno-gospodarczego i jego niższa atrakcyjność pod kątem swobodnego przemieszczania się w celach zawodowych czy spędzania czasu wolnego.

Dzięki określeniu kluczowego problemu udało się zdefiniować trzy podstawowe problemy szczegółowe w trzech podstawowych sferach: gospodarczej, społecznej oraz środowiskowej.

4.2.1.1. Problemy w wymiarze społecznym

Drzewo problemów w **wymiarze społecznym** jak poniżej:

Tabela 29: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar społeczny

WYMIAR SPOŁECZNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 niski przyrost naturalny 2 migracje osób młodych do większych ośrodków 3 niewystarczający napływ nowych mieszkańców 4 starzenie się społeczeństwa	Negatywne zmiany demograficzne	1 ograniczony rozwój 2 brak zastępowalności społecznej 3 wysokie koszty usług społecznych (infrastruktura, usługi senioralne) 4 brak pracowników do sektora gospodarczego
1 niewystarczająca infrastruktura wewnętrzna (placówki zdrowia, dostosowanie do potrzeb, oferta) 2 duży odsetek osób starszych - starzenie się społeczeństwa i migracje młodych 3 brak profilaktyki 4 zagrożenia zewnętrzne - pandemia, wojna, wysoki poziom stresu	Brak pełnego dostępu do usług publicznych (medyczne, senioralne)	1 problemy zdrowotne 2 ograniczone poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego 3 obciążenia dla osób w wieku produkcyjnym 4 wysokie koszty utrzymania infrastruktury publicznej 5 wpływ na wszystkie aktywności ludzkie (stres, niska efektywność, choroby psychiczne)
1 niska atrakcyjność zawodowa 2 konkurencja większych ośrodków zewnętrznych 3 mniejsza integracja pokoleniowa i rodzinna 4 brak oferty wolnego czasu	Migracje osób młodych	1 starzejące się społeczeństwo 2 wyższe koszty społeczne (utrzymania infrastruktury) 3 brak zastępowalności pokoleniowej

Źródło: opracowanie własne

W wyniku dalszej analizy wyodrębniono główne problemy w wymiarze społecznym. Są to negatywne zmiany demograficzne, brak pełnego dostępu do usług publicznych i migracje osób młodych.

Wpływ na problem negatywnych zmian demograficznych ma niski przyrost naturalny, migracje osób młodych do większych ośrodków, niewystarczający napływ nowych mieszkańców, starzenie się społeczeństwa. Skutkiem tego jest ograniczony rozwój, brak zastępowalności społecznej, wysokie koszty usług społecznych (infrastruktura, usługi senioralne), brak pracowników dla sektora gospodarczego. W sferze społecznej konieczne staje się stworzenie wysokiej jakości oferty usług społecznych.

Wpływ na problem braku pełnego dostępu do usług publicznych ma niewystarczająca infrastruktura wewnętrzna (placówki zdrowia, dostosowanie do potrzeb, oferta), duży odsetek osób starszych - starzenie się społeczeństwa i migracje młodych, brak profilaktyki, zagrożenia zewnętrzne jakimi są pandemia, wojna, wysoki poziom stresu. Skutkiem tego są problemy zdrowotne, ograniczone poczucie bezpieczeństwa zdrowotnego, obciążenia dla osób w wieku produkcyjnym, wysokie koszty utrzymania infrastruktury publicznej, wpływ na wszystkie aktywności ludzkie (stres, niska efektywność, choroby psychiczne). Interwencja strategiczna w

obszarze usług publicznych powinna dotyczyć nie tylko seniorów, ale także dzieci, młodzieży (edukacja) oraz młodych rodzin. Działania takie zwiększa atrakcyjność zamieszkania na obszarze partnerstwa a w konsekwencji mniejszą migrację i z czasem większy przyrost naturalny.

Wpływ na problem migracji osób młodych ma niska atrakcyjność zawodowa, konkurencja większych ośrodków zewnętrznych, mniejsza integracja pokoleniowa i rodzinna, brak oferty wolnego czasu. Skutkiem tego jest starzejące się społeczeństwo, wyższe koszty społeczne (utrzymania infrastruktury), brak zastępowalności pokoleniowej. Skupienie się na osobach młodych, zaprojektowanie i realizacja usług społecznych dla tej grupy wiekowej powinno wpłynąć na decyzje życiowe o miejscu zamieszkania i założeniu rodziny na terenie Partnerstwa.

4.2.1.2. Problemy w wymiarze gospodarczym

Drzewo problemów w wymiarze gospodarczym jak poniżej:

Tabela 30: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar gospodarczy

WYMIAR GOSPODARCZY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 brak dostępu do innowacji 2 niskie wykształcenie ludności (przedsiębiorczość) 3 niesprzyjające warunki prawne do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej	Niska innowacyjność rynku pracy	1 narażenie na skutki niestabilnych warunków gospodarczych 2 niski poziom stałego rozwoju gospodarczego 3 brak większych ośrodków pracy (podatnik, miejsce zatrudnienia) 4 stagnacja gospodarcza i niski poziom innowacyjnych przedsiębiorstw
1 brak MPZP 2 zapotrzebowanie na rozwój gospodarczy 3 brak pełnej sieci i mediów technicznych i teletechnicznych 4 koszty budowy infrastruktury gospodarczej	Niewystarczająca ilość stref przemysłowych i gospodarczych	1 brak zainteresowania inwestorów zewnętrznych 2 niskie zainteresowanie tworzeniem nowych przedsiębiorstw 3 migracje zarobkowe poza partnerstwo 4 niska atrakcyjność dla młodych
1 brak infrastruktury 2 niekorzystne przepisy w zakresie OZE 3 niewystarczająca infrastruktura przesyłowa	Brak rozwoju OZE	1 wysokie koszty usług publicznych 2 szkodliwy wpływ na środowisko 3 brak wykorzystania potencjału terenu

Źródło: opracowanie własne

Główne problemy w sferze gospodarczej stanowią niska innowacyjność rynku pracy, niewystarczająca ilość stref przemysłowych i gospodarczych oraz brak rozwoju OZE.

Niska innowacyjność rynku pracy wynika z wielu przyczyn, w tym z braku obecności firm stosujących wysokie technologie, produkujących wysoko przetworzone produkty finalne. To z kolei powoduje odpływ osób z wyższymi kwalifikacjami i brak presji na tworzenie specjalistycznych miejsc pracy, przez co następuje stagnacja i zmniejszenie konkurencyjności obszaru.

Niedobór stref przemysłowych, gospodarczych to wynik braku ich wyznaczenia w planach miejscowych, kosztów uzbrojenia terenów - szerzej mówiąc braku kompleksowego podejścia do przestrzennych uwarunkowań rozwoju gospodarczego. W wyniku tej sytuacji mniejsze jest zainteresowanie inwestorów zewnętrznych, rozwija się zjawisko migracji zarobkowych poza Partnerstwo, praca na terenie LOF jest mało atrakcyjna dla ludzi młodych, wchodzących na rynek pracy.

Co do odnawialnych źródeł energii, to u podstaw problemu wskazuje się uwarunkowania częściowo zewnętrzne (niekorzystne przepisy), w każdym razie generalnie pozostające poza wpływem czynników lokalnych, gdyż budowa infrastruktury przesyłowej pozostaje poza zadaniami samorządów. Brak rozwoju OZE to z kolei wysokie koszty usług publicznych (zwłaszcza w dobie wysokich cen energii ze źródeł nieodnawialnych), szkodliwy wpływ na środowisko i niewykorzystanie potencjału terenu.

4.2.1.3. Problemy w wymiarze środowiskowo-przestrzennym

Drzewo problemów w **wymiarze środowiskowo-przestrzennym** jak poniżej:

Tabela 31: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar środowiskowo-przestrzenny

WYMIAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY		
PRZYCZYNA	PROBLEM KLUCZOWY	SKUTEK
1 wysokie koszty utrzymania 2 rozproszenie mieszkańców po różnych ośrodkach 3 potrzeby dzieci, osób starszych i niemobilnych 4 brak infrastruktury alternatywnych środków transportu 5 brak porozumień ponadlokalnych	Ograniczona dostępność komunikacyjna (wewnętrzna)	1 przeludnione autobusy w mieście 2 ograniczona mobilność dzieci i osób starszych i niepełnosprawnych 3 wykluczenie komunikacyjne 4 brak dostępu do części usług publicznych (szkoła, kultura, praca, rozrywka) 5 zanieczyszczenie środowiska - indywidualne środki transportu (samochody)
1 brak środków 2 duży obszar 3 skomplikowane inwestycje 4 dynamiczny rozwój budownictwa - wysokie potrzeby 5 brak infrastruktury retencyjnej i ograniczenia w dostępie do wody (susze)	Brak pełnej infrastruktury publicznej (kanalizacyjnej, wodno-ściekowej, retencyjnej)	1 wysokie zanieczyszczenie środowiska i wód powierzchniowych 2 ograniczenie rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej i inwestycyjnej
1 rodzaj paliwa wykorzystywanego do ogrzewania 2 brak pełnej sieci ciepłowniczej 3 nieświadomość części mieszkańców	Zanieczyszczenie powietrza	1 zanieczyszczenie środowiska 2 problemy zdrowotne 3 niska atrakcyjność zamieszkania

Źródło: opracowanie własne

Należy zauważyć, że zarówno w analizie wskaźnikowej, jak i jakościowej, kwestie związane z dostępnością (wewnętrzna) wychodzą na pierwszy plan, jako podstawowy problem Partnerstwa. Grupą, która najbardziej cierpi z powodu deficytów w komunikacji jest młodzież i osoby starsze (osoby niemobilne). Problem swobodnego przemieszczania się np. do szkoły lub do ośrodków zdrowia, dotyka w znacznej mierze obszarów wiejskich Partnerstwa.

W związku z dynamicznym rozwojem w zakresie gospodarczym i mieszkaniowym, członkowie Partnerstwa definiują narastający problem ze sprostaniem wyzwaniom środowiskowym, w zakresie zapewnienia i utrzymania odpowiedniej infrastruktury technicznej (kanalizacja, wodociągi i retencja). Kwestie retencionowania wody i szerzej, gospodarowania wodami opadowymi, stają się coraz większym problemem, w kontekście zmian klimatycznych.

Partnerstwo dostrzega również jako problem kwestie związane z zanieczyszczeniami powietrza (szczególnie w zakresie niskiej emisji a także smogu komunikacyjnego). Poprawa czystości powietrza musi być realizowana w sposób ponadlokalny, dlatego Partnerstwo dostrzega potrzebę współpracy w tym zakresie.

4.2.1.4. Problemy – podsumowanie

Dzięki temu procesowi możliwa była **identyfikacja zasadniczych problemów** dotyczących Partnerstwa i **selekcja problemów kluczowych, mapowanie powiązań logicznych** problemów z ich **przyczynami i skutkami**. Konsekwencją tej logicznej, uporządkowanej matrycy jest możliwość generowania **kierunkowych obszarów interwencji**, określenia celów strategicznych oraz konkretnych działań do podejmowania, mających niwelować wskazane deficyty przy wykorzystaniu posiadanych zasobów i produktów.

4.3. Czynniki warunkujące rozwój (analiza SWOT)

Analizowanie tego, co może lub powinno stać się w przyszłości, wymaga szczegółowej wiedzy na temat tego, co się dzieje dziś, w związku z tym niezbędne jest do tego przeprowadzenie diagnozy z perspektywy całego obszaru. Najpopularniejszą i najprostszą techniką przeprowadzenia analizy strategicznej jest analiza SWOT. Jest to badanie silnych i słabych stron organizacji (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń pojawiających się przed nią (czynniki zewnętrzne) – ponieważ każda organizacja posiada silne i słabe strony, często niewidoczne z jej środka. Wykonując najprostszą analizę SWOT otrzymujemy zestawienie czterech kategorii:

- listę **silnych stron** organizacji
- listę **słabych stron** organizacji
- listę **szans**, jakie istnieją lub mogą pojawić się w otoczeniu organizacji
- listę **zagrożeń**, jakie ujawniły i mogą ujawnić się w otoczeniu.

Listy te są ograniczone, zawierają zazwyczaj po kilka najważniejszych i dobrze zdefiniowanych silnych stron i słabości oraz szans i zagrożeń. Umożliwia to koncentrację na tym, co dla jednostki ma najważniejsze znaczenie (i rezygnację z czynników mniej istotnych). Takie świadome i ograniczone pole widzenia ma charakter decyzji strategicznych.

Wykonując szczegółową analizę Partnerstwa dokonano dodatkowego podziału czynników wewnętrznych i zewnętrznych na cztery podstawowe wymiary:

- społeczny
- gospodarczy
- środowiskowo-przestrzenny
- ogólny (podsumowujący)

Podział analizy na obszary pozwala na szczegółowe przebadanie najważniejszych czynników mających wpływ na rozwój badanego partnerstwa.

Tabela 32: Zestawienie mocnych i słabych stron Partnerstwa

WYMIAR	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
SPOŁECZNY	Rozwinięty sektor pozarządowy	Braki kadrowe w placówkach publicznych (szkoły)
	Dostępność terenów rekreacyjnych i krajobrazowych	Ograniczona oferta czasu wolnego, szczególnie dla osób młodych
	Dostęp do usług edukacyjnych, w tym ponadpodstawowych	Niekorzystna struktura demograficzna
	Wysoki etos pracy	Brak pełnego dostępu do usług medycznych i senioralnych
GOSPODARCZY	Dostęp do terenów inwestycyjnych	Wysokie koszty życia
	Wysoka przedsiębiorczość mieszkańców	Ograniczony dostęp do e-usług i obsługi gospodarczej
	Wysoka dostępność zewnętrzna	Niska innowacyjność gospodarki Niestabilne warunki prowadzenia działalności gospodarczej
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENY	Walory krajobrazowe	Niewystarczająca sieć komunikacji publicznej
	Atrakcyjne położenie - lokalizacja i dostępność zewnętrzna	Zła jakość środowiska (powietrze)
	Różnorodność terenu	Brak pełnej infrastruktury publicznej, szczególnie wodnej
	Wstępnie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych	Ograniczona dostępność terenów mieszkaniowych
OGÓLNY	Duży potencjał ludzki	Niska dostępność wewnętrzna (komunikacyjna)
	Potencjał inwestycyjny i gospodarczy	Brak pełnego dostępu do usług publicznych (medycznych, senioralnych)
	Wysoka dostępność zewnętrzna	Niska dywersyfikacja rynku pracy
	Walory krajobrazowe	Niekorzystna struktura demograficzna

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzone analizy wykazały kilka kluczowych obszarów szans i zagrożeń (czynniki zewnętrzne) Partnerstwa według poniższego podsumowania:

Tabela 33: Zestawienie szans i zagrożeń Partnerstwa

WYMIAR	SZANSE	ZAGROŻENIA
SPOŁECZNY	Wykorzystanie wysokiego potencjału mieszkańców (etos)	Obniżający się poziom zaufania społecznego

	Rozwój w oparciu o lokalnych liderów	Wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne
	Rozwój w oparciu o niszowe aktywności (np. szybownictwo)	
GOSPODARCZY	Rozwój sektora OZE	Zmiany prawne ograniczające wpływy z lokalnej gospodarki
	Wzrost zainteresowania przedsiębiorczością	Warunki zewnętrzne (prawo, kryzysy gospodarcze, inflacja)
	Rozwój w oparciu o nowe inwestycje (tereny inwestycyjne)	Zmniejszona atrakcyjność dla dużych inwestycji
ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	Walory krajobrazowe- jeziora	Negatywne zmiany klimatyczne
	Zwiększona atrakcyjność inwestycyjna (dostępność zewnętrzna)	Zanieczyszczone środowisko i koszty zdrowotne
OGÓLNY	Wykorzystanie wysokiego potencjału mieszkańców	Wykluczenie komunikacyjne (wewnętrzne)
	Rozwój sektora OZE	Niesprzyjające warunki do prowadzenia rozwoju (społecznego i gospodarczego)
	Inwestycje w oparciu o finansowanie zewnętrzne	Brak zewnętrznego finansowania

Źródło: opracowanie własne

Przedstawiona powyżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczo-środowiskowego obszaru partnerstwa. Powyższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach partnerstwa i stojących przed nim szansach i zagrożeniach jest wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach poszczególnych gmin.

4.4. Kluczowe potrzeby rozwojowe obszaru partnerstwa

Kluczowe (strategiczne) potrzeby rozwojowe to sposób (działanie, kierunek, coś co trzeba zrobić) wpływu kluczowych czynników rozwoju na pozytywną zmianę innych czynników SWOT, tzn. to w jaki sposób osłabiają one zagrożenia i/lub wykorzystują szanse i/lub wzmocnią silne strony i/lub ograniczą słabe strony.

Podsumowując całościowo proces diagnostyczny wypracowano kilka **zasadniczych potrzeb kierunkowych Partnerstwa** – z punktu widzenia społecznego, gospodarczego i środowiskowo-przestrzennego, które na tym etapie przenikają się i nie są ściśle przypisane do wymiaru – wpływają na większy aspekt życia społeczno-gospodarczego.

Tabela 34: Matryca kluczowych potrzeb Partnerstwa

MATRYCA POTRZEB	
1	Zwiększenie oferty usług społecznych, senioralnych i dla osób z niepełnosprawnościami
2	Poprawa oferty czas wolnego – sport, rekreacja, kultura
3	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
4	Wspólne inicjatywy w obszarze usług publicznych (edukacyjnych, medycznych, komunikacyjnych, mieszkaniowych, itd.)
5	Zwiększenie potencjału stref inwestycyjnych (infrastruktura, uzbrojenie, oferta)
6	Rozwój inwestycji OZE
7	Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej
8	Rozwój alternatywnych środków komunikacji wewnętrznej
9	Rozwój infrastruktury publicznej (wodnej - ujęcia, kanalizacja sanitarna i deszczowa, retencja)
10	Ochrona dziedzictwa kulturowego
11	Rozwój publicznych e-usług

Źródło: opracowanie własne

W ramach potrzeb zidentyfikowano konieczność rozwoju oferty społecznej, w tym przeznaczonej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami – ze specjalnymi potrzebami i ograniczonej mobilności, ale także szeroko rozumianej oferty czasu wolnego – w obszarach sportu, rekreacji i kultury – służącej zwiększeniu atrakcyjności obszaru i poprawy jego konkurencyjności. Konieczna jest też aktywizacja społeczności lokalnej – zwiększenie poziomu współpracy, integracji i zaangażowania społecznego. Instytucjonalnego wzmocnienia wymagają również publiczne e-usługi dla mieszkańców.

Bardzo ważnym aspektem jest też poprawa potencjału inwestycyjnego – poprzez rozwój stref inwestycyjnych i przemysłowych. Wyraźnie zaznaczono również rozwój inwestycji ekologicznych – energetycznych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (OZE), infrastruktury wodnej (kanalizacyjnej, retencyjnej, ujęć), infrastruktury pieszo-rowerowej i alternatywnych środków komunikacji wewnętrznej i dążenia do zrównoważonej mobilności.

Ujawniono również bardzo ważną potrzebę z punktu widzenia interesów ponadlokalnych dotyczącą podejmowania wspólnych inicjatyw w obszarze usług publicznych (edukacyjnych, medycznych, komunikacyjnych, mieszkaniowych, itd.) – od prostych, nieskomplikowanych inicjatyw, po złożone wieloaspektowe zadania.

Inicjatywy te powinny być na doświadczeniach (dobrych praktykach) zewnętrznych, jak i wewnętrznych, których w samorządach Partnerstwa nie brakuje i można je implementować na pozostałych obszarach lub ponadlokalnie.

Potwierdza się, że wykorzystanie istniejącego już potencjału oraz wspólny rozwój obranego kierunku przyniesie większą korzyść dla całego obszary Partnerstwa niż działania indywidualne. **Partnerstwo jest obszarem o dużym potencjale i określonych wyzwaniach**, co potwierdza niniejszy raport. Obraz ten jest podstawą do budowania strategii, która ma przyczynić się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców obszaru Partnerstwa.

Wypracowana analiza diagnostyczna stanowi **podstawę do kierunkowania rozwoju strategicznego** – określenia wyjściowej wizji i celów strategicznych, a w konsekwencji przygotowania odpowiednich inwestycji i działań do podjęcia w celu ich realizacji.

5. Wykazy i spisy

Spis rysunków

Rysunek 1: Obszar partnerstwa i otoczenie	13
Rysunek 2: Ogólny wskaźnik rozwoju Partnerstwa.....	20
Rysunek 3: Ogólny wskaźnik rozwoju na tle kraju	21
Rysunek 4: Wskaźniki wg obszarów – wykres kolumnowy.....	22
Rysunek 5: Wskaźniki rozwoju w poszczególnych obszarach 2016-2020.....	22
Rysunek 6: Wskaźnik rozwoju partnerstwa - wymiar społeczny	24
Rysunek 7: Wskaźnik rozwoju gmin partnerstwa na tle kraju – wymiar społeczny 2020	25
Rysunek 8: Wymiar społeczny – wykres kolumnowy.....	26
Rysunek 9: Prognoza liczny mieszkańców Leszna i powiatu leszczyńskiego do 2050 roku	28
Rysunek 10: Prognoza demograficzna gmin w Polsce do 2030 roku	29
Rysunek 11: Saldo migracji w Partnerstwie wg. kierunków.....	32
Rysunek 12: Stosunek liczby osób w wieku 65+ do łącznej liczby mieszkańców wg gmin w 2019 roku (w %)	38
Rysunek 13: Struktura wieku mieszkańców - dynamika	40
Rysunek 14: Demograficzne wskaźniki flagowe Partnerstwa	43
Rysunek 15: Liczba uczniów w szkołach zawodowych na terenie Partnerstwa (wskaźnik syntetyczny)	48
Rysunek 16: Oferta edukacji i kształcenia się w opinii respondentów badań społecznych na terenie Partnerstwa	49
Rysunek 17: Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na jednego mieszkańca (średnia trzyletnia)	50
Rysunek 18: Dane dotyczące kultury na obszarze Partnerstwa.....	51
Rysunek 19: Postrzeganie przez respondentów oferty i infrastruktury kulturalnej i rozrywkowej - zestawienie badań społecznych w Partnerstwie	52
Rysunek 20: Postrzeganie przez respondentów oferty i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej- zestawienie badań społecznych w Partnerstwie	54
Rysunek 21: Aktywność społeczna i współdziałanie mieszkańców	55
Rysunek 22: Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców.....	56
Rysunek 23: Opinie respondentów dotyczące bezpieczeństwa na obszarze Partnerstwa	60
Rysunek 24: Opinia respondentów dotyczących oferty usług zdrowotnych na obszarze Partnerstwa.....	61
Rysunek 25: Opinie respondentów dotyczące dostępności i cen mieszkań i domów na terenie Partnerstwa.....	65
Rysunek 26: Wskaźnik rozwoju partnerstwa – wymiar gospodarczy	66
Rysunek 27: Wskaźnik rozwoju gmin partnerstwa na tle kraju – wymiar gospodarczy 2020 .	67

Rysunek 28: Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP)	73
Rysunek 29 Wynik operacyjny budżetu netto i brutto oraz wynik finansowy partnerstwa w latach 2011-2021	74
Rysunek 30 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2011-2021.....	75
Rysunek 31 Kwota wydatków majątkowych na 1 mieszkańca w latach 2011-2021	76
Rysunek 32: Wskaźnik rozwoju partnerstwa - wymiar środowiskowo-przestrzenny.....	82
Rysunek 33: Wskaźnik rozwoju partnerstwa – wymiar środowiskowo-przestrzenny.....	83
Rysunek 34: Obszary w wymiarze środowiskowo-przestrzennym – wykres kolumnowy	84
Rysunek 35: Formy ochrony przyrody na obszarze partnerstwa.....	86
Rysunek 36: Klasy pokrycia terenu.....	87
Rysunek 37: Wskaźnik syntetyczny dostępności komunikacyjnej	88
Rysunek 38: Wskaźnik syntetyczny dostępności komunikacyjnej w rozbiciu na gminy	89
Rysunek 39: Szkielet układu komunikacyjnego.....	90
Rysunek 40: Analiza czasu dojazdu samochodem do centrum Leszna	92
Rysunek 41: Wskaźnik syntetyczny długości ścieżek rowerowych w relacji do powierzchni gminy.....	93

Spis tabel

Tabela 1: Powierzchnia i gęstość zaludnienia gmin Partnerstwa	18
Tabela 2: Wymiar społeczny – obszary	26
Tabela 3: Ludność i dynamika zmian liczby ludności w latach 2011- 2021.....	27
Tabela 4: Gęstość zaludnienia w latach 2015- 2021 (osoba na 1 km ²).....	30
Tabela 5: Saldo migracji ogółem na 1000 ludności w gminach Partnerstwa.....	31
Tabela 6: Saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców w latach 2016-2021	33
Tabela 7: Zmiana liczby uchodźców z Ukrainy pomiędzy 31.03.2022r a 15.08.2022r. na terenie gmin Partnerstwa	34
Tabela 8: Przyrost naturalny w latach 2016-2021.....	35
Tabela 9: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021.	36
Tabela 10: Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021.	37
Tabela 11: Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w latach 2017-2021	39
Tabela 12: Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na obszarze Partnerstwa w latach 2017-2022.....	41
Tabela 13: Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	42
Tabela 14: Dane dotyczące przedszkoli na terenie Partnerstwa	44
Tabela 15: Dane dotyczące szkół podstawowych na terenie Partnerstwa.....	45
Tabela 16: Licea na obszarze Partnerstwa	46
Tabela 17: Dane dotyczące jakości kształcenia w szkołach na terenie Partnerstwa	48
Tabela 18: Kluby sportowe na terenie Partnerstwa	53

Tabela 19: Wskaźnik deprywacji lokalnej gmin w 2021 roku (Liczba osób w rodzinach, którym przyznano pomoc pomnożona przez 1000) podzielona przez liczbę mieszkańców gminy)	57
Tabela 20: Przestępstwa w 2020 w gminach Partnerstwa	59
Tabela 21: Ilość nowych lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców.....	62
Tabela 22: Ilość lokali mieszkalnych na 1000 mieszkańców	63
Tabela 23: Przeznaczenie mieszkań	64
Tabela 24: Wymiar gospodarczy – obszary	68
Tabela 25: Zużycie wody	78
Tabela 26: Selektywna zbiórka odpadów.....	79
Tabela 27: Wymiar środowiskowo-przestrzenny – obszary	84
Tabela 28: Matryca logiczna – drzewo problemów – wymiar ogólny	111
Tabela 29: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar społeczny	112
Tabela 30: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar gospodarczy.....	113
Tabela 31: Matryca logiczna - drzewo problemów – wymiar środowiskowo-przestrzenny .	115
Tabela 32: Zestawienie mocnych i słabych stron Partnerstwa	117
Tabela 33: Zestawienie szans i zagrożeń Partnerstwa	117
Tabela 34: Matryca kluczowych potrzeb Partnerstwa.....	119

Protokół przyjęcia
Raportu diagnostycznego Partnerstwa Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

W dniu 24 października 2022 roku Rada Partnerstwa Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Leszczyńskiego Obszaru Funkcjonalnego, opracowany we współpracy ze Związkiem Miast Polskich w ramach Projektu „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego Plus”

PREZYDENT
MIASTA LESZNA
Lukasz Borowiak

.....
Łukasz Borowiak Prezydent Miasta Leszno
Przewodniczący Rady Partnerstwa

Skład Partnerstwa

Miasto Leszno
Powiat Leszczyński
Miasto i Gmina Rydzyna
Miasto i Gmina Osieczna
Gmina Świąciechowa
Gmina Lipno

